

STUDIEHÅNDBOK 2001 - 2002

LUFTKRIGSSKOLE I LUFTKRIGSSKOLE II

Luftkrigsskolen

---

for Luftforsvarets fremtid

INNHALDSFORTEGNELSE

Velkomst av skolesjef	s 3
Historikk	s 5
Mål, metoder og fagområder	s 6
Semesterkalender 2000/2001	s 7

Kapittel 1 – Luftkrigsskole I/1

.....	s 8
Rammeplan 11 Militærmakt	s 16
Rammeplan 12 Lederskap	s 19
Rammeplan 13 Internasjonale studier	s 24
Rammeplan 14 Matematikk og naturvitenskap	s 27

Kapittel 2 – Luftkrigsskole I/2

.....	s 34
Luftkontrolltjeneste	s 34
Teknisk tjeneste	s 38
Lufttjeneste	s 40
Luftverntjeneste	s 41
Forvaltningstjeneste	s 44

Kapittel 3 – Luftkrigsskole II

.....	s 45
Hovedoppgave	s 48
Rammeplan 21 Militærmakt	s 49
Rammeplan 22 Ledelse	s 55
Rammeplan 23 Internasjonale studier	s 65
Rammeplan 24 Matematikk og naturvitenskap	s 70

Kapittel 4 – Administrative bestemmelser

For kadetter ved LKSK	s 74
Instruks for kadetter ved sivile skoler	s 81
Telefonnummer	s 85

Kapittel 5 – Studieinformasjon

Informasjonskilder	s 86
Fordypningsfag ved NTNU	s 86
Vekttall	s 86
Eksamensavvikling	s 86
Klager på eksamen	s 90
Fritak for eksamen	s 91
Evaluering av offisersutviklingen - militært forhold	s 91
Vitnemål	s 93
Krav til bestått eksamen og godkjent utdanning	s 94
Frabeordring av kadetter	s 94
Premiering	s 95
Kadettsamfunnet	s 96
Biblioteket	s 100
Karaktertabell fysisk kapasitet	s 103
Organisasjonskart LKSK	s 105

Velkommen til Luftkrigsskolen

Jeg vil med dette ønske dere kadetter velkommen til Trondheim og Luftkrigsskolen. Dere står nå foran en spennende tid, hvor dere skal tilegne dere de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gjør dere best mulig egnet for å tjenestegjøre i de mange utfordrende stillingene som Luftforsvaret tilbyr. Utdanningen er rettet mot Luftkrigsskolens mål - «å bidra til et troverdig Forsvar gjennom utdanning av kompetente offiserer og fremtidige ledere».

Dere har alle konkurrert dere til studie-plass ved skolen. Det at dere er kommet så langt, er et kvalitetsstempel i seg selv. Konkurransen ved opptakene er hard, og utvelgelsesprosessen mer omfattende enn ved de fleste studier på høyskolenivå.

Krigsskolens egenart har vokst frem gjennom den pedagogiske modell, den spesielle kultur og den status utdanningen har hatt i det sivile samfunn. Den pedagogiske modell preges av den unike vekslings mellom teori og praksis gjennom hele utdanningen. Teoretisk undervisning på høyt akademisk nivå kobles hele tiden til praksis der kadettene får prøve ut hva som virker og ikke virker på individuell basis. Særlig gjelder dette innenfor lederskapsfaget som alltid har vært Luftkrigsskolens varemerke.

Luftkrigsskolen utdanner ledere som kan omsette teorier i praksis og få ting til å skje. Videre vektlegges tett individuell oppfølging og veiledning gjennom hele utdanningen. Personlig utvikling og holdningsskaping er også karakteristisk for skolens pedagogiske metode.

Et annet særpreg er krigsskolenes unike kultur der offiserstradisjoner fra hundre år

tilbake ivaretas og videreføres i en syntese med nye impulser og strømninger.

Luftkrigsskolen, som den yngste av krigsskolene, kan føre stolte tradisjoner tilbake til England og Canada under den andre verdenskrig, og mange seder og skikker fra den tiden er fortsatt bevart i vår kultur. Men det er også viktig å understreke at selv vi, som altså er yngst, føler oss i høy grad som en levende forlengelse av den tradisjon som går helt tilbake til Den Frie Mathematiske Skole. Den egenart, som har vært knyttet til de lange tradisjoner innen høyere offisersutdanning og koblingen teori/praksis i undervisningsopplegget, har vært med på å gi krigsskolene en ikke ubetydelig status i det sivile samfunn.

Luftmakt og Lederskap er hovedpilarene i vår krigsskoleutdanning. De øvrige fagene skal være med på å støtte opp under disse hovedfagene. Spesielle utfordringer for kommende skoleår blir å fortsette tilpassningen av vårt faglige innhold til Forsvarets og Luftforsvarets nye rammer.

Krisehåndtering og internasjonale operasjoner, manøverkrigføring og endringsvillighet er stikkord som skolen kommer til å videreføre arbeidet med. Kompetanse for internasjonal tjeneste blir gitt gjennom språkfag, sikkerhetspolitikk og kunnskaper om mellommenneskelige relasjoner. Men Luftkrigsskolen består ikke kun av fag. Offiseren er en del av samfunnet, og vår troverdighet har noe å gjøre med hvordan vi blir oppfattet av samfunnet rundt oss. Dette er det viktig å være klar over, og derfor er jeg opptatt av at det skapes et miljø ved skolen som er tilrettelagt for læring og utvikling. Dette vil så føre til at vi som offiserskorps kan fremstå med de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som Forsvaret krever og samfunnet forventer. I dette ligger også et ønske om en konsekvenskultur der det er naturlig å påpeke opptreden og fremferd som er uakseptabel

i forhold til skolens målsetting. Luftkrigsskolen er en liten utdanningsinstitusjon i Universitetsbyen Trondheim. Det er ca 20.000 andre studenter på høyskole- og universitetsnivå i byen. I dette miljøet kan det være lett å miste sin identitet. Derfor er det viktig å markedsføre vår kultur og særegenhet, samt å videreføre det beste i Luftforsvarets tradisjoner og kulturelle arv. Luftkrigsskolen har ikke noen «normal» arbeidstid. Det forventes engasjement og innsatsvilje også utenom selve skolesituasjonen, både når det gjelder aktiviteter i Kadettsamfunnets regi og ved gjennomføring av forskjellige prosjekter.

Atter en gang - velkommen til Luftkrigsskolen - lykke til med oppholdet - det er dere som er Luftforsvarets fremtid!

Rune Bjerås
Oberst
Sjef Luftkrigsskolen

HISTORIKK

Officersutdanningen i Norge kan føres tilbake til opprettelsen av Den Frie Mathematiske Skole i Christiania i 1750. Dette var faktisk Norges første nasjonale institusjon for høyere akademisk utdanning og linjene kan føres direkte til Krigsskolen Linderud, og således krigsskoleutdanningen som sådan her i landet. Universitetet i Oslo ble først grunnlagt 63 år senere, i 1813.

Karakteristisk for denne utdanningen var allerede fra starten en vektlegging av både teori og praksis. At utdanningen var verdsatt også i det sivile samfunn viser historien som kan peke på adskillige offiserer som har bygget jernbaner, planlagt byer, vært involvert i gruvedrift, samt fungert som embetsmenn i en rekke posisjoner.

Marinen fikk opprettet sin Sjøkrigsskole (Søcadet Academie) i 1816 og Luftforsvaret fikk sin Luftkrigsskole i 1949, 5 år etter at forsvarsgrenen ble opprettet.

Luftkrigsskolen hadde sine første lokaler i Myntgaten 2 ved Akershus festning. I 1955 ble skolen etablert på Fornebu, men på grunn av utvidelse av den sivile luft- havnen måtte man igjen på flyttefot. Valget falt på Kuhaugen leir i Trondheim, som sist hadde huset Lufvernartillerigruppe Trøndelag og før det Luftkommando Trøndelag. Første militære bruk av området kan vi spore tilbake til begynnelsen av 1800-tallet hvor deler av Lademoen samt Rønningshaugen og Kuhaugen ble utleid til 3. Bataljon av Trondhjemske Regiment.

Rønningshaugen og Kuhaugen ble da brukt som målområde for det "Trondhjemske feltartilleriets" mønstring eller Presentationer som det het den gangen. Skytingen foregikk fra Lademoen, og siden alt skyts var glattboret og unøyaktig, så hendte det at kanonkulene tok vegen over høydene og fortsatte utover bygda! Det er ikke til å undres over at det forekom klager fra de nærmeste gårdene, Nøysomhet og Tyholdt. Imidlertid spilte Kuhaugen en relativt ubetydelig rolle i historisk sammenheng frem til 2. Verdenskrig. Leiren var derimot meget sentral i okkupasjonsårene da den ble brukt som kommandosentral for alt tysk luftvern i Trondheimsområdet. Etter den tyske kapitulasjonen 8 mai 1945 lå Kuhaugen leir tom en kort periode før Luftkommando Trøndelag ble etablert her. Høsten 1961 flyttet Luftkrigsskolens kull 13 inn i en rehabilitert leir, og her har skolen hatt tilhold siden.

Luftkrigsskolen var fra starten av 2-årig, men fra høsten 1970 gikk en over til 3-årig utdanning for å holde tritt med den samfunnsmessige og teknologiske utvikling. Dagens krigsskoleordning, 4 års utdanning fordelt med 2 år hver på henholdsvis Luftkrigsskole I og II, ble iverksatt som en følge av den Reviderte Befalsordning høsten 1984. Fra da av hadde alle bransjer i Luftforsvaret adgang til krigsskoleutdanningen.

MÅL, METODER OG FAGOMRÅDER

Luftkrigsskolen (LKSK) skal gi høyere offisersutdanning i Luftforsvaret. Skolen skal utdanne kompetente offiserer og ledere for forsvarsgrenen. Kadettene skal gis de ferdigheter, holdninger og kunnskaper som tilfredsstillende Forsvarets krav og samfunnets verdioppfatninger. Dette er skolens målsettinger. Hvordan skal disse målsettingene nås?

Utvikling av kompetente offiserer er en komplisert prosess som inneholder både teoretiske og praktiske metoder, samt en syntese av elementer fra en rekke militære og sivile akademiske fagområder. Hovedtyngden av en militærakademisk utdanning må fullføres tidlig i en offiserkarriere for å danne grunnlaget for endringsvillige og omstillingsdyktige offiserer og livslang læring.

Et forsvar som skal være i pakt med samfunnsutviklingen må kunne endres kontinuerlig. Mål, rammer og forutsetninger ligger aldri fast. Dette innebærer at vi ikke kan vite eksakt hva slags forsvar vi utdanner offiserer for, og hvilke oppgaver som vil være de mest sentrale i offiserens fremtidige yrkesutøvelse. Som en konsekvens av dette er vi mer opptatt av å lære kadettene **hvor-****dan** man tenker enn **hva** man tenker. Utvikling av evnen til analyse, logisk tenking og beslutningstaking står sentralt. Utvikling av evnen til å uttrykke seg skriftlig og muntlig slik at vi kan kommunisere effektivt med samfunnet rundt oss er en annen viktig målsetting for utdanningen både på LKSK I og II.

Et av skolens store fortrinn er at vi har elever fra samtlige av Luftforsvarets bransjer. Dette medfører at vi kan utvikle kompetansen hos kommende sjefer og stabsmedarbeidere slik at de i fellesskap, på tvers av bransje-

tilhørighet, kan løse oppdrag og utfordringer i fred, krise og krig.

Luftmakt og lederskap er grunnpilarene i utdanningen ved Luftkrigsskolen.

Luftmakt danner grunnlaget for vår organisasjons eksistens, og det er derfor svært viktig at alle offiserer i forsvarsgrenen har et bevisst forhold til dette begrepet. Vi må ha kunnskap om vår organisasjons virksomhetside og oppgaver. Bare ut fra slik kunnskap kan vi sikre at begrensede ressurser nyttes riktigt og fullt ut.

Lederskap er et uttalt satsningsområde for Luftkrigsskolen. Faget skal gi teoretisk kunnskap og praktisk erfaring som bidrar til utvikling av den enkelte. Lederskapsfaget rettes inn mot fire hovedområder: Individ, gruppe, leder og organisasjon. Fokus på LKSK I rettes mot individ og gruppe, mens det på LKSK II legges mest vekt på leder og organisasjon.

Luftforsvaret er en høyteknologisk virksomhet. Det er derfor viktig at den kommende leder har et visst realfaglig grunnlag for å forstå teknologien som nyttes i forsvarsgrenen. Det er også av betydning at offiserene har basiskunnskaper i statistikk slik at de kan forstå, anvende og delta i operasjonsanalytiske studier.

Språk, kulturforståelse og internasjonal politikk er viktige fag for offiserene. Luftforsvarets fremtidige oppgaver tatt i betraktning, må det være riktig å trekke den konklusjon at disse fagområdene vil ha en stadig mer sentral plass i en militær profesjonsutdanning. Vi må være i stand til å kommunisere med kolleger fra andre land og kulturer og vi må forstå kultur og politiske rammebetingelser i aktuelle innsatsområder.

SEMESTERKALENDER 2001/02

HØSTSEMESTERET

---

30 juli	(kl 0800 i auditorium) Oppstart matematikkurs	KS I
6 aug.	(kl 0800 i auditorium) Skolestart	KS I
9-10 aug.	STO-1	KS I
13-17 aug./uke 33	Øvelse Mestringskapasitet	KS I
20 aug.	Skolestart	KS II/2
20-22 aug./uke 34	Åpningsseminar (Hele skolen)	
23 aug.	Skoleåpning Erkebispegården (Hele skolen)	
27-30 sept.	LFM Flytrekkamp	(Alle)
1 okt.	Skolemesterskap orientering	
8 okt.	Krigsskolestafetten	(Alle)
15 okt.	Marsjmerkeprøve	(Alle)
29-30 okt.	Lederskapsseminar	(KS II)
6-10 nov./uke 45	Landmaktkurs Linderud	(KS II/2)
12-16 nov./uke 46	Øvelse lagbygging	(KS I)
15 nov.	Frist for eksamenspåmelding til vårsemesteret – NTNU	(KS II)
20-24 nov./uke 47	Sjømaktskurs Bergen	(KS II/2)
12 des.	Kirkeparade	(Alle)
14 des.	(eetj)Julepermisjon/avspassing (Alle)	

VÅRSEMESTERET

---

3. jan.	(kl 0800) Oppstart etter julepermisjon	(Alle)
9 jan.	STANAG-test	(KS II/2)
24-27 jan.	Nasjonalt kadettstevne (NAKA)	
5-9 febr./uke 6	Luftmaktsseminar	(KS II/2)
5-16 febr./uke 6 og 7	Øvelse Lederskap og krisehåndtering	(KS I)
15 febr.	Frist for å betale semesteravgift NTNU	
25 febr.	Skolemesterskap 10 km Ski	(Alle)
18 mars	Innlevering av hovedoppgave	KS II/2
26 mars-6 april	Øvelse Krisehåndtering (LKSK II/1)	
22 mars (kl 1120)	Påskepermisjon	(Alle)
2 april (kl 0900)	Oppstart etter påskepermisjon	(Alle)
15-19 april/uke 16 og 17	STO-3, Basekurs/Øvelse Føniks	(KS I)
3 og 4 april og 22-24 april	Øvelse Føniks	(KS II/2)
7-11 mai/uke 19	Fellesoperasjonskurs	(KS II/2)
11-14 juni	Forvaltningskurs	(KS II/2)
15 juni	Graduasjon og ball	

Det tas forbehold om endring av tidspunkt.

LUFTKRIGSSKOLE I/1

Luftkrigsskole I er to-årig og gir høyere offisersutdanning med følgende målsetting:

Luftkrigsskole I skal utvikle kadettene offisersidentitet gjennom en generell utdanning innen militære og sivile fagfelt, samt gjennom aktiv holdningspåvirkning. De skal videre gis en bransjedelt utdanning som gir en faglig kompetanse direkte rettet mot tjeneste i Luftforsvaret til og med kapteinsnivå. Luftkrigsskole I skal danne grunnlaget for Luftkrigsskole II og videregående utdanning i Luftforsvaret.

Undervisningen det første skoleåret ved Luftkrigsskole I er for det meste felles i klasser med 24 kadetter. Undervisningen i realfag er delt i klasser avhengig av den enkeltes bransje.

Første skoleår starter primo august og avsluttes medio juni året etter. Det andre skoleåret starter i juli og gir en teoretisk og praktisk fagopplæring for den enkelte bransje ved den respektive fagskole.

Luftkrigsskolens første skoleår gjennomføres som seminarer, forelesninger, klasseromsundervisning, gruppearbeider, individuelle studier og praktiske lederskapsøvelser.

Ved LKSK I/1 er det realistisk å beregne en gjennomsnittlig studieuke lik 60 timer. Av disse utgjør ca 30 timer programmert undervisning.

LKSK I er av Det norske Universitetsråd godkjent som grunnlag for 20 vektall i en universitets- eller høyskolegrad. (ref UR/7 mai 91/249/91).

Luftkrigsskole I/1 er delt inn i følgende fagområder:

FAGOMRÅDE:	VEKTTALL:	FAG:	PROGRAMMERTE UNDERVISNINGSTIMER:
Militærmakt	4	Luftmakt I	178
Lederskap	8	Lederskap og organisasjonsforst	478
	0	Metode og operativ planlegging	48
	0	Idrett	130
Internasjonale studier	2	Sikkerhetspolitikk	83
	3	Engelsk	125
Matematikk og naturvitenskapelige studier*	1	Miljøkunnskap	35
	2	Matematikk-forvaltning	72
	2	Realfag-luftoperativ	72
	2	Realfag-kontroll og varsling	72
	2	Realfag-luftvern	72
	2	Statistikk-teknisk	72

* Det gjennomføres ett av de fem 2 vektallsfagene i realfag, avhengig av den enkeltes bransjeutdanning det andre skoleåret.

Aktiviteter og tidsforbruk utover programmert undervisning ved Luftkrigsskole I

Aktivitet	Tidsforbruk	Avdeling
Innklarerer	3 dgr (24t)	Kadettskvadron
Åpningsseminar	3 dgr (24t)	Lederskap/Kadettskvadron
Skoleåpning	1 dag (8t)	Kadettskvadron
Flytrekamp	1 dag (8t)	Lederskap/Kadettskvadron
Kirkeparade	1/2 dag (4t)	Kadettskvadron
Undervisningsfri dag høst	1 dag (8t)	Skolestab
Disposisjonstimer høst	96t	Skolestab
Undervisningsfri dag vår	1 dag (8t)	Skolestab
Eksamensskyting	1 dag (8t)	Kadettskvadron
Disposisjonstimer vår	138t	Skolestab
Utklarerer	3 dgr (24t)	Kadettskvadron
Tid til diverse disposisjon KS I	ca 60t (med forbehold)	Sjef Skolestab

Merknad:

Disposisjonstidene under skolestaben dekker aktiviteter som skolemesterskap idrett, møter i kadettamfunn/BIL, prosjektoppgavearbeid, spesielle eksterne forelesere, gjenstående tid etter eksamener, skolesjefens timer, studielederes timer, programmeringstekniske justeringstimer samt sist men ikke minst også tid til selvstudium.

Offisersutvikling ved Luftkrigsskole I

Luftkrigsskole I skal være et helhetlig lederstudium. Dette innebærer at de offiserer som uteksamineres fra skolen forventes å ha de kunnskaper, ferdigheter og holdninger som er nødvendige for å utøve offisersyrket i krig, krise og fred.

Forsvarets operasjonskonsept -

Manøverkrigføring - krever offiserer som er initiativrike, kreative, fleksible, kan ta hurtige avgjørelser, holde ut over tid samtidig som de har gjensidig respekt for- og tillit til sine medarbeidere.

For å utvikle slike offiserer har Luftkrigsskolen valgt å fokusere sin virksomhet mot 4 hovedområder,

Karakterdannelse, Militære ferdigheter, Akademisk kunnskap og Fysisk kapasitet.

Dette er således de fire hovedområdene som inngår i den helhetlige offisersutvikling.

Karakterdannelse - Kadettens personlighet og karakterstyrke formes gjennom bevisstgjøring av teori og praksis.

Lederskapsavdelingen har spesielt ansvar for dette, men skolens øvrige avdelinger spiller også en viktig rolle ved å bygge opp under skolens overordnede filosofi ved å gi direkte og rettmessige tilbakemeldinger til den enkelte kadett. Uttalelse om den enkeltes personlige utvikling fremkommer som en del av uttalelsen om offisersutviklingen - *Militært forhold* (MF). Se nærmere detaljer om denne delen av utdannelsen i punktet om veiledning og militært forhold.

Militære ferdigheter - Hoveddelen av dette forutsettes ivaretatt ved den enkelte befalskole, men LKSK har et ansvar for å kvali-

tetsikre og videreutvikle disse ferdighetene, herunder innføring i Luftforsvarets stil og tradisjon. Videre må den enkelte offiser ha de nødvendige ferdigheter for å fungere i den delen av Luftforsvarets stridsmiljø som ikke er bransjespesifikt. Lederskapsavdelingen er gitt ansvar for denne delen av offisersutviklingen. Se nærmere detaljer om denne delen av utdannelsen i punktet om veiledning og militært forhold, samt *Rammeplan 12 - Lederskap.*

Akademiske kunnskaper - De nødvendige kunnskaper formidles fra LKSKs fire fagavdelinger, Avdeling for Luftmaktstudier, Avdeling for Lederskapsstudier, Avdeling for Internasjonale studier og Avdeling for Matematikk og naturvitenskapelige fag. Den enkeltes akademiske kunnskapsnivå fremkommer som *karakterer* i de enkelte fag.

Fysisk kapasitet - En medvirkende faktor for å fungere som leder i en militær organisasjon i krig, krise og fred er fysisk styrke og utholdenhet. Teoretiske kunnskaper om dette er integrert i lederskapsfaget og evalueres som en del av eksamen i lederskap. Kadettens praktiske utvikling av fysisk styrke og utholdenhet skjer som en del av *Rammeplan 12 - Lederskap*, hvor det er avsatt ca 130 timer til fysisk trening på dagtid i løpet av første skoleår. Kadettens nivå på og utvikling av fysisk styrke og utholdenhet gjennom den helhetlige 2-årige offisersutdanningen ved LKSK I, fremkommer som karakter i *Fysisk kapasitet*.

VEKTLEGGING AV DE FIRE HOVEDOMRÅDENE

I hovedsak vil tiden ved LKSK I/1 benyttes til formidling av akademiske kunnskaper, men ca 6 uker av skoleåret inkludert enkelte helger vil i kombinasjon med lederskapsutdanningen fokusere spesifikt på området karakterdannelse og militære ferdigheter.

Dette vil skje i form av seminarer, kurs og øvelser hvor den enkelte kadett gis nær og personlig oppfølging under til dels svært krevende fysiske og psykiske forhold. Samtidig vil området karakterdannelse være gjenstand for kontinuerlig oppfølging og evaluering gjennom hele tiden ved LKSK. Til å vedlikeholde og utvikle området fysisk kapasitet blir det avsatt i gjennomsnitt 5 timer pr uke.

PEDAGOGISK TILNÆRMING

Ved valg av tilnærming til den enkeltes offisersutvikling har LKSK valgt en metode hvor kadettene med basis i Forsvarets verdigrunnlag, den enkeltes ståsted og tidligere erfaringer gis muligheten for å utvikle egen offisersidentitet. Dette vil foregå ved at den enkelte delvis blir satt i og delvis selv velger situasjoner hvor det er mulighet for egenutvikling.

I liten grad vil skolen gi instruksjoner eller pålegg for hvordan oppgaver og oppdrag skal løses, eller hvordan den enkelte skal tilnærme seg ulike situasjoner, men snarere gjøre rede for hva som er hensikten med- og hva som skal oppnås i den enkelte situasjon. Dette er en tilnæringsmetode som bidrar til utvikling av den enkeltes offisersidentitet og legger grunnlag for utøvelsen av ledelsesfilosofien oppdragstaktikk.

I den enkeltes utvikling vil skolens studieledere og øvrig tilsatt personell (sivilt og militært) gi veiledning i forhold til løsning

av oppdrag og egen utvikling. Metoden tar utgangspunkt i erfaringslæringsmodellen, som i korthet går ut på forberedelse, gjennomføring, analyse/refleksjon, læring, anvendelse. Leddet analyse/refleksjon er kritisk i denne kjeden, og det området hvor veiledning av den enkelte er særdeles viktig.

VEILEDNING IFT ANALYSE/REFLEKSJON

Veiledning på analyse/refleksjonsprosessen gjennomføres gjennom hele skoleåret både for å utvikle kadettens potensiale og bidra til personlig vekst. Systematisk tilbakemelding om hvordan kadetten ligger an i sin utvikling er derfor svært viktig. Det skal gjennomføres et opplegg med samtaler mellom den enkelte kadett og den respektive studieleder etter følgende mønster:

1. *Bli kjent samtale*, gjennomføres umiddelbart etter start av det enkelte skoleår. Hensikten er å etablere et tillitsforhold mellom kadetten og den enkelte studieleder, samt gjøre studieleder og kadetten kjent med spesielle forhold som kan ha innvirkning på vedkommendes gjennomføring av utdanningen

2. *Midtveissamtale*, gjennomføres innen 31 januar. Gjennom denne skal kadetten meddeles sterke og svake sider og på hvilke områder kadetten bør eller må forbedre seg, samt et utkast til skriftlig uttalelse og hovedinntrykk for offisersutviklingen.

3. *Sluttsamtale*, gjennomføres ved avslutning av det enkelte skoleår. Den enkelte skal forelegges forslag til en skriftlig uttalelse og hovedinntrykk i offisersutviklingen samt områder det er aktuelt å arbeide videre med i andre skoleår/etter utdanningen.

I tillegg til disse formaliserte samtalene, er det studieleders og den enkelte kadetts ansvar å gjennomføre veiledningssamtaler

ved de anledninger dette er ønskelig eller nødvendig. I tillegg til studieleder er alt militært og sivilt personells ansvarlig for å veilede den enkelte kadett i dennes offisersutvikling.

OFFISERSUTVIKLINGEN – DE ENKELTE ELEMENTER

Utgangspunktet for vurdering av den enkeltes offisersutvikling og utarbeidelsen av uttalelse og hovedinntrykk er hentet fra en modell hvor handlingskompetanse utgjør helheten. Handlingskompetanse fremkommer

ved å vurdere de ulike sidene av det å være offiser. Summen av disse vurderingene vil gi et helhetsinntrykk. Modellen (fig. 1) er hentet fra: Strategisk plan for kompetanseutvikling i Forsvaret 1998-2002, og er i så måte en mal for vurdering av og behov for kompetanse i Forsvaret i fremtiden.

Nedenfor er det utdypet hva LKSK legger til grunn ved vurderingen av den enkeltes offisersutvikling, med bakgrunn i elementene fra begrepet handlingskompetanse.

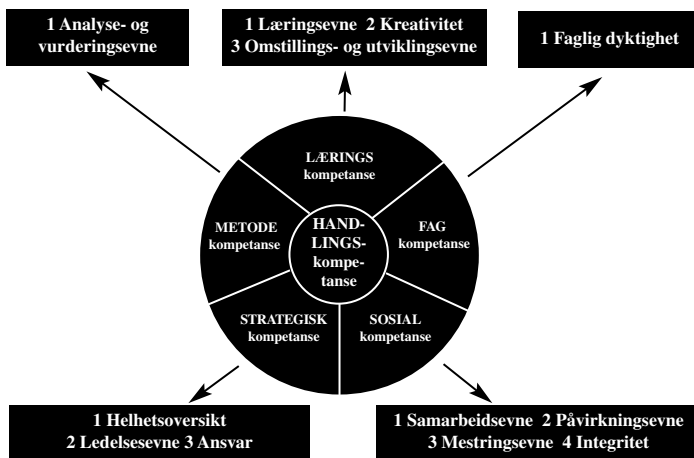

Fig.1: "Handlingskompetanse" fra Strategisk plan for kompetanseutvikling i Forsvaret 1998-2002.

Sosial kompetanse

Samarbeidsevne forstås som: Å vise evne og vilje til å løse oppgaver i fellesskap basert på gjensidig tillit og respekt. Å samarbeide med såvel over-, side- og underordnede som eksterne samarbeidspartnere. Lytte til og vise åpenhet for andres meninger og følelser. Vise omsorg og være i stand til

å håndtere konflikter på en konstruktiv måte samt bidra til gjensidig informasjonsflyt. Påvirkningsevne forstås som: Å vise evne og vilje til å sette krav til seg selv og andre. Ha evne og vilje til engasjement og motivasjon til å frigjøre ressurser hos andre og seg selv. Å uttrykke seg klart og konsist både muntlig og skriftlig, samt å vise pedagogisk

innsikt og bidra til læring på individ- og organisasjonsnivå.

Mestringsevne forstås som: Å være i stand til å mestre arbeidsoppgaver undre press, i uvante situasjoner, ved store belastninger over lang tid, lite søvn, konflikter, korte tidsfrister, knappe ressurser ol.

Integritet forstås som: Å holde fast ved og hevde egne prinsipper og meninger på en uredd måte. Vise moralsk og etisk ansvar og toleranse for menings- og kulturforskjeller.

Strategisk kompetanse

Helhetsoversikt forstås som: Å se organisasjonens og egne mål og oppgaver i en større sammenheng og beholde oversikt selv under pågående arbeid med detaljer, samt å vise evne og vilje til å skape nettverk og allianser utenfor egen virksomhet.

Ledelsesevne forstås som: Evne og vilje til å sette mål og oppnå resultater samt prioritere og fatte beslutninger.

Ansvar forstås som: Å utføre pålagte oppgaver samvittighetsfullt og pålitelig samt ta initiativ og treffe selvstendige avgjørelser.

Metodekompetanse

Analyse og vurderingsevne forstås som: Å vise evne og vilje til å analysere og komme fram til det vesentlige i en sak samt å utnytte analyse- og planverktøy på en hensiktsmessig måte avhengig av oppdragets art og kompleksitet.

Læringskompetanse

Læringsevne forstås som: Evne og vilje til å tilegne seg ny kompetanse og utnytte denne i nye sammenhenger (lære å lære).

Kreativitet forstås som: Evne og vilje til å tenke nytt og finne nye og nyttige løsninger på problemer og omsette disse i praksis.

Omstillings- og utviklingsevne forstås som:

Evne og vilje til å tilpasse seg nye rammebetingelser og nye oppgaver i jobbsituasjon samt å vise åpenhet for forandring og utvikling.

Fagkompetanse

Dette vil fremkomme på den enkeltes vitnemål som karakterer og et uttrykk for kunnskaps- og ferdighetsnivå i de enkelte fag.

ARENAER FOR OFFISERSUTVIKLING

Appeller

1. Morgenappeller - gjennomføres klassevis 3 dager pr uke kl 0800-0810, og vil gi den enkelte kadett en utfordring i forhold til å stå frem ovenfor en gruppe å presentere egne synspunkter, samt argumentere for disse. Den enkelte appell avsluttes med en kort refleksjon ledet av studieleder eller dennes stedfortreder.

a) *Forsvarets verdigrunnlag* er tema for første runde av appeller, og den enkelte kadett får tildelt et tema fra verdigrunnlaget. Hensikten er å øke den enkeltes bevisst i forhold til Forsvarets verdigrunnlag ved at kadetten må klargjøre hva verdigrunnlaget betyr for seg.

b) *Andre runde* appeller vil ha tema ENO, og er en mulighet for den enkelte til å erfare hvordan det er å skulle presentere aktuelle tema med et minimum av forberedelsestid.

2. Lagsappeller - gjennomføres kullvis en gang pr uke, kl 0730-0810, i skolens auditorium og gir det enkelte av kulllets 9 lag en arena for å erfare presentasjoner og det å stå foran en stor forsamling. Det vil gi laget en mulighet til å presentere et aktuelt tema, eller innlede til en diskusjon omkring aktuelle tema. Det enkelte lag velger fritt tema i første runde av lagsappeller, mens i andre runde vil tema være ENO.

Arrangementer

I løpet av skoleåret skal kadettene i grupper eller enkeltvis planlegge, organisere, gjennomføre og evaluere et antall arrangementer ved LKSK. Nedenfor er listet de viktigste av disse arrangementene. Det utstedes egen ordre for hvert arrangement/øvelse.

1. Høstsoiøre - Det pekes ut en kadettstab som skal planlegge og gjennomføre Høstsoiøre. Dette er en arena for å omsette innlært teori til praktisk handling og for å skaffe seg nye erfaringer. Hovedmålene med prosjektet er å gjennomføre en tradisjonsrik, minnerik og stilfull høstsoiøre, få erfaring fra ledelse av et større arrangement, øve ledelse av undergitt personell og gi mulighet for personlig utvikling.
2. Skytebanetjeneste - Hver klasse skal som en del av utdannelsen planlegge, organisere, gjennomføre og registrere prøve i det militære skarpskyttermerke iht instruks fra studieveileder og gjeldende regelverk. Det utpekes en ansvarlig stab for hver klasse.
3. Survival to Operate, innføring/repetisjon i vinterdisipliner. Det utpekes en kadettstab som skal planlegge, organisere og gjennomføre en øvelse som skal gi kadettene nødvendig relevant praktisk trening og repetisjon av grunnleggende militære vinterdisipliner.

Etter gjennomført arrangement/øvelse skal de ansvarlige kadetter skrive en erfaringsrapport som skal redegjøre for de erfaringer som er gjort i forbindelse med prosjektarbeidet. Der det er mulig bør erfaringene belyses gjennom bruk av relevant teori. Hovedfokus skal være, Hvordan jobbet vi, Hva har vi lært, Kan våre erfaringer knyttes til teori, Hvordan kan vår erfaring komme til nytte for andre?

I tillegg til de nevnte arrangementer pålegges kadettene å delta på samt bistå i

gjennomføringen av ytterligere arrangementer ved LKSK. En del av disse planlegges og ledes av kadetter ved LKSK II.

1. Instruktiv messemiddag - er en del av arrangementet Åpningsseminar, og skal gi den enkelte kadett kunnskap om Luftforsvarets stil og tradisjoner samtidig som den er en stilfull ramme ved åpningen av et nytt skoleår. (Gjennomføres i tredje skoleuke)
2. Luftforsvarsmesterskap i flytrekamp (se semesterkalender for eksakt dato), alle kadetter SKAL delta i arrangørstab eller som deltagere på flytrekampen. Permisjon innvilges kun dersom særlige forhold tilsier det.
3. Militært NM i fekting (se semesterkalender for eksakt dato), et utvalg kadetter skal delta i arrangørstab.

Studieturer

Det er normalt kun to studieturer for kadetter ved LKSK I/1 i løpet av første studieår. Kun 5 kadetter totalt vil få anledning til å delta på disse. Ved øvrige muligheter skal samme retningslinjer som disse følges! Studieturer gjennomføres med forbehold om invitasjon og budsjettmessig dekning.

1. Studiebesøk ved RAF College Cranwell, UK – feb/mars mnd, er en ren studietur hvor 2 kadetter fra hvert av de europeiske lands luftforsvar inviteres til en innføring i RAFs organisasjon og oppdrag samt sosialt samvær og erfaringsutveksling med øvrige lands kadetter.
2. Kadettutveksling ved RAF College Cranwell, UK – ultimo juli mnd, er et høytidelig avslutningsarrangement hvor tre kadetter samt følgeoffiser normalt inviteres. Med tanke på den enkelte og Luftforsvarets utbytte av å delta på denne type arrangement, pålegges kadettene i fellesskap å

utarbeide en artikkel til JetSet hvor de gjør rede for følgende momenter:

- Programmets opplegg og gjennomføring, hva har gitt meg utbytte - læring
- Hvilke nasjoner var representert ved arrangementet, og hvilket inntrykk fikk dere av de øvrige deltagerne.
- Den engelske utdanningsmodellen i forhold den norske
- Luftforsvarets kadetter i forhold til andre nasjoners kadetter, likheter og ulikheter
- Denne artikkelen bes oversendt Jet Set med kopi til sj LS med eventuelle kommentarer av administrativ art senest 4 uker etter avsluttet reise.

Sjefens timer

Disse timene vil være en arena hvor kadettene i kulls- eller klasses størrelse møter overordnet sjef. Timene vil i normalt være initiert fra vedkommende og programmeres på tidspunkt hvor det ikke er planlagt annen undervisning. Dette er en anledning for både kadetter og overordnede til å belyse aktuelle tema. Totalt gjennomføres det 7-10 timer i løpet av ett skoleår.

1. Skolesjefens/NKs time
2. Sj Lederskaps time
3. Studieleders time

Fysisk kapasitet

Idrett er ikke et eget fag ved LKSK I/1, men det skal gjennomføres ca 130 timer under faggruppen Lederskap i løpet av første skoleår. For andre skoleår skal det avsettes 2-4 timer pr uke til fysisk trening, detaljer fremgår av den enkelte utdannings ramme- og fagplaner. Fysisk kapasitet evalueres etter samme regler som øvrige fag ved LKSK og den enkelte fagskole.

Følgende aktiviteter danner grunnlaget for karakter i Fysisk kapasitet ved LKSK I:

1. 3000 meter løp, teller 1/3 av total karakter
2. Styrketester (Push-ups, kroppsheving i bom og Sit-ups) Gjennomsnittet teller 1/3 av total karakter
3. Det militære marsjmerke eller 10 km ski (beste karakter) teller 1/3 av total karakter.

Hver av de tre delene må bestås med laveste ståkarakter eller bedre hvert av de to skoleårene.

Det skal avlegges fysisk test midtveis i- og ved slutten av første skoleår, hvor det gis karakter etter Karakterskala for fysisk kapasitet ved Luftkrigsskolen. Det gjennomføres ny fysisk test ved slutten av andre skoleår, og dersom den enkeltes nivå er innenfor 0,5 karakter dårligere eller 0,2 karakter bedre enn resultatet ved avsluttet første skoleår, beholdes karakteren fra første skoleår som endelig. I øvrige tilfeller justeres endelig karakter opp eller ned tilsvarende. Ordinære regler for stryk, kontinuasjonseksamen og utsatt prøve gjelder. Den samlede karakteren i fysisk kapasitet for begge skoleår vil bli ført på militært forhold vedlegget for KS I/1.

Litteratur

HFL 400-1, *Håndbok i Lederskap for Luftforsvaret*, Forsvarets overkommando 1995

TfF. Kl 032, *Veiledning i skikk og bruk for Forsvaret*, Forsvarets overkommando 1998
TJ 13-1, *Stabshåndbok for Forsvaret*, Forsvarets overkommando 1998

Rammeplan 11 – Militærmakt

1 Faggruppen skal gi en helhetsforståelse for hvordan militærmakt virker og har blitt brukt. Dette gjør vi gjennom et studium av de sentrale krigshistoriske utviklingstrekk i vårt århundre. For å skape grunnlag for å forstå luftmakt som fenomen og hvordan dette har ført til Luftforsvarets oppbygging

og oppgaver, vil studiet legge særlig vekt på anvendelse av luftmakt i vårt århundre.

Utdanningen i militærmakt på Luftkrigsskole I er organisert som et obligatorisk fag med 4 vekttall.

Fagansvarlig er maj. Bjørn Tore Sneisen.

FPL:	MIL 180201 Luftmakt 1
SEMESTER:	1-2
UV-TIMER:	178 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTTALL:	4 (eksamen: 2v / semesteroppgave: 2v)
FAGANSVARLIG:	Maj Sneisen

MÅLSETTING:

Kadettene skal ha kjennskap til sentrale utviklingstrekk i forrige århundres krigshistorie, som grunnlag for å forstå utviklingen av luftmilitær teori og praksis, herunder luftmaktens natur, prinsipper og anvendelsesmuligheter. Kadettene skal forstå Luftforsvarets oppbygging, oppgaver og operasjonskonsept, samt ha kjennskap til Luftforsvarets rolle i felles- og fler nasjonale operasjoner. Kadettene skal ha kjennskap til de øvrige forsvarsgrenenes oppbygging og oppgaver, samt Totalforsvarskonseptet og dets rolle i det norske samfunnet.

FORKUNNSKAPER:

Ingen utover skolens opptakskrav

GJENNOMFØRING:

Faget vil gi en gjennomgang av sentrale konflikter i forrige århundre. Denne undervisningen vil danne grunnlaget for en nærmere behandling av luftmakt som fenomen. Undervisningen gjennomføres som forelesninger, gruppe- og individuelle oppgaver, selvstudium og presentasjoner. For å lette forståelsen for de sikkerhetspolitiske rammebetingelsene som eksisterer og begrepsapparatet som benyttes, koordineres faget med Sikkerhetspolitikk. En samlet semesterplan vil bli distribuert til kadettene ved semesterstart.

SEMESTEROPPGAVE (2 vekttall):

Kadettene skal i løpet av året skrive en oppgave (ca 5000 ord) innenfor et krigshistorisk- eller militærteoretisk emne. Oppgaven skrives iht skolens mal for hoved-/semesteroppgaver. Innlevering primo mars.

EKSAMEN (2 vekttall):

Skriftlig eksamen, fire klokke timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Historisk skoleatlas

OBLIGATORISK LITTERATUR

Pensumlitteratur baserer seg på utdrag fra bøker, samt artikkelstoff. Mengden utgjør omlag 1000 sider. Pensumliste vil bli utdelt ved start av første semester. Fagansvarlig kan foreta revisjoner av pensum underveis.

EMNER:**Militær makt som fenomen**

Militær makt som virkemiddel (militær-politisk relasjon)

Krigsbegrepet (krigens natur: total/begrenset - manøver/slitasje)

Historiens og militærteoriens plass i studiet

Presentasjon av Luftforsvaret

Oppbygging og oppgaver

Utviklingsstrekk fram mot 1. verdenskrig

Fra kabinetskrig til industriell folkekrig

Teknologisk utvikling

Luftmakt frem mot 1.vk

1. verdenskrig

Krigsplanene og stillingskrigen

Luftmaktens rolle

Innføring i luftmaktsteori og begrepsapparat

Krigsprinsipper

Krigens nivåer

Typer krigføring

Luftmaktens karakteristika

Luftkampanjer, roller og oppdrag

Doktriner og doktrineoppbygging

(HFL 95-1)

Mellomkrigstida

Doktriner (luftherredømme, nærstøtte eller strategisk bombing)

Teknologisk utvikling

2. verdenskrig - innledning

Blitzkrieg (Polen, Belgia, Frankrike)

Angrepet på Norge

Slitasjekrig kontra Manøverkrig

- Total kontra Begrenset krig

2. VK - Battle of Britain

Kontraluftkampanjen

Kommando & kontroll

2. VK - Fra "Barbarossa" til "Overlord"

Antioverflatekampanjen

Logistikk

Den strategiske bombekampanjen

2. VK - Siste fase

Operasjon Overlord og luftkampanjene

Erfaringer vedrørende bruk av luftmakt

Oppsummering av 2. Verdenskrig

Kald krig

A-våpen, doktriner og strategi

Avskrekking; fra massiv gjengjeldelse til fleksibelt svar

Konsekvenser for bruk av LM i konvensjonelle kriger i perioden (Korea og Vietnam)

Midtøstenkonfliktene

(-48, - 56, - 67, - 73, - 82)

Historiske årsaker og virkninger

Kontraluftkampanjen (fly kontra luftvern)

Teknologi og våpensystemer

Sensorer

Våpentyper

Elektronisk krigføring

Fly og luftvern som våpenplattform

Avvikling av Kald Krig

Nye doktriner og strategier

NATO's kommando- og styrkestruktur, samt oppgaver

Nye konflikttyper og operasjonskonsept

Luftmakt i vår tid

- Konvensjonell krig: Gulfkrigen (repetisjon av begrepsapparat)

Luftmakt i FN-operasjoner

Luftmakt i internasjonale operasjoner

Krisehåndtering: Bosnia,

Herzegovina, Kosovo

Luftmakt i fremtiden

Nye teorier, oppgaver og betydning?

Luftforsvarets utfordringer

Felles- og flernasjonale operasjoner**Sjøforsvaret og Hærens oppbygging og oppgaver**

Totalforsvarskonseptet

Sivilforsvarets organisasjon og oppgaver.

Rammeplan 12 – Lederskap

Faggruppen skal gi teoretisk kunnskap og praktisk erfaring som bidrar til utvikling av helhetlig forståelse for- og evne til å utøve godt lederskap der både fysiske, psykiske, sosiale og etiske faktorer virker sammen. Dette danner grunnlag for adekvate lederhandlinger i krigs-, krise- og fredstid.

LKSK I skal være en helhetlig lederutdanning, og faggruppen lederskap bidrar til dette gjennom lederutvikling som gir:

- Kunnskap og forståelse for grunnleggende mekanismer i utøvelse av lederskap
- Omsetting av kunnskap og forståelse av praktiske lederhandlinger
- Tilpasning av lederhandlinger til situasjoner i fred, krise og krig

Lederutvikling på LKSK I/1 skal legges vekt på:

- Utøvelse av lederskap og samhandling på individ og gruppenivå
- Utøvelse av lederskap og individuell mestring i fred, krise & krigssituasjoner

Luftforsvarets stridsmiljø

Til forskjell fra øvrige forsvarsgrener vil hoveddelen av Luftforsvarets aktiviteter

foregå på stasjonære og mobile flystasjoner/feltbaser eller ved en Luft- Kommando- og Kontroll (LKK) enhet. Dette gir utfordringer som krever spesielle ferdigheter i forhold til stridssituasjonen og vår overlevelsessevne (Survival to operate - STO). Den første delen av LKSK I utdanner for alle bransjer i Luftforsvaret og skal sikre at kadettene har de nødvendige ferdigheter innen sanitet, vakthold og sikring (V&S), og ABC-tjeneste. De deler av STO som er bransjespesifikke vil bli dekket i den andre del av utdanningen. Med forbehold om budsjettmessig dekning vil det være tilbud om kurs i nærkamp som gjennomføres på kveldstid/i helger.

Timefordeling

Rammeplan 12 - Lederskap disponerer totalt 640 timer på dagtid (ukedager). Øvelsene er en integrert del av det enkelte fag, og gjennomføring av enkeltdele vil ikke gi den helhetlige forståelse som skissert i fagets målsetting. Nedenfor er vist en oversikt over hvordan disse timene er disponert:

Teori/Gr. arb/Minisem	Survival to Operate	Øvelser	Sum
Lederskap og organisasjonsforståelse 238 t	STO-1/Overlevelse 16 t	Mestringskapasitet 40 t	478 t
		Lagbygging 40 t	
	STO-2/Vinternatt 16 t	Lederskap og krisehåndtering 56 t	
	STO-3/Baseforsvar 32 t	Føniks 40 t	
	Idrett (Ikke eget fag) 130 t		130 t
Metode/Operativ planlegging 48 t			48 t
<i>Sum timer:</i> 286 t		176 t	656t

Øvelser/Survival to Operate

Ifm øvelser og arrangementer legges deler av virksomheten utenfor normal arbeidstid (ukedager) og i helger. I det følgende er vist det totale omfang av den enkelte øvelse/STO virksomhet. Kadetten skal gjennomføre følgende hovedøvelser/STO (tilleggstid):

- Øvelse Mestringskapasitet 5 døgn – ma/fr
  - Øvelse Lagbygging 5 døgn – ma/fr
  - Øvelse Lederskap og krisehåndtering 9 døgn – to/fr
  - Øvelse Føniks 7 døgn – fr/fr
- Øvelsene "Survival to operate" (STO)

1,2 og 3 skal gi kadetten nødvendige ferdigheter og kunnskaper om enkeltmannsdisipliner i felt, førstehjelp, vakthold og sikring, planverk etc. Disse øvelsene gjennomføres som en forberedelse til de 4 hovedøvelsene (tilleggstid):

- Øvelse STO-1/Overlevelse
2 dager – to/fr (20 timer - 4 utenfor normal arbeidstid)
- Øvelse STO-2/Vinternatt
2 døgn – ti/on (50 timer – 34 utenfor normal arbeidstid)
- Øvelse STO-3/Baseforsvar
5 dager – ma/fr (60 timer- 20 utenfor normal arbeidstid)

Fravær - øvelser

Dersom en kadett p.g.a sykdom eller annen "force majeure" er forhindret fra å delta på hele eller deler av en eller flere øvelser, vil et eget råd bestående av Sjef lederskapsavdelingen, hovedlærer lederskap, og kadettens studieleder vurdere kadettens faglige ståsted.

Grunnlaget for rådets innstilling til skoleråd som beslutningsorgan er relevante prestasjoner i studieperioden. Dersom skolerådet finner at kadettens prestasjoner ikke er tilfredsstillende, må tilsvarende øvelse gjennomføres på et senere tidspunkt, før vitnemål for den helhetlige utdannelsen utstedes.

Idrett

Ca 130 timer i faggruppen er avsatt til fysisk trening og teoriundervisning i idrett. Teoriundervisningen vil ta for seg emner som treningslære- og planlegging, idrettskader og kosthold/ernæring. Gjennom de praktiske timene i idrett vil kadettene få en innføring i ulike metoder å drive fysisk trening på. Det teoretiske grunnlaget for idrett og trening, samt den fysiske kapasitets betydning for utøvelse av lederskap undervises som en integrert del av faget.

Den enkeltes utvikling av fysisk kapasitet og egenferdighet vil evalueres iht bestemmelser gitt i studiehandboka, se omtalen av Offisersutvikling for detaljer.

Evaluering

Faggruppen evalueres med en individuell semesteroppgave i første semester, en fordypningsoppgave/gruppeeksamen og en individuell eksamen som nevnt under fagplanen på de neste sidene. I tillegg skal det enkelte lag og kadett utarbeide en skriftlig rapport om lagets og den enkeltes læringsprosess og personlige utvikling gjennom skoleåret. Denne vurderes til bestått/ikke bestått. Nærmere retningslinjer foreligger ved skolestart.

Fagansvarlig er major Truls Røkke

LED 120101	Lederskap og organisasjonsforståelse
Semester:	1 - 2
UV-timer:	608* inkludert eksamensavvikling og lesedager
Vekttall:	8
Fagansvarlig:	Kapt Are Syversen

Faget er delt i fem temaer, Personlig utvikling, Gruppeutvikling, Lederutvikling, Organisasjons-utvikling og Driftsledelse som gjennomføres i rekkefølge.

*) Timetallet inkluderer 130 timer til Idrett.

TEMA 1 - PERSONLIG UTVIKLING MÅLSETTING

Temaet skal gi kunnskaper om individuelle forutsetninger og kapasitet som offiser og leder. Kadetten skal gjennom praktisk erfaring øke sin forståelse for sammenhenger mellom psykiske, fysiske, sosiale og etiske faktorer i utøvelse av lederskap. Bevisstgjøring av og utvikling av egen kapasitet skal danne grunnlag for utvikling av hensiktsmessige mestringsstrategier og lederhandlinger i fred, krise og krigssituasjoner.

EMNER

- personlighetsteori
- læringsteori
- fysisk kapasitet, psykisk kapasitet og helse
- treningslære og treningsplanlegging
- personlig integritet, verdier og moral
- menneskesyn
- stridsreaksjoner og krisehåndtering
- fysiske faktorer, psykiske faktorer og stridsevne
- etikk og moral i fred, krise og krig

ØVELSER

- Øvelse STO-1
- Øvelse Mestringskapasitet

- Caseoppgaver
- Miniseminar

TEMA 2 - GRUPPEUTVIKLING MÅLSETTING

Temaet skal gi kunnskap om menneskelig samhandling og lagbygging. Gjennom praktisk erfaring skal kadetten utvikle et bevisst forhold til egen og andres atferd i samarbeidssituasjoner. Økt mellommenneskelig kompetanse skal bidra til økt forståelse for hvordan belastninger i krise og krig påvirker en militær enhet, samt hvordan en dyktig leder kan forebygge, minske og håndtere en del av disse belastningene.

EMNER

- gruppeteori
- roller og normer i grupper
- samhold, kohesjon og konformitet
- menneskerettigheter og tverrkulturell forståelse
- lagbygging
- utvikling av små stridsenheter

ØVELSER

- Øvelse lagbygging
- Caseoppgaver
- Miniseminar

TEMA 3 - LEDERUTVIKLING MÅLSETTING

Temaet skal gi kunnskaper om sentrale prinsipper for utøvelse av godt lederskap. Praktisk erfaring i lederrollen skal bidra til

økt bevissthet og tillit til egen påvirkningskraft i lederrollen. Selvinnsikt og tillit til egen kapasitet i lederrollen skal danne grunnlag for utøvelse av lederskap med autoritet i krise og krigssituasjoner.

EMNER

- Forsvarets verdigrunnlag
- lederteori
- etikk og holdninger i offisersrollen
- makt, ansvar, tillit og respekt
- lederskap og fysisk kapasitet
- situasjonsbestemt lederskap
- lydighet og samvittighet i fred, krise og krig
- lederskap i fred, krise & krig
- krigen og folkeretten
- veiledningsperspektivet

ØVELSER

- Øvelse STO-2
- Øvelse Lederskap og krisehåndtering
- Caseoppgaver
- Miniseminar

TEMA 4 - ORGANISASJONSFORSTÅELSE MÅLSETTING

Temaet skal gi en grunnleggende forståelse for krefter og dilemma i organisasjoner. Kunnskap om ulike organisasjonsformer og prinsipper for valg av organisasjonsstruktur skal bidra til en mer helhetlig forståelse for den militære organisasjon. Kadetten skal forstå utvikling av en krise/krigsorganisasjon.

EMNER

- Organisasjonsteori
- Organisasjonens moralske og sosiale ansvar
- Strategiutvikling og planlegging
- Målutvikling

- Kompetanseutvikling
- Militær organisasjon
- Forsvarets begrunnelse og oppgave i etisk perspektiv
- Organisasjonen i krise & krig

ØVELSER

- STO-3
- Øvelse Fønix
- Miniseminar

TEMA 5 - DRIFTSLEDELSE MÅLSETTING

Temaet skal gi innsikt i prinsipper for- og kunnskap om utvalgte bestemmelser for administrativ drift av en militær enhet.

EMNER

- Arbeidsmiljøloven
- Personaladministrasjon og -forvaltning
- Militær disiplinærrett
- Økonomistyring og -forvaltning
- Materiellforvaltning og logistikk

GJENNOMFØRING

De fem temaene gjennomføres som en kombinasjon av teoretiske forelesninger, gruppearbeid, skriftlige innleveringer, øvelser, seminarer og diskusjoner. Øvelsene tar utgangspunkt i forelest teori og gir grunnlag for refleksjon i etterfølgende seminarer og skriftlige innleveringer.

EVALUERING

1. Skriftlig individuell semesteroppgave, leveres 26 mars 2000 (4 vektall)
  - retningslinjer med oppgavetekst foreligger ved skolestart.
2. Skriftlig individuell eksamen, 6 timer
  - ved slutten av våsemesteret (4 vektall).

OBLIGATORISK LITTERATUR

Tentativ pensumliste.

Endelig versjon foreligger ved skolestart.

- 1 Greenberg, J & Baron RA (2000) Behavior in Organizations 500s
- 2 Milgram, N.A. (1991) "Personality Factors in Military Psychology" Gal,R. & Mangelsdorf, A.D. (eds) "Handbook of Military Psychology" John Wiley & Sons, Ltd. (LPS-1)12s
- 3 Pettersen, J.B. (1995) "Kompendium i treningsplanlegging" 30s
- 4 Pettersen, J.B. (1995) "Treningslære" Kompendium 20s
- 5 Strømme, S.B. (1981) "Idrett, kosthold og ernæring" 75s
- 6 Norges Idrettsforbund (1976) "Idrett i varmt klima" Emnehefte 5 60s
- 7 Norges Idrettsforbund (1982) "Idrett i kaldt klima" Emnehefte 23 30s
- 8 Mael, F.E. & Alderks, D.E. (1993) "Leadership, Team Cohesion and Subordinate Work Unit Morale and Performance". Psychology (1993) vol 3, no 5. (LPS-1) 17s
- 9 Manning, F.J (1991) "Morale, Cohesion and Esprit de Corps, Gal,R. & Mangelsdorf, A.D. (eds) "Handbook of Military Psychology" John Wiley& Sons, Ltd. (LPS-1) 16s
- 10 Bartone, P.T & Kirkland (1991) "Optimal Leadership in Small Army Units" Gal,R. & Mangelsdorf, A.D. (eds) "Handbook of Military Psychology" (LPS-1) 16s
- 11 Setsaas, M. (1994) "Katastrofe-psykiatri. Psykososial støtte og omsorg ved kriser" 10s
- 12 Forsvarets Sanitet, FSAN P 1-11 (1988) "Ledelse. Mestring av stridsreaksjoner" 69s
- 13 Bull-Hansen, F. "Norsk militærinnsats på fremmed jord: Også en etisk utfordring" PACEM nr 1/98 s 35-44. (LPS-5) 9s
- 14 Michelsen, L.T. "Er "rettferdig krig"-konseptet egnet til å bedømme intervensjons-problematikken? PACEM nr 1/98 s55-67. (LPS-5) 12s
- 15 a. Vogelaar, A.L./Kramer, F.J.(1997) "Mission Oriented Command in Ambigious Situations" I Soeters, J.L./Rovers, J.H. (eds) "The Bosnian Experience" 19s
b. Diesen, Sverre. (1997) "Manøverkrigføring- kjerne og konsekvenser", Norsk Militært Tidsskrift 11/97, s4. 7s
c. Taugbøl, Asbjørn (1998) "Situasjonsbevissthet og militær beslutningstaking" Norsk Militært Tidsskrift 5/98, s28 4s
- 16 Bartone, P.T. (1997) "American IFOR Experience: Stressors in the Early Deployment Period" I Soeters, J.L./Rovers, J.H. (eds) "The Bosnian Experience" 6s
- 17 Forsvarets Overkommando (1998) "Forsvarets Verdigrunnlag" 29s
- 18 Forsvarets Overkommando (1995) "Forsvarssjefens grunnsyn for utvikling og bruk av norske militære styrker i fred, krise og krig. 24s
- 19 Hunt, J.G & Phillips, R.L. (1991) "Leadership in Battle and Garrison" A Framework for Understanding the Differences and Preparing for Both" 17s (LPS-1)
- 20 Grønningsæther, H.(1996) "Fysisk aktivitet og Mestring " s8-14, 92-97 12s
- 21 Berg, M.E. (1993) "Organisasjonsutvikling. Metoder og teknikker", Kapittel 4: Referanserammer: Hvilke modeller kan belyse ledelse og endring i en organisasjon? Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo 44s
Kapittel 5: Metoder: Hvilke fremgangsmåter kan benyttes for å utvikle en organisasjon? 12s
- 22 Bolman, L.G. & Deal, T.E. (1993) "Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse" Kapittel: 15,16,18,20,23 Ad Notam Gyldendal Forlag, Oslo. (LPS-15A) 63s
- 23 Stålsett, S. "Fredsetikk etter den kalde krigen. Nye etiske utfordringer etter den senere tids endringer i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk", PACEM nr 1/98 s 5-33. (LPS-5) 28s
- 24 TtF, Gr 210 Kontor og stabstjeneste, Forsvarets overkommando, 1995
- 25 ATM, FR del II, TtF kl 7, TtF kl 5, BFL 170-2, BFL 185-5, BFL 190-7 Ferieloven, Hovedavtalen og egne handouts
- 26 Krigsforvaltning (1997): Utdelte handouts 50s
- 27 Rettslære: Utdelte handouts 50s

LED 120201	Metode og operativ planlegging
Semester:	1 - 2
UV-timer:	48
Vekttall:	-
Fagansvarlig:	Maj Lars Kristian Fossum

MÅLSETTING

Faget skal gi en innføring i sentrale metodiske aspekter ved utøvelsen av offisersyrket. Hovedvekt skal ligge på stabsmetodikk og operativ planlegging, men det skal også gis en innføring i kvalitative og kvantitative forskningsmetoder som et bidrag til å utvikle kadettene kritiske sans. Undervisningen skal danne grunnlag for skriving av fordypningsoppgaver og bidra til økt forståelse for militære metodiske verktøy og operativ planlegging.

EMNER

- Militær skriftveksel
- Operativ planlegging
- Stabsmetodikk
- Kvalitative og kvantitative metoder

GJENNOMFØRING

Faget gjennomføres som en kombinasjon av teoretiske forelesninger, gruppearbeid og oppgaveløsning.

EKSAMEN

Det gjennomføres ingen eksamen i faget, men innholdet danner grunnlag for evaluering av den metodiske delen i fordypningsoppgaven og kadettene gis kontinuerlig oppfølging i forhold til ferdigheter i militær skriftveksel og operativ planlegging.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Stabhåndbok for Forsvaret, TJ 13-1
I tillegg: Kompendier i forbindelse med undervisningen

Rammeplan 13 - Internasjonale Studier

Offiserene skal utvikle evner og ferdigheter slik at de er i stand til å fungere i et engelskspråklig miljø både i en gitt jobbsituasjon og sosialt. Dette medfører at flest mulig bør tilfredsstille nivå 2+/3 som er beskrevet i NATO STANAG 6001.

Videre skal det gis kunnskaper om vår tids forsvars- og sikkerhetspolitikk slik at de

kan forstå de vurderinger som ligger til grunn for denne. Undervisningen omfatter engelsk og sikkerhetspolitikk. Fagene evalueres ved skriftlige og muntlige prøver, og har respektive 3 og 2 vekttall.

*Fagansvarlig er førstelektor
Patricia Aresvik.*

FPL:	INT 130101 Sikkerhetspolitikk
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	83 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTALL:	2
FAGLÆRER:	Hskl Haug / Timelærer

MÅLSETTING

Faget skal gi kunnskap om sentrale utenrikspolitiske aktører i vårt århundre, om hovedlinjene i forholdet mellom dem og om deres sikkerhetspolitiske mål og virkemidler.

Med dette som basis skal faget bidra til å utvikle kadettene forståelse for norsk sikkerhetspolitikk i dag, dens rammebetingelser og dens mål.

Faget skal også ta opp sentrale folkerettslige spørsmål som har vært aktualisert gjennom krigen de siste hundre år, og gi informasjon om de folkerettslige prinsipper som regnes som grunnleggende i krig i dag.

FORKUNNSKAPER

Generell studiekompetanse

EMNER

1. Hva er sikkerhetspolitikk? En teoretisk innføring.
2. Internasjonal politikk fra 1870 til i dag.
3. Norsk sikkerhetspolitikk fra 1905 til i dag.
3. Krigens folkerett.

GJENNOMFØRING

Undervisningen gjennomføres som forelesninger, diskusjoner, gruppeøvinger og selvstudium.

Undervisningen koordineres med undervisningen i Luftmakt og i Engelsk.

En samlet oversiktsplan for gjennomføringen av undervisningen vil bli distribuert til kadettene i begynnelsen av første semester.

EKSAMEN

Skriftlig, 5 klokketimer

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Historisk Atlas
Geografisk Atlas

LITTERATUR

Detaljert pensumliste med oversikt over obligatorisk og anbefalt lesing blir distribuert til kadettene i begynnelsen av første semester.

FPL:	INT 130201 Engelsk
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	125 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTALL:	3
FAGLÆRER:	Høgskolelektor Larssen/ høgskolelektor Gorset/timelærer

MÅLSETTING

Faget skal utvikle kunnskaper og ferdigheter slik at kadettene vil bli i stand til å fungere som offiserer i et engelskspråklig miljø, både i en gitt jobbsituasjon og sosialt. Dette medfører at flest mulig tilfredsstillende nivå 2+ til 3 som er beskrevet i NATO STANAG 6001.

Slike kunnskaper og ferdigheter er:

- evnen til å forstå engelsk språk, muntlig og skriftlig
- evnen til å uttrykke seg rimelig korrekt på engelsk, muntlig og skriftlig
- evnen til å kommunisere om emner som er viktige for en leder i Luftforsvaret, herunder: Militære spørsmål, lederskaps-spørsmål og aktuelle samfunns-spørsmål.

FORKUNNSKAPER

Inneha "Generell studiekompetanse", hvilket i denne sammenheng vil si å ha:

- tale-, skrive-, lese-, og lytteferdigheter som tilfredsstillende kravene til 5-timerskurset i engelsk i videregående skole
- et variert ordforråd av allmenn art som beskrevet i læreplan for 5-timerskurset i engelsk i videregående skole
- kunnskaper om det engelske språk tilsvarende en elementær skolegrammatikk, f.eks.: Berntsen, Differensiert engelsk grammatikk for ungdomsskolen og den videregående skolen, Cappelen, Oslo, 1984.

EMNER

1. Grammar
Praktisk innføring i sentrale emner fra engelsk grammatikk.
2. Basic Military English
En elementær innføring i engelsk militær fagterminologi.
3. Leadership
Et studium av enkelte aspekter ved lederskap med utgangspunkt i et utvalg skjønnlitterære, biografiske og/eller samfunnsorienterende tekster.
4. Armed Conflicts
Et studium av enkelte eksempler på væpnede konflikter med utgangspunkt i et utvalg krigshistoriske og/eller nyhetsaktuelle tekster.
5. Proficiency
Øvelser med sikte på å utvikle tale-, skrive-, lese-, og lytteferdighet.

GJENNOMFØRING

Det vil bli avholdt en diagnostisk test i begynnelsen av 1. semester.

Undervisningen gjennomføres som forelesninger, diskusjoner, øvinger og selvstudium.

Undervisningen i emnene 2 og 4 koordineres med undervisningen i Luftmakt 1 og Sikkerhetspolitikk.

Undervisningen i emne 3 vil fokusere på ulike former for lederskap, deres verdigrunnlag og konflikter knyttet til praktiseringen av dem.

Emne 1, 2 og 3 gjennomføres i første semester, emne 4 i andre semester og emne 5 i begge semestre.

EKSAMEN

- Emne 1: Skriftlig eksamen I.
Vekttall 1.
- Emne 2: Intern skriftlig prøve.
Vekttall 0.
- Emne 3, 4 og 5: Skriftlig eksamen II.
Vekttall 1.
- Emne 5: Muntlig eksamen.
Vekttall 1.

SKRIFTLIG EKSAMEN I

Prøve i Grammatikk som avholdes tidlig i første semester. Varighet 3 timer. Prøven må bestås.

INTERN PRØVE I EMNE 2

Prøve i Militær fagterminologi som avholdes i november. Varighet 1 time. Prøven må bestås.

SKRIFTLIG EKSAMEN II

Består av en prøve i Oversettelse og en prøve i Stilskrivning som holdes i mai. Varighet 6 timer (3+3). Begge prøver må bestås.

MUNTLIG EKSAMEN

Består av en Lytteprøve og en Samtaleprøve, hver på ca 20 minutter. Prøvene holdes i mai. Begge prøver må bestås. Intern prøve i Emne 2 er unntatt fra

Luft-krigsskolens eksamensreglement. Kandidater som oppnår karakteren "Ikke bestått" framstiller seg etter behov til ny prøve inntil de har oppnådd karakteren "Bestått".

Kandidater som oppnår karakteren "Ikke bestått" ved prøver som inngår i Skriftlig eksamen I og II eller ved de to prøvene til Muntlig eksamen framstiller seg til ny prøve. Ny prøve i en av prøvene til Skriftlig eksamen II har varighet 3 timer. Kandidater som stryker i en eller begge prøver til muntlig eksamen må ta denne eller disse på nytt.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

- Skriftlig eksamen I: Ingen
Intern prøve, Emne 2: Ingen
Skriftlig eksamen II: Collins Cobuild
Dictionary.
- Muntlig eksamen,
lytteprøve: Ingen
Muntlig eksamen,
samtaleprøve: Collins Cobuild
Dictionary

OBLIGATORISKE INNLEVERINGER OG PENSUM

Detaljert arbeidsplan og pensumliste distribueres til samtlige kadetter ved begynnelsen av første semester.

Rammeplan 14 - Matematikk og naturvitenskap

Offiseren skal ha et realfaglig grunnlag for den enkeltes videre bransjemessige utdanning, samt kunnskaper i statistikk slik at de i noen grad kan forstå, anvende og delta i operasjonsanalytiske studier. De skal også ha grunnleggende kunnskap om de viktigste typer forurensning og deres innflytelse på

naturmiljøet med særlig vekt på kjemisk forurensning og rensemetoder. Undervisningen omfatter kjemi og miljøkunnskap samt bransjeavhengig realfag. Fagene har henholdsvis 1 og 2 vekttall.

Fagansvarlig er professor Jarle Hjelen.

FPL:	MAN 140101 Miljøkunnskap
SEMESTER:	2
UV-TIMER:	35 inkludert eksamensavvikling
VEKTALL:	1
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Faget skal gi en orientering om de viktigste miljøproblemer i vår del av verden med spesiell vekt på emner som har relevans for Forsvaret.

EMNER

- Generell økologi
- Energi
- Drivhuseffekt
- Radioaktivitet - Trusselen i øst
- Ozon
- Luftforurensning
- Sur nedbør
- Tungmetaller
- Kreftfremkallende stoffer
- Korrosjon på militært utstyr
- Lokal forurensning - støy, støv mm
- Forsvaret og forurensning
- Avfall - Resirkulering

GJENNOMFØRING

Forelesninger

EKSAMEN

Skriftlig prøve, 3 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Kalkulator

LITTERATUR

Utdelte kompendier

DNF/SFT: Miljøtilstanden i Norge.

FD: Forsvaret og miljøvern – utfordringer framover.

FPL:	MAN 140201 Matematikk - forvaltning
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	72 inkludert eksamensavvikling
VEKTALL:	2
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Faget skal gi det nødvendige matematiske grunnlaget som trengs innen bedriftsøkonomiske fag. Klassiske økonomiske problemstillinger vil bli presentert. En skal også lære å sette opp egne modeller for enkle økonomiske problemstillinger, som deretter skal løses.

FORKUNNSKAPER

1 MA eller tilsvarende

EMNER

1. Funksjoner
2. Derivasjon
3. Anvendelse av den deriverte
4. Eksponensial- og logaritme funksjoner
5. Finansmatematikk
6. Funksjoner av flere variable
7. Optimeringsproblemer
8. Modellering
9. Enkel statistikk med regresjons analyse

GJENNOMFØRING

Forelesninger og 7 regneøvinger hvorav minst 4 er obligatoriske. 2 regnetester på skolen.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 4 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Formelsamling, formelark, kalkulator

OBLIGATORISK LITTERATUR

Wenstøp: Statistikk og dataanalyse, 5.utg.
Bjørnstad/Olsson/Tolcinger: Matematikk for økonomi og samfunnsfag.

FPL:	MAN 140301 Realfag - luftoperativ
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	72 inkludert eksamensavvikling
VEKTTALL:	2
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Bransjedelen skal gi en grunnleggende forståelse av utvalgte sentrale emner innen bransjen og tilhørende metodeverktøy for analyse og prediksjon. De samlede kunnskaper og ferdigheter faget gir, skal være et hjelpemiddel for å forstå oppbygning og virkemåte for det bransjespesifikke tekniske utstyr, spesielt sambands- og våpenteknisk utstyr. Faget skal danne grunnlag for å forstå og benytte aktuelle analyse og utredningsverktøy, som f.eks operasjonsanalyse og annet databasert verktøy.

EMNER

1. Statistikk
2. Repetisjon av algebra
3. Trigonometri
4. Vektorregning
5. Logaritmer og potenser
6. Datahjelpemidler i matematikk og fysikk
7. Regning i rutenett
8. Statikk
9. Dynamikk
10. Rotasjon
11. Aerodynamikk
12. Helikopter
13. Radarteori
14. Heiming
15. Analoge og digitale kommunikasjons-systemer

GJENNOMFØRING

Klasseromsundervisning ved LKSK samt eksterne demonstrasjoner. Det vil være 8 regneøvinger hvorav det kreves innlevert og godkjent 6.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 4 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Godkjente formelsamlinger i fysikk og matematikk samt tillatt kalkulator.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Killingbergtrø: Compendium i matematikk forkurs, Tapir
 Bruaset: Statistikk for samfunnsfaglig linje og matematikk valgfag, Aschehoug
 Kristensen: Compendium fysikk, LKSK
 Brækken, Kristensen: Compendium i radar, LKSK
 Kristensen: Compendium i telekommunikasjon, LKSK
 Kermod: Mechanics of Flight, Pitman
 Roger Raletz: Basic theory of the helicopter, Aerospatiale.

ANBEFALT LITTERATUR

Sears, Zermansky, Young: University Physics, +Addison Wesle.

FPL:	MAN 140401 Realfag - kontroll og varslings
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	72 inkludert eksamensavvikling
VEKTTALL:	2
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Bransjedelen skal gi en grunnleggende forståelse av utvalgte sentrale emner innen bransjen og tilhørende metodeverktøy for analyse og prediksjon. De samlede kunnskaper og ferdigheter faget gir, skal være et hjelpemiddel for å forstå oppbygning og virkemåte for det bransjespesifikke tekniske utstyr, spesielt sambands- og våpenteknisk utstyr. Faget skal danne grunnlag for å forstå og benytte aktuelle analyse og utredningsverktøy, som f.eks operasjonsanalyse og annet databasert verktøy.

EMNER

1. Statistikk
2. Repetisjon av algebra
3. Trigonometri
4. Vektorregning
5. Logaritmer og potenser
6. Datahjelpemidler i matematikk og fysikk
7. Regning i rutenett
8. Elektrostatikk
9. Elektrisk strøm
10. Elektronikk
11. Radarteori
12. Heiming
13. Analoge og digitale kommunikasjons-systemer
14. Aerodynamikk

GJENNOMFØRING

Klasseromsundervisning ved LKSK samt eksterne demonstrasjoner. Det vil være 8 regneøvinger hvorav det kreves innlevert og godkjent 6. 4 obligatoriske PC-øvinger.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 4 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Godkjente formelsamlinger i fysikk og matematikk samt tillatt kalkulator

OBLIGATORISK LITTERATUR

Killingbergtrø:

Kompendium i matematikk forkurs, Tapir Bruaset:

Stat for samff linje og mat valgfag,

Aschehoug

Kristensen:

Kompendium fysikk, LKSK

Brækken, Kristensen:

Kompendium i radar, LKSK

Kristensen:

Kompendium i telekommunikasjon, LKSK

Øgrim, Ormestad:

Rom, stoff, Tid, 2 Fy, Cappelen.

FPL:	MAN 140501 Realfag - luftvern
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	72 inkludert eksamensavvikling
VEKTTALL:	2
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Bransjedelen skal gi en grunnleggende forståelse av utvalgte sentrale emner innen bransjen og tilhørende metodeverktøy for analyse og prediksjon. De samlede kunnskaper og ferdigheter faget gir, skal være et hjelpemiddel for å forstå oppbygning og virkemåte for det bransjespesifikke tekniske utstyr, spesielt sambands- og våpenteknisk utstyr. Faget skal danne grunnlag for å forstå og benytte aktuelle analyse og utredningsverktøy, som f.eks operasjonsanalyse og annet databasert verktøy.

EMNER

1. Statistikk
2. Trigonometri
3. Vektorregning
4. Logaritmer og potenser
5. Datahjelpemidler i matematikk og fysikk
6. Regning i rutenett
7. Statikk
8. Dynamikk
9. Rotasjon
10. Energi og massefart
11. Ytreballistikk
12. Radarteori
13. Heiming
14. Analoge og digitale kommunikasjons-systemer

GJENNOMFØRING

Klasseromsundervisning ved LKSK samt eksterne demonstrasjoner. Det vil være 8 regneøvinger hvorav det kreves innlevert og godkjent 6. Det vil også være 4 obligatoriske PC-øvinger.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 4 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Godkjente formelsamlinger i fysikk og matematikk samt tillatt kalkulator

OBLIGATORISK LITTERATUR

Killingbergtrø:
Kompendium i matematikk forkurs, Tapir Bruaset:
Stat for samf linje og mat valgfag,
Aschehoug
Kristensen:
Komp i fysikk, LKSK
Brækken, Kristensen:
Komp i radar
Kristensen:
Komp i telekom, LKSK

ANBEFALT LITTERATUR

Sears, Zermansky, Young: University Physics Addison Wesley.

FPL:	MAN 140601 Statistikk - teknisk
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	72 inkludert eksamensavvikling
VEKTALL:	2
FAGLÆRER:	Timelærer

MÅLSETTING

Gi en innføring i bruk av matematiske modeller, statistikk og sannsynlighetsregning. Kunne anvende enkle statistiske metoder på et innsamlet datamateriale. Forstå prinsippene for estimering og hypotese-testing. Bruk av datamaskin til å løse statistikk oppgaver. En enkel innføring i simulering og operasjonsanalyse.

EMNER

1. Beskrivende statistikk
2. Sannsynlighetsregning
3. Uniform fordeling
4. Hypergeometrisk fordeling
5. Binomialfordeling
6. Poissonfordeling
7. Rektangelfordeling
8. Eksponentialfordeling
9. Normalfordeling
10. Forventning og varians
11. Punktestimering
12. Intervallestimering
13. Hypotesetesting
14. Bruk av MINITAB

GJENNOMFØRING

Klasseromsundervisning ved LKSK, samt regneøvinger med obligatorisk innlevering.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 4 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Alle trykte og skrevne hjelpemidler samt lommekalkulator.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Per Chr. Hagen: Innføring i sannsynlighetsregning og statistikk.

LUFTKRIGSSKOLE I/2

I målsettingen for LKSK I er kadettene forhold til fagskolene formulert slik:

Kadettene skal videre gis en bransjedelt utdanning som gir en faglig kompetanse direkte rettet mot tjeneste i Luftforsvaret, til og med kapteinsnivå.

Etter fullført LKSK I/1 i Trondheim fordeles kadettene etter bransje, og beordres til respektive fagskoler:

Luftkontrolltjeneste:

Luftforsvarets kontroll- og varslingskole (LKVS), Kongsvinger

Teknisk tjeneste:

Luftforsvarets tekniske skolesenter (LTS), Kjevik

Lufttjeneste:

Flygerutdanning i USA

Luftverntjeneste:

Luftverntaktisk skole (LVTS), Rygge hovedflystasjon

Forvaltningstjeneste:

Luftforsvarets forvaltningsskole (LFVS), Stavern

Noen av kadettene, i hovedsak innen teknisk bransje, blir også utdannet ved sivile skoler, så som Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) og Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST).

Følgende gir en kortfattet oversikt over fagskolene. Opplysningene er kun ment å være av orienterende art.

LUFTKONTROLLTJENESTE

Luftforsvarets kontroll- og varslingskole (LKVS), Kongsvinger.

Nyttige telefonnummer:	Sjef skoleavdeling	0505 6560
	KARIUS offiser	0505 6538
	Planoff P&U	0505 6524
	U/V Planoffiser	0505 6566
	Studieleder/Trenoff Kontroll	0505 6556
	Studieleder/Trenoff Varsling	0505 6557
	Studieleder/MS og KIS	0505 6563
	Skolekontor	0505 6552

Kursets navn:

LKSK I/2- LUFTKOMMANDO OG KONTROLL (HØSTSEMESTER)

Utdanningen kvalifiserer for:

Generell fagutdanning innen Luftkommando- og kontrolltjenestens ansvarsområde

Utdanningsmål:

Gi alt personell innen LKK-systemet som gjennomfører LKSK en felles teoretisk plattform innen LKK faglige områder.

TEKNISK TJENESTE

Luftkrigsskolens tekniske linje ved Luftforsvarets skolesenter Kjevik.

2 Generelt

Fagutdannelsen ved Luftkrigsskolens tekniske linje (KS I/2 teknisk) foregår ved Luftforsvarets skolesenter Kjevik. Den er av ett års varighet og er andre år av Luftkrigsskolens KS I utdanning. Utdanningen ved KS I/2 teknisk er bygd opp av flere frittstående delemner som er satt sammen til en helhetlig utdanning.

3 Målgruppe

Kadetter ved KS I/2 har gjennomført befalskole med teknisk spesialisering, samt minimum ett års praksis. Kadettene skal også ha gjennomført KS I/1.

4 Utdanningens mål

Etter Luftkrigsskole I/2 teknisk skal kadettene ha den formelle kompetanse som kreves for avdelingssjefer eller tilsvarende innen teknisk bransje. Utdanningen skal gi en helhetlig forståelse for den tekniske tjenesten i Luftforsvaret.

Utdanningen kvalifiserer for yrkestilsetting innen teknisk bransje og gir grunnlag for opptak ved Luftkrigsskole II samt annen høyere utdanning i Luftforsvaret.

5 Diverse

Luftkrigsskole I/2 teknisk linje vil videreføre emner som lederskap, egenutvikling og veiledning fra KS I/1. Dette vil gå som en rød tråd gjennom hele fagåret.

Kadettene skal etter KS I/2 teknisk være oppdatert på nye tekniske og andre systemer innen Luftforsvaret. Utøvelse av ledelse i krise/krig og kunnskap om utnyttelse av logistikk-systemer i disse forhold vil være siktemål for utdanningen.

Utdanningen ved KS teknisk linje evalueres våren 2001 av kadetter ved linja. Dette kan føre til endringer av fagsammensetting.

6 Kontakt

Hvis du vil vite mer om utdanningen ved KS teknisk på Kjevik kan du kontakte disse:

Linjesjef KS teknisk linje:

Kapt Frank Torkildsen tlf: 38 06 50 89/
530 5089

Studieveileder KS teknisk:

Kapt Jan Terje Tønnesen tlf: 38 06 53 02/
530 5302

LUFTTJENESTE

LKSK I/2 - Flygerutdanning USA

Kadettenes opphold i USA varierer fra 11-22 måneder, avhengig av hvilken flytype de utdannes på. Skolestedene er

Jagerfly: Sheppard Air Force Base (AFB), Texas

Flermotor: Naval Air Station (NAS) Pensacola, Florida - NAS Whiting Field, Florida og NAS Corpus Cristie, Texas

Navigator: NAS Pensacola og Randolph AFB, Texas

Helikopter: Fort Rucker, Alabama

KONTAKTPERSONER FOR

FLYELEVER:

- Kapt Tor Ekroll, LTI tlf 0520 7756

- Maj Rolf Gulestø, LTI (kariusoffiser) tlf 0520 7723

- Maj Odd Hardem, LST/U tlf 0510 8815

LUFTVERNTJENESTE

Luftverntaktisk skole (LVTS),
Rygge hovedflystasjon

Beskrivelse av utdanningen

Innledning

Utdanningen starter ultimo juni og sluttføres primo juni neste år, og gir en teoretisk og praktisk fagopplæring innen luftvernbransjen. KS I/2 Luftvern fagutdanning betraktes som selve luftvern basisutdanningen. Luftvern fagutdanningen inneholder to hoveddeler, en grunnleggende del og en spesialistdel. Den grunnleggende utdanningen er av mer akademisk karakter, og skal sikre riktig kvalitativ dimensjonering og faglig kompetanse ift tjenesten på sikt som luftvern-artillerist (tom kapteinsnivå). Den andre delen, spesialutdanningen, har et mer kortsiktig og funksjonalistisk preg, hvor utdanningen dimensjoneres mot tjenesten etter KS I/2 som TCO.

Utdanningsmål

KS I/2 Luftvern fagutdanning skal gi elevene kunnskaper om rollene og oppgavene til NASAMS våpensystemet og kjennskap til andre våpensystemer i den norske luftvernløsningen. Elevene skal kunne redegjøre for gjeldende doktriner og bestemmelser for bruk og utnyttelse av våre luftvernsystemer. De skal videre kunne redegjøre for aktuell trussel og kunne utnytte relevante planverk, ordrer og direktiver. Det vektlegges spesielt kunnskaper om våpensystemenes oppbygning og virkemåte. Videre må luftvernrelatert systemlære og realfag kunne anvendes i praktisk tjeneste.

Elevene skal i løpet av utdanningen opparbeide ferdigheter i stridsklargjøring, betjening og taktisk bruk av våre luftvernsystemer med støttesystemer.

Gjennomføring

KS I/2 Luftvern fagutdanning gjennomføres som en hovedutdanning, inndelt i moduler (kurs/trening).

LV20 - NASAMS materiellkjennskapskurs.

Modulen er av 1 ukes varighet. Modulen vil beskrive og demonstrere NASAMS våpensystemets virkemåte, muligheter og begrensninger i grove trekk, herunder hvilken rolle NASAMS har i den norske luftvernløsningen og i et integrert luftforsvar. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV41 - RB70 våpensystemkurs.

Modulen er av 2 ukers varighet. Modulen vil beskrive og demonstrere RB70 våpensystemets virkemåte, muligheter og begrensninger i grove trekk, herunder hvilken rolle RB70 har i den norske luftvernløsningen og i et integrert luftforsvar. Modulen gjennomføres i regi av SSLV i Fredrikstad.

LV70 – Transportkjennskapskurs.

Modulen er av 1 ukes varighet. Modulen vil beskrive og demonstrere luftvernopsettningenes kjøretøy, herunder bruksområder, utnyttelsesmuligheter og begrensninger i grove trekk. Modulen gjennomføres i regi av LBTS i Stavern.

LV01 - Luftvern grunnkurs.

Modulen er av 8 ukers varighet. Modulen gir en grunnleggende luftvern faglig teoretisk plattform. Den vektlegger fag som det doktrinære grunnlag, planverk, trussel og luftvern-operasjoner generelt. Videre vil modulen gi nødvendige grunnleggende kunnskaper innenfor realfag relatert opp våpensystemer. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV52 - KKI grunnkurs.

Modulen er av 3 ukers varighet og gir grunnleggende utdanning innen kommunikasjonstjeneste i luftvernartilleriet.

Modulen er brukerrelatert og gir ingen spesialistutdannelse. Den omfatter TADKOM, linjesamband, radiosamband og datakommunikasjon. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV21 – NASAMS Grunnkurs.

Modulen er av 5 ukers varighet. Modulen gir grunnleggende utdanning på NASAMS (ARCS, NTAS, AMRAAM) våpensystemet. Det legges vekt på inngående beskrivelse av muligheter og begrensninger i ARCS som et overordnet element for målbehandling, kommando- og kontroll og våpenkontroll i den Norske Luftvern-løsningen. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV22 - NASAMS LCHR grunnkurs.

Modulen er av 5 ukers varighet og gir grunnleggende utdanning på NASAMS LCHR. Modulen er brukerrelatert og gir ingen spesialistutdannelse som LCHR CC. Modulen gjennomføres i hovedsak ved LVTS/Rygge. For kadetter planlegges 2 ukers praktisk trening under Øvelse TFW i Danmark som en avsluttende del av modulen.

LV23 - NASAMS TCO I kurs.

Modulen er av 6 ukers varighet og gir grunnleggende TCO utdanning på NASAMS våpensystemet. Modulen gir spesialistutdannelse som TCO nivå I. Modulen gir utdannelse på NASAMS våpensystemet hvor hoved-vekten legges på TCOs rolle og gjøremål under NASAMS operasjoner. Kurset vil danne grunnlag for utsjekk som TCO nivå I og kvalifiserer for

videre utdanning som TCO nivå II.

Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV04 - Kvalitetskontroll I kurs.

Modulen er av 1+1 ukers varighet (1 uke kurs + 1 uke praksis ifm mønstring lign), og er et grunnleggende kurs som kvalifiserer for deltagelse ved evalueringer på nasjonalt nivå, herunder nasjonale mønstringer og lokale evalueringer. Deltagelse på den praktiske delen legges til og fordeles på årets mønstringer eller tilsvarende øvelser, slik at modulen nødvendigvis ikke gjennomføres fortløpende. Modulen gjennomføres med 1 uke ved LVTS/Rygge og 1 uke ved Lvgrp.

LV02 - NORSOL kurs.

Modulen er av 4 ukers varighet. Modulen har til hensikt å utdanne og trene elevene i integrering av våpensystemene som inngår i den Norske Luftvern-løsningen. Kommando og kontroll, kommunikasjon og integrasjon (C3I) er sentrale emner. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

LV00 - KS fellesfag.

I tillegg til beskrevne moduler vil det gjennomføres utdanning og trening i perioder før og mellom de enkelte kurs-moduler. I perioden skal det vektlegges å utnytte tilgjengelig tid til egentrening innenfor gjennomgåtte temaer, oppgaveløsning, lederskap og STO.

LV71 Luftvern Logistikk kurs.

Modulen er av 1 ukers varighet og har til hensikt å gi elevene en innføring i logistikk med hensyn til organisasjon, oppgaver, gjøremål og utfordringer. Informasjon om logistikkutfordringer ved mobile luftvernoppdrag, både nasjonalt og internasjonalt, vil bli vektlagt. Modulen gjennomføres ved LVTS/Rygge.

Oppgaver, trening og øvelser

Det vil i løpet av utdanningen, både innen de enkelte moduler og i fellesfagperiodene bli gjennomført trening og løsning av oppgaver ut over normal arbeidstid (kvelds- og døgnbasis). I tillegg må det i meget stor grad påregnes studier, oppgaveløsning, egen-trening og forberedelser på kveldstid. Undervisningen planlegges og gjennomføres slik at elevene selv aktivt må studere, trene og arbeide med pensum for å tilegne seg de nødvendige kunnskaper og ferdigheter.

Dersom forhold og rammebetingelser ligger til rette for det vil elevene delta under Øvelse Tactical Fighter Weaponary i Danmark (14 dager) og årlig NATO/ Nasjonal vinterøvelse i Norge (eks Joint Winter).

Administrativt

Skolen baserer sin undervisning på 8 skoletimer pr dag. I vinterhalvåret (15 sep – 15 mai) innenfor tidsrommet 0745 – 1520, i sommerhalvåret (16 mai – 14 sep) innenfor tidsrommet 0745 – 1450.

Elever ved KS I/2 vil bli gitt egen studieleder for oppfølging gjennom hele utdanningen. Studieleder vil være elevenes nærmeste foresatte. For de enkelte moduler oppnevner skolen egen modulansvarlig med hovedansvar for gjennomføring av modulen. Normalt vil elever og studieleder tjenestemessig være underlagt sjef MSAM avdelingen.

Skolen forutsetter at elevene avvikler felles 3 ukers sommerferie, normalt i juli. Jule- og påskeferie avvikles som ved andre skoler i luftforsvaret.

Alle øvelser, i inn- og utland, inngår som en integrert del av utdanningen og utløser ikke øvingstillegg/utenlandstillegg som for fast ansatte.

Kontaktpersoner ved skolen:

- Sjef Luftverntaktisk skole mil tlf 520 7950
- NK Luftverntaktisk skole mil tlf 520 7951
- Programoffiser mil tlf 520 7954
- Administrasjonsoffiser mil tlf 520 7952
- Sjef MSAM avdelingen mil tlf 520 7980

Modulplan

Utdanningen gjennomføres som en kombinasjon av frittstående moduler (kurs) og noen gjennomgående fellesfag. Disse er listet herunder:

Ref	Modul	Beskrivelse	Eksamen	Timer
1	LV20	NASAMS materiellkjennskapskurs		40
2	LV71	Luftvern logistikk-kurs		40
3	LV41	RB70 våpensystemkurs		80
4	LV70	Transportkjennskapskurs		40
5	LV01	Luftvern grunnkurs	X	320
6	LV52	KKI grunnkurs	X	120
7	LV21	NASAMS grunnkurs	X	200
8	LV22	NASAMS LCHR grunnkurs	X	200
9	LV23	NASAMS TCO I kurs	X	240
10	LV04	Kvalitetskontrollkurs I	X	80
11	LV02	Integrerte Operasjoner (NORSOL)	X	160
12	LV00	KS fellesfag		256
Sum				1776

FORVALTNINGSTJENESTE

Luftforsvarets forvaltningsskole (LFVS),
Stavern

Generelt:

Fagutdanningen ved LKSK I/2 - Forvaltningslinjene (administrasjon og materiell) gjennomføres ved LFVS i Stavern.

Utdanningen er i utgangspunktet delt i en fellesfaglig del og en linjefag del.

Rammeplan for utdanningen er under revisjon og endelig plan forventes ferdig i løpet av våren 2001.

Kontaktpersoner ved LFVS:

- Sjef LFVS mil tlf 0525 4600
- Hovedinstruktører mil tlf 0525-4610, 4615, 4620 eller 4640.

Utdanningens mål:

Utdanne offiserer innen forvaltning som har tilstrekkelig kompetanse innen ledelse og forvaltningsfag til å yte en effektiv støtte til operativ virksomhet i fred, krise og krig.

Utdanningens fokus:

Kadettene gis en lederutdanning, som bygger videre på utdanningen ved LKSK I/1. Fokuset ved LFVS rettes mot management/styring, hvor kadettene gjennom ressurs-/managementfag og skolens pedagogiske tilnærming, skal øke egen kompetanse både faglig og som leder i fred, krise og krig herunder internasjonale operasjoner.

Pedagogisk tilnærming:

LFVS vektlegger en vekselvirkning mellom tradisjonell undervisning, problembasert gruppearbeid, prosjektoppgave, refleksjoner, øvelser og studieturer for å skape best mulig læring i forhold til utdanningens mål. LFVS arbeider med en omlegging av den pedagogiske tilnærmingen hvor vektlegging

av problembasert læring, selvstudium og refleksjon vil kunne øke i omfang.

Modulbasert utdanning:

Flere av fagene, både fellesfag og linjefag, forsøkes lagt opp som moduler som også tilbys som kurs til ansatte i Forsvaret. De fleste fagene som tilbys eksternt vil imidlertid omfatte moduler innen personellforvaltning, økonomiforvaltning og logistikk.

LFVS sine medarbeidere:

LFVS sine medarbeidere består av offiserer med minimum LKSK I utdanning, variert tjenesteerfaring innen forvaltningsbransjen og sivil/militær tilleggsutdanning. I tillegg har LFVS to fast ansatte høyskolelektorer. LFVS bruker også ressurspersoner på timebasis fra ulike instanser i og utenfor Forsvaret.

Rammeplan:

Rammeplan for utdanningen er under revisjon. Tentativ rammeplan er som følger:

Forvaltning i Forsvaret: ca 770 timer
Faget omfatter felles kurs i generell forvaltning, krigsforvaltning, og linjefag innen logistikk og personell-/økonomiforvaltning (ca 440 timer).

Ledelse: ca 400 timer

Faget omfatter blant annet prosjektteori, forskningsmetodikk, stabstjeneste, endringsledelse, personalledelse og refleksjon.

Økonomi: ca 270 timer

Faget omfatter blant annet bedriftsøkonomi, offentlig økonomi, samfunnsøkonomi og rettslære.

Studietur og utklarerer: ca 70 timer

Aktiviteten omfatter gjennomføring av studietur og utklarerer/avslutning ved LFVS. Den enkelte kadett vil få informasjon om godkjent rammeplan og en mer detaljert beskrivelse om hva det enkelte fagområde inneholder så snart dette foreligger.

LUFTKRIGSSKOLE II

Luftkrigsskole II er en to-årig høyere offiserutdanning med følgende målsetning:

Luftkrigsskole II skal gi kadettene en helhetlig forståelse for Luftforsvarets oppdrag og løsningen av disse, samtidig skal de gis muligheten for fordypning innen fagområder som er relevante for Forsvaret. Gjennom Luftkrigsskole II skal offiserene skaffe seg et solid grunnlag for videre utvikling gjennom tjenesteerfaring og tilleggsutdanning. Skolen danner sammen med videregående utdanning - grunnlag for tjeneste på midlere og høyere nivå i Forsvaret.

LKSK II er 2-årig og første skoleår starter medio august. Utdanningen foregår ved Luftkrigsskolen i Trondheim, men noe kurs- og øvingsvirksomhet er lagt utenfor skolen. Enkelte fordypningsemner gjennomføres ved Norges Teknisk Naturvitenskaplige Universitet (NTNU) samt Høgskolen i Sør-Trøndelag (HIST).

Undervisningen består av obligatoriske fag og fordypningsfag som vektlegges slik:

- Obligatoriske fag 24 vektall
- Fordypningsfag 12 vektall minimum
- Hovedoppgave 4 vektall

LKSK II er godkjent av Det norske Universitetsråd som grunnlag for 20 vektall i en universitets- eller høgskolegrad. (ref. UR/7 mai 91/249/91).

Gjennom de obligatoriske fag ønsker LKSK å tilføre den enkelte kadett kunnskaper, innsikt og forståelse som er nødvendige forutsetninger for fremtidig tjeneste som offiser og leder i Luftforsvaret.

Fordypningsfagene skal legge vekt på å utvikle evnen til selvstendig tenkning, analyse og metodikk og gi den enkelte kadett mulighet til å realisere egne ønsker om studier på felter som er av interesse for Luftforsvaret.

Fordypningsfagene ved LKSK II tilbys i regi av skolens fire fagavdelinger: Luftmakt, Lederskap, Internasjonale studier samt Matematikk og naturvitenskap.

Valg av fordypningsfag skjer etter søknad til LKSK. Skolen fastsetter hvert år aktuelle tilbud og hvor mange studieplasser den enkelte fagavdeling kan tilby. Dette betyr at det endelige fordypningstilbudet på KS II/2 ikke vil foreligge før medio semester 2. Ingen kadett er i utgangspunktet sikret å få oppfylt sitt primære ønske.

Fordypningsstudiene organiseres i to grunnemner av ett års varighet, hvert på fire vektall. Grunnemne 1 leses første skoleår og grunnemne 2 andre skoleår. I tillegg kommer to særnummer av ett semesters varighet, hvert på to vektall. Særnummer 1 leses høsten andre skoleår og særnummer 2 våren andre skoleår.

Hovedoppgaven skal utvikle kadettens evne til analytisk tenkning og selvstendig vurdering. Den skrives i tilknytning til et grunn- eller særnummer.

Ved LKSK II er det realistisk å beregne en gjennomsnittlig studieuke lik 55-60 timer. Av disse utgjør ca 32 timer programmert undervisning.

Luftkrigsskole II er delt inn i følgende fagområder:

Fagområde:	Vekttall:	Fag:	Timer:
Hovedoppgave	4	Hovedoppgave	34
Militærmakt:	7	Luftmakt II	422
		Sjømakt	32
		Landmakt	32
		Fellesoperasjoner	32
<i>Fordypningstilbud</i>	2	<i>Informasjonskrig</i>	70
	2	<i>Luftmakt og logistikk</i>	70
	4	<i>Begrenset krig og bruk av luftmakt</i>	140
	4	<i>Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk</i>	140
Lederskap	2	Lederutvikling	278
	2	Beslutning i stress og krise	134
	2	Ressursstyring	118
	2	Strategisk ledelse	48
		Idrett	200
Fagområde:	Vekttall:	Fag:	Timer:
<i>Fordypningstilbud</i>	8	<i>Organisasjonsutvikling</i>	280
	4	<i>Egenutvikling i gruppe</i>	140
Internasjonale studier	3	Internasjonal politikk	120
	1	Engelsk 1	54
	2	Engelsk 2	142
<i>Fordypningstilbud</i>	12	<i>Tysk to-årsstudium</i>	420
	2	<i>Tverrkulturell kommunikasjon</i>	70
Matematikk og naturvitenskap	3	Statistikk og metode	118
<i>Fordypningstilbud</i>	4	<i>Matematikk</i>	140 (Ved eks NTNU: 5vt)

Aktiviteter og tidsforbruk utover programmert undervisning ved Luftkrigsskole II

Aktivitet	Tidsforbruk	Avdeling
Innklarering KS II/1	3 dgr (24t)	Kadettskvadron
Åpningsseminar KS II/1	3 dgr (24t)	Lederskap/Kadettskvadron
Skoleåpning KS II/1	1 dag (8t)	Kadettskvadron
Flytrekamp KS II/1	1 dag (8t)	Lederskap
Kirkeparade KS II/1	1/2 dag (4t)	Kadettskvadron
Lesedag fordypningsfag KS II/1	1 dag (8t)	Skolestab
Ballarrangement KS II/1	3 dgr (24t)	Lederskap
Kreftaksjonen KS II/1	1 dag (8t)	Lederskap
Disposisjonstimer KS II/1	234t	Skolestab
Åpningsseminar KS II/2	3 dgr (24t)	Lederskap/Kadettskvadron
Skoleåpning KS II/2	1 dag (8t)	Kadettskvadron
Flytrekamp KS II/2	1 1/2 dag (12t)	Lederskap
Kirkeparade KS II/2	1/2 dag (4t)	Kadettskvadron
Lesedag fordypningsfag KS II/2	3 dgr (24t)	Skolestab
Eksamensskyting	1 dag (8t)	Kadettskvadron
Studietur KS II/2	5 dag (40t)	Skolestab
Disposisjonstimer KS II/2	234t	Skolestab
Utklarering KS II/2	3 dgr (24t)	Kadettskvadron
Tid til diverse disposisjon KS II	ca 160t	Sjef Skolestab

Merknad: Disposisjonstimerne under skolestaben dekker aktiviteter som skolemesterskap idrett, møter i kadettsamfunn/BIL, prosjektoppgavearbeid, spesielle eksterne forelesere, gjenstående tid etter eksamener, skolesjefens timer, studielederes timer, programmerings-tekniske justeringstimer samt sist men ikke minst også tid til selvstudium.

Parade for kongen!

FPL:	200101 Hovedoppgave m/metodekurs
SEMESTER:	2-4
UV-TIMER:	40
VEKTTALL:	4
VEILEDER:	Veileder utpekt av fagavdeling

MÅLSETTING

Hovedoppgaven skal være et vitenskapelig individuelt arbeid med et tema i tilknytning til grunnemne 1 eller 2, eller særernne 1. Arbeidet med hovedoppgaven skal utvikle kadettens evne til analytisk tenkning og selvstendig vurdering. Arbeidet skal gi kadetten en forskers, og ikke en leasers holdning til stoffet. Formålet er å gi kadetten en praktisk øvelse i å lage et selvstendig forskningsarbeid. Det er den metodiske tilnærmingen som er det sentrale, dernest eventuelle nye vitenskapelige funn. Gjennom arbeidet med oppgaven skal kadetten gis en innføring i kildetolkning og arbeid med kilder av forskjellig art. Hovedoppgaven skal være utstyrt med vitenskapelig noteapparat. Det skal redegjøres for kilder, og kadettens konklusjoner skal være etterprøvbare.

METODEKURS

1. Det gjennomføres et generelt metodekurs ved oppstart i første semester. Denne undervisningen baseres på Stabshåndbok for Forsvaret, og fokuseres på generelle retningslinjer og tips for presentasjon av skriftlige arbeider. Det er avsatt 40 timer til metodekurset, med oppstart 25 aug 2000. Fagansvarlig er major Bjørn Tore Sneisen. 2. Etter det generelle innføringskurset avsetter hver fagavd nødvendig tid til fagspesifikk metodeundervisning. Denne undervisningen gjennomføres i 1. 2. og 3. semester og knyttes i hovedsak til avdelingenes semesteroppgaver.

EMNER

Etter konsultasjon med de respektive fagavdelinger skal kadetten innen 15 sep fremlegge et skriftlig utkast til oppgavetema m/tilhørende problemstilling. Forslaget adresseres til faggruppeleder. Kadetten skal imidlertid allerede i løpet av andre semester diskutere emnevalg med aktuell fagavdeling. Faggruppeledere vil i løpet av september måned gjennomgå innkomne forslag, og i samarbeid med kadetten utpeke veileder. Godkjent tittel m/problemstilling leveres av faggruppeleder til Planavd innen 2 okt.

GJENNOMFØRING

Hovedoppgaven skal ha et omfang på 12000-15000 ord, eksklusive figurer, fotnoter og vedlegg). Faggruppeleder kan gi utfyllende bestemmelser for oppgavens omfang. Orientering om gjennomføring av oppgaven gis i slutten av 2. semester. Videre veiledning vil bli gitt i regi av den enkelte faggruppe.

FORMALIA

(Se "Håndbok for hovedoppgaven", skolenett web) Oppgaven leveres ferdig maskinskrevet, og med standard forside som bestemt av LKSK, innen 3. mandag i mars mnd. Skulle denne falle innen påsken, leveres oppgaven første mandag etter påske. Innleveringsfrist i 2002 blir således 18 mars. Sensurdato fastsettes til 20 april. En oppsummering av besvarelsen på ca 800 ord leveres i tillegg på definert katalog

på skolenett. Formatet på oppsummeringen utgis eno av biblioteket. Avslutningsvis skal hele besvarelsen legges inn på definert katalog på skolenett.

LITTERATURHENVISNINGER

Oppdatert liste utgis ved oppstart av metodekurset.

Rammeplan 21 – Militærmakt

Faggruppen skal gi en helhetsforståelse for hvordan militær makt anvendes og virker som et av flere sikkerhetspolitiske instrumenter i fred, krise og krig. Dette gjøres gjennom et studium av hvordan militærmakt har blitt brukt og blir brukt i dag. For å skape en helhetsforståelse for hva egen forsvarsgren kan og hva den ikke kan bidra med i denne konteksten, legger faggruppen hovedvekt på bruk av luftmakt. Faget bygger i vesentlig grad på den sikkerhetspolitiske forståelse som skapes i faggruppen internasjonale studier.

Utdanningen innen faggruppen Militærmakt på Luftkrigsskole II er delt inn i obligatoriske fag med 7 vektall, og valgbare fordypningsfag med 4-8 vektall.

De obligatoriske fagene er:

- Luftmakt II (7vt)
- Landmakt (0vt)
- Sjømakt (0vt)
- Samvirke- og fellesoperasjoner (0vt)

De valgbare fordypningsfagene er:

- Krig i samfunn (8vt)
- Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk (4vt)

Fagansvarlig er major Bjørn Tore Sneisen

FPL	MIL 210101 LUFTMAKT II
SEMESTER	1-4
UV-TIMER	422 (199+223) inkludert eksamensavvikling og lesedager
VEKTTALL	7
FAGLÆRERE	Avdeling for Luftmaktstudier

MÅLSETTING

Kadettene skal gis videregående kunnskaper innen luftkrigshistorie og luftmakts-teori, med vekt på faktorer som påvirker utfallet av luftkrigen.

Gjennom semester 1 og 2 (luftkrigshistorie) skal kadettene få inngående kunnskap om utvalgte konflikter/kriger, med vekt på luftmaktens betydning.

I semester 3 og 4 (luftmaktsteori) skal kadettene gis grunnleggende kjennskap til sentrale luftmaktsteoretikere og dagens luftmaktsteoretiske debatt. Videre skal kadettene få god forståelse for Luftforsvarets doktriner, samt kunne vurdere operative muligheter og begrensninger.

FORKUNNSKAPER

Gjennomført Luftmakt I eller tilsvarende.

EMNER

Semester 1 og 2

1. Verdenskrig og mellomkrigstid
2. Semesteroppgave: Individuell oppgave (2 vektall, innleveringsfrist desember)
3. Verdenskrig
4. Tidlig Kald krig: A-bomben, Korea-, Vietnam- og Algeriekrigen
5. Sen Kald krig: Midtøstenkrigene og Falklandskrigen
6. Ny tid: Gulfkrigen og internasjonale operasjoner
7. Norsk Luftmakt-historisk seminar (april/mai)

Semester 3 og 4:

1. Militær- og luftmaktsteori (inklusive begrepsapparat)
2. Forsvarets doktriner (med vekt på HFL 95-1)
3. Luftmaktens operative og politiske rolle
4. Internasjonale operasjoner (med vekt på operasjonene Desert Storm og Allied Force)
5. GILs luftmaktseminar (februar)
6. Semesteroppgave (1 vektall) i samarbeid med faget "Engelsk 2" (desember)
7. Praktisk tilnærming, herunder planlegging av luftoperasjoner og Øvelse Fønix.

GJENNOMFØRING

Teori: Foredrag, selvstudium, seminar og gruppearbeid med skriftlig og muntlig presentasjon, semesteroppgaver, individuelle arbeider med skriftlig og muntlig presentasjon.
Praksis: Øvelse Fønix, som gjennomføres i samarbeid med Avdeling for Lederskapsstudier: Arrangeres i løpet av 4. semester ved Ørland hovedflystasjon.

EKSAMEN

- Semester 1: Semesteroppgave (2 vektall)
- Semester 2: 4 timers eksamen (1 vektall)
- Semester 3: Semesteroppgave i samarbeid med Engelsk 2. (1 Vektall)
- Semester 4: 6 timer skriftlig eksamen (3 vektall)

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Semesteroppgaver: Alle hjelpemidler tillatt

Semester 2: Historisk atlas

Semester 4: Ingen

OBLIGATORISK LITTERATUR

Semester 1 og 2:

Pensum er maksimum 1000 sider.

Litteraturliste blir utdelt ved semesterets start.

Semester 3 og 4:

Pensum er maksimum 1200 sider.

Litteraturliste blir utdelt ved semesterets start.

FPL:	MIL 210201 Landmakt
SEMESTER:	3
UV-TIMER:	32
VEKTTALL:	--
FAGLÆRERER:	Timelærere, Krigsskolen Linderud

3

MÅLSETTING

Med utgangspunkt i generell landmilitær teori skal elevene gis kunnskap om norsk landmilitær tankegang. Elevene skal videre gis kjennskap til Hærens operasjonskonsept og stridsmidler.

EMNER

1. Moderne landkrigføring
2. Utenlandske oppsetninger
3. Hærens organisasjon og våpen
4. Stridsledelse/kommando og kontroll
5. Taktikk og operasjoner
6. Introduksjon til luft-/landkrigføring
7. Forsyningstjeneste

GJENNOMFØRING

Faget består av et en-ukes kurs ved Krigsskolen Linderud. Her vil kadetter fra både Sjøkrigsskolen og Luftkrigsskolen delta. Faget gjennomføres som teoretisk undervisning, kombinert med ekskursjoner og elevoppgaver.

EKSAMEN

Ingen eksamen.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Krigsskolen Linderud vil utarbeide et lite hefte (ca 30 sider) med litteratur som kadettene skal lese før seminarets start.

FPL:	MIL 210301 Sjømakt
SEMESTER:	3
UV-TIMER:	32
VEKTTALL:	--
FAGLÆRER:	Timelærere / Taktikkskolen, KNM Tordenskjold

MÅLSETTING

Kadettene skal ha kunnskaper om begrepet sjømakt og sjømaktsdoktriner som en del av begrepet militærmakt. Med utgangspunkt i det generelle skal de ha kunnskap om begrepet kystmakt og norsk sjømilitær tankegang. De skal ha kjennskap til Sjøforsvarets operasjonskonsept og våpen.

EMNER

1. Sjømakt
2. Sjømaktsdoktriner
3. Kystmakt
4. Sjøforsvarets hovedoppgaver
5. Sjøforsvarets operative konsept
6. Sjøforsvarets våpen

GJENNOMFØRING

Faget gjennomføres som en ukes kurs ved Sjøkrigsskolen, der også kadetter fra Krigsskolen vil delta. Kurset gjennomføres som forelesninger, ekskursjoner, omvisninger og spill.

EKSAMEN

Ingen eksamen

OBLIGATORISK LITTERATUR

Krigsskolen Linderud vil utarbeide et lite hefte (ca 30 sider) med litteratur som kadettene skal lese før seminarets start.

FPL:	210401 Samvirke-/fellesoperasjoner
SEMESTER:	4
UV-TIMER:	32
VEKTTALL:	-
FAGLÆRER:	Timelærere fra FSTS, Krigsskolen, Sjøkrigsskolen og Luftkrigsskolen

MÅLSETTING

Kadettene skal ha kunnskap om hva fellesoperasjoner er, og hvilke kapasiteter den enkelte forsvarsgren innehar for å delta i slike operasjoner. Med bakgrunn i fagene Luftmakt I og II, landmakt og sjømakt, skal kadettene ha kjennskap til hva som særskilt preger planlegging og gjennomføring av fellesoperasjoner. Videre skal kadettene ha kjennskap til logistikk og fellesoperasjoner.

EMNER

Vil bli fastsatt senere.

GJENNOMFØRING

Faget gjennomføres som et seminar ved Krigsskolen Linderud, og arrangeres i regi av de tre krigsskolene til sammen. Seminaret gjennomføres som forelesninger, gruppearbeid, case-studier og spill.

EKSAMEN

Ingen eksamen

OBLIGATORISK LITTERATUR

Ikke avklart med de andre krigsskolene

FPL:	MIL 210501 Krig i samfunn
SEMESTER:	3-4
UV-TIMER:	280 (G2+S1+S2) inkludert eksamensavvikling
VEKTTALL:	8
FAGLÆRERE:	Avdeling for Luftmaktstudier + Hskl Karl Erik Haug

Målsetting:

Faget tar sitt utgangspunkt i at krig bare kan forstås som et sosialt fenomen.

Hensikten med faget er å skape forståelse for maktanvendelsens muligheter og begrensninger ut i fra den utviklingen de vestlige samfunn nå er inne både strategisk og sikkerhetspolitisk. Maktanvendelse innenfor denne konteksten reiser flere sentrale problemstillinger av både strategisk, politisk, teknologisk og etisk natur. Vi vil belyse disse spørsmålene ved å studere utviklingen av moderne krig og bruk av luftmakt med flere fagligteoretiske innfallsvinkler.

Studiet forutsetter kunnskap om Norges tilpasning til de internasjonale forhold. Kadetten må derfor ha innsikt i de norske innenrikspolitiske realiteter så vel som kunnskap om norske utenriks- og sikkerhetspolitiske interesser. På dette grunnlaget skal kadettene forstå de bidrag forsvarsmakten kan gi for å håndtere strategiske og sikkerhetspolitiske utfordringer (jfr. ALMS, MIL 210600 "Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk").

Temaer:

- Strategisk tenkning, bakgrunn og opphav. Ideer om militærmaktens anvendelse og virkning; måloppnåelse, systemforståelse og politisk forståelse.
- Konfliktyper og maktanvendelsens muligheter
Spekteret fra asymmetriske geriljakriger til trussel om A-våpen, innenfor nasjonale og kollektive rammer.
- Krig og teknologi
Er det våpnene som bestemmer hvordan krigen blir, eller er det "krigens natur" som bestemmer våpenbruken?
- Krigens praksis – mål, middel og resultat

En sammenligning mellom de erklærte målsetninger ved krigsutbruddet, bruken av makt og resultatet av krigen.

- Den rettferdige krigen
Maktanvendelsens etiske, moralske og juridiske sider.

Gjennomføring:

Undervisningsform og metode vil avhenge av deltakerantallet. Kadettene vil imidlertid ikke kunne påregne en detaljert gjennomgang av pensumlitteraturen. Timene vil i stor utstrekning bli brukt til diskusjoner og analyser, delvis basert på presentasjoner av fagstoff fra kadettene.

Det er naturlig at kadetter som har dette for-dypningsområdet, også velger hovedoppgave innen dette temaet.

Eksamen:

Kadettene skal i tredje semester skrive en semesteroppgave. Eksempelvis vil en slik oppgave være en omtale av 2 bøker om ett emne. Omfang og evalueringsvekt tilsvarer 2 vekttall (25%).

I fjerde semester vil kadettene ha en hjemmeeksamen hvor den enkelte skriver en analyse av et med faglærere omforenet tema. Denne analysen skal forsvares muntlig og ha sitt utgangspunkt i pensumlitteraturen. Omfang og evalueringsvekt tilsvarer 6 vekttall (75%).

Hjelpemidler til eksamen

Det ligger i sakens natur at alle hjelpemidler er tillatt.

Obligatorisk litteratur

Pensumliste utarbeides ved hvert semester, og består dels av et obligatorisk, dels av et selvvalgt pensum som godkjennes av faglærer. Det totale sidetall vil tilsvare omlag 2000 sider.

FPL:	MIL 210601 Norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk
SEMESTER:	1 og 2 el 3 og 4
UV-TIMER:	140 inkludert eksamensavvikling
VEKTTALL:	4
FAGLÆRER:	ENO

MÅLSETTING

Faget skal gi innsikt i de sikkerhetspolitiske utfordringene Norge har stått overfor som følge av internasjonale motsetninger og den strategiske betydningen Norge har hatt for stormaktene. Videre skal det gi kunnskap om - og evne til å analysere det som har vært definert som norske interesser, hvordan de er søkt fremmet, samt de krefter og grupperinger som innvirker på de sikkerhetspolitiske beslutningsprosessene. Faget skal også gi innsikt i de mønster som avtegner seg over tid, og evne til å definere og analysere de fremtidige sikkerhetspolitiske utfordringer vi vil stå overfor. Studiet av Forsvarsmaktens rolle som sikkerhetspolitisk instrument vil stå sentralt, der vekten vil bli lagt på luftmakt og Luftforsvaret.

EMNER

1. Unionsoppløsning - konsolidering - trusseloppfatning og valg av hovedkurs.
2. Mellomkrigstid. Fra kollektiv sikkerhet til nøytralitetspolitikk med etiketteforsvar og implisitt garanti.
3. Okkupasjon og eksil. Krigsallianse og ny hovedkurs ?
- 4 "Brobygging" 1945-1948.
Forsvarspolitikken som den alliansefrie brobyggingens reserveposisjon?

5. Alliansefriheten forlates: Norden eller NATO?
6. Integrasjon og avskjerming - Norge som alliert. Strategiske utfordringer og militære løsninger.
7. Kald krig: Ute- og hjemme, den sikkerhetspolitiske beslutningsprosessen.
8. Utfordringer i 90-årene - Vest-Europa, USA og utviklingen i det østlige Europa.
9. Fra nasjonal til kollektiv sikkerhet ?
Forsvarets rolle i en ny sikkerhetsarkitektur.

GJENNOMFØRING

Undervisningsform og metode vil avhenge av deltakerantallet. Kadettene vil imidlertid ikke kunne påregne en detaljert gjennomgang av pensumlitteraturen. Timene vil i stor utstrekning bli brukt til diskusjoner og analyser, delvis basert på presentasjoner av fagstoff fra kadettene.

EKSAMEN

Skriftlig, 6 timer.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Årstallsliste, og eventuelle kilder vedlagt eksamensopp-gaven.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Pensumliste vil foreligge ved semesterstart.

Rammeplan 22 – Ledelse

Faggruppen skal gi kadettene innsikt i- og forståelse for den militære organisasjon og dens særpreg samt videreutvikle kadettens forståelse for- og evne til, å utøve ledelse i krig, krise og fred. Det er et mål at kadetten utvikles både når det gjelder faglig kompetanse, personlig integritet og høy etisk standard.

Dette innebærer at kadettene skal utvikle:

- Eget lederskap for fred, krise og krig.
- Evne til dynamiske beslutninger og kreative handlinger.
- Evne til å tenke strategisk.
- Forståelse for organisasjoners utvikling i forhold til indre og ytre påvirkninger.
- Forståelse for sammenhengen mellom lederskap og styring i organisasjoner, med spesiell vekt på Forsvaret.
- Forståelse for planlegging, oppfølging og evaluering av Forsvarets og Luftforsvarets virksomhet.

Hovedfokus vil være lederrollen og den enkeltes utfordringer samt den militære organisasjons utfordringer.

Faggruppen har fagene Lederutvikling, Beslutninger i stress og krise, Strategisk lederskap, Ressursstyring og Idrett. Disse fagene er obligatoriske for alle kadetter. I tillegg tilbys fordypningsfagene Egenutvikling i gruppe, og Organisasjonsutvikling.

Som en del av utdanningen skal kadette-
ne delta ved et antall øvelser og seminarer samt gjennomføre et antall arrangementer og prosjekter ved LKSK. Dette er aktiviteter som vil foregå dels på kveldstid og dels i helger. Prosjekter, øvelser og seminarer er en integrert del av det enkelte fag, og det kreves tilstedeværelse dersom ikke fravær innvilges av sjef Lederskapsavdelingen.

Fagansvarlig er major Truls Røkke

LED 220101 Lederutvikling

SEMESTER: 1-4

UV-TIMER: 278 inkludert tid til eksamensavvikling og lesedag

VEKTTALL: 2

FAGANSVARLIG: Kaptein Christian Moldjord

MÅLSETTING

Faget skal gjennom teori og praksis gi kadettene muligheter til refleksjon og bidra til økt bevissthet om egne forutsetninger for utøvelse av ledelse i fred, krise og krig. Kadettene skal gjennom ledelse av øvelser og arrangementer utvikle forståelse for sammenhenger mellom menneskelige prosesser og styring. Økt bevissthet om egne forutsetninger i lederrollen skal danne grunnlag for troverdighet i ledelse av krise-/krigssituasjoner.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Offisersrollen
- Lederfilosofi
- Personlighet og lederegenskaper
- Lagbygging og utvikling av effektivt samarbeid
- Lederroller
- Etske dilemmaer i den militære profesjon
- Oppdragstaktikk
- Vanskelige samtaler
- Lederen som veileder
- Prosjektledelse og prosjektorganisering

PROSJEKTER

Det vurderes å endre den viste prosjektpor-
tefølje – kunngjøres ved semesterstart.

1. Ledelse av øvingsmoment om Ledelse og
krisehåndtering - 2 sem.
2. Ledelse av innsamlingsaksjon til

Støtteforeningen for kreftsyke barn -
2 sem.

3. Ledelse av Graduasjonsball ved LKSK -
2 sem.
4. Ledelse av Åpningsseminar for LKSK -
3 sem.
5. Ledelse av Luftforsvarsmesterskap i
Fly-3 kamp - 3 sem.
6. Ledelse av øvingsmoment i Lederskap
og krisehåndtering for LKSK I/1 - 4 sem.

GJENNOMFØRING

Faget starter med en teambyggingstur som varer to døgn, og vil videre være en blanding av foredrag, diskusjoner, seminarer, caseoppgaver, gruppearbeid og prosjektgjennomføringer. Det gjennomføres en øvelse, Offisersintegritet, tentativt i uke 41/01.

Kullet deles i 6 grupper som vil være faste gjennom alle fire semestrene. Den enkelte gruppe skal, basert på ordre gitt fra Sjef Avdeling for Lederskapsstudier, Planlegge, Gjennomføre og Evaluere de prosjekt som er nevnt i foregående punkt. Prosjektene fordeles ved starten av første semester, med inntil 4 personer i hver gruppe. En av de fire skal ha en hovedrolle som veileder i gruppen. Prosjektrapporter skal innleveres og evalueres underveis i arbeidet. Prosjekt-
møter med veileder forutsettes gjennomført i disponibel tid på dagtid. Det programmeres tid til prosjektfremføringen for kullet. Etter prosjektets gjennomføring skal gruppen skrive en rapport (12-15 sider) som

leveres innen 14 dager etter avsluttet prosjekt, hvor gruppen knytter sine erfaringer fra prosjektarbeidet til relevant lederskaps-teori. Rapporten skal presenteres muntlig for kullet. Det understrekes at det ikke er prosjektets kvalitative gjennomføring som danner grunnlaget for evalueringen, men gruppens og den enkeltes evne til å trekke lærdom av de praktiske erfaringer og belyse denne ut fra relevant teori. Nærmere bestemmelser om prosjektrapporter gis i prosjektordren(e).

EKSAMEN

Evalueringen av faget er todelt, og hver av de to delene under teller 50% ved fastsettelsen av endelig karakter i faget.

1. Prosjektrapport i tråd med retningslinjer gitt ved semesterstart. Den enkelte gruppe evalueres samlet og det gis en felles karakter for gruppen.

2. Min lederfilosofi - Den enkelte skal innen 1 mai i 4 semester utarbeide sin egen lederfilosofi basert på retningslinjer gitt ved start av 1 semester. Filosofien skal kobles mot relevant teori og erfaringer gjennom utdanningen ved LKSK II. Denne delen evalueres med en tallkarakter. Endelig eksamensform vil foreligge ENO.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Under revisjon, foreligger ved semesterstart

ANBEFALT LITTERATUR

Under revisjon, foreligger ved semesterstart

LED 220201 - Beslutninger i stress og krise

SEMESTER: 2

UV-TIMER: 134 inkludert eksamensavvikling og lesedag

VEKTTALL: 2

FAGLÆRER: Kaptein Ole Asbjørn Solberg

MÅLSETTING

Med utgangspunkt i Forsvarets hovedutfordringer og pålagte oppgaver skal faget utvikle offiserer som evner å ta beslutninger og handle på grunnlag av disse i uklare og usikre omgivelser i fred, krise og krig. Dette innebærer evne til å mestre stress samt forholde seg til ROEs og andre eksterne påvirkninger såsom for eksempel representanter for media.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Introduksjon, avklaringer
- Ledelse i krise og krig
- Stress og mestring
- Beslutningstaking og problemløsning
- Ethiske dilemmaer i militære beslutninger
- Rules-Of-Engagement - det etiske og juridiske aspekt
- Kommunikasjon og media
- Psykologisk krise og stressbearbeidelse

GJENNOMFØRING

Faget vil være en blanding av foredrag, diskusjoner, seminarer, caser, gruppearbeid og en øvelse, Ledelse og krisehåndtering, i vårsemesteret.

EKSAMEN

Individuell semesteroppgave, retningslinjer gis ut ved semesterstart.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Under revisjon, foreligger ved semesterstart

ANBEFALT LITTERATUR

Under revisjon, foreligger ved semesterstart

LED 220301 - Ressursstyring

SEMESTER: 3 - 4

UV-TIMER: 118 inkludert eksamensavvikling og lesedag

VEKTALL: 2

FAGLÆRER: Høgskolelektor Olav Lilleberg

MÅLSETTING

Faget skal gi grunnlag for å forstå de økonomiske faktorer som virker inn på Forsvarets langsiktige virksomhet som et utgangspunkt for å iverksette en effektiv strategisk planleggingsprosess. Videre skal det gis grunnlag for å forstå overgangen fra strategiplan til handlingsplan og virksomhetsplaner som et utgangspunkt for å administrere, budsjettere og planlegge virksomheten for det enkelte år. Faget vil belyse kompleksiteten i å bestemme og bruke informasjon om kostnadene i organisasjonens virksomhet samt danne grunnlag for å kunne evaluere virksomheten i lys av de til enhver tid eksisterende kvalitetskrav. Lederaspektet i den militære organisasjon skal vektlegges.

Videre berøres Luftforsvarets logistiske og personaladministrative samt økonomiske bestemmelser.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

1. Samfunnsøkonomi og offentlig styring i et militært fokus
2. Administrasjon, budsjett og kontroll i et militært fokus
3. Personell, materiell og økonomi i Luftforsvaret

GJENNOMFØRING

Undervisningen gjennomføres som en blanding av forelesninger, diskusjoner, gruppearbeid og individuelt arbeid. Emne 1 gjennomføres i 3 semester, mens emne 2 gjennomføres i 4 semester. Emne 3 er i hovedsak et 24 timers kurs i regi av Luftforsvarets forvaltningsskole, og gjennomføres ved slutten av 4 semester med unntak av enkelt-emner gjennom 3 og 4 semester.

EKSAMEN

Individuell skriftlig 6 timers eksamen, gjennomføres ved slutten av 4. semester.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Bjarne E Ytterhus, Samfunnsstyring og økonomisk politikk, 6. utgave, Cappelen Akademiske Forlag (1997). (Utvalgte kapitler)

Aage Sending, Innføring i Bedriftsøkonomi, Fagbokforlaget (1998) (Utvalgte kapitler)

Utdelte handouts/artikler

BFL 170-2

BFL 190-1

ANBEFALT LITTERATUR

Resterende kapitler fra de to pensumbøkene

LED 220401 - Idrett
SEMESTER: 1 - 4
UV-TIMER: 200 inkludert fysisk test
VEKTTALL: -*
FAGLÆRER: Kapt Rune Nilsen

MÅLSETTING

Faget skal gi kadetten innsikt i hvordan god fysisk form har avgjørende betydning for den personlige helsen, og hvordan god helse i vid forstand er grunnleggende for effektivt lederskap i Luftforsvaret. Faget skal gi ferdighet i hensiktsmessig planlegging og gjennomføring av fysisk aktivitet.

Kadettene skal tilegne seg ferdigheter i idretter som er særlige relevant for Luftforsvarets virksomhet.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Treningsplanlegging og gjennomføring
- Testing
- Ferdighetstrening

GJENNOMFØRING

Undervisningen gjennomføres som praktisk - metodisk aktivitet, kadettene har selv ansvaret for planlegging og gjennomføring av aktiviteten. Faglærer lager i samarbeid med klassen en semesterplan. Faglærer er ansvarlig for gjennomføring av de aktivitetene på planen som innebærer en ansvarshavende offiser (Svømming, ski, og annen aktivitet som foregår med felles transport.)

EKSAMEN

Det gjennomføres fysisk test ved slutten av hvert semester. Karakteren oppnådd i tredje

eller fjerde semester blir tellende jfr Karakterskala for fysisk kapasitet ved Luftkrigsskolen. Testene gjennomføres som bestemt i TFF Gr 43 Fysiske prøver. Karakter i Idrett fremkommer på vitnemålet sammen med skriftlig uttalelse og hovedinntrykk i militært forhold.

Tester :

- 3000 meter løp
- 500 meter svømming
- 10 km ski
- Marsjmerket
- 20 km sykling

Fysisk kapasitet evalueres etter samme regler som for øvrige fag ved LKSK.

Dersom en kadett p.g.a sykdom eller annen force majeure er forhindret fra å delta på test/tellende konkurranser, kan et eget råd (Hovedlærer Lederskap, Leder Idrettsseksjonen og kadettens studieleder), foreslå karakteren i idrett. Grunnlaget for rådets innstilling til skoleråd er relevante prestasjoner i studieperioden.

Kadetten skal i tillegg planlegge og gjennomføre et individuelt treningsopplegg for alle 4 semestrene ved LKSK. (Lage plan og føre treningsdagbok)

ANBEFALT LITTERATUR

Treningslære: Haldor Skard –
Asbjørn Gjerset

LED 220501 - Egenutvikling i gruppe (G1) *Faget er et fordypningstilbud*

SEMESTER: 1-2

UV-TIMER: 140 inkludert eksamensavvikling

VEKTTALL: 4

FAGLÆRER: Høgskolelektor Arve Gravråkmo

MÅLSETTING

Faget skal gjøre den enkelte bedre kjent med sider av egen og andres personlighet, og hvordan disse kan virke inn på løsning av oppdrag og på samhandling mellom mennesker i grupper og organisasjoner, spesifisert slik:

- Bevisstgjøre sider ved egen personlighet, som har betydning for selvbilde, lederatferd, samhandling og løsning av oppdrag.
- Bevisstgjøre deg selv på egne preferanser, roller, utfordringer og barrierer under samhandling og løsning av oppdrag.
- Bevisstgjøre deg selv på andre menneskers reaksjoner på din personlige framferd, samhandling og atferd under løsning av oppdrag.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Mennesket og menneskets utvikling
- Personligheten og dens oppbygging
- Lærings-, utviklings- og endringsprosesser
- Praktisk gruppepsykologi
- Utvalgte sosialpsykologiske mekanismer med vekt på roller, persepsjon og grupper
- Testing og testresultater
- Forsvarsmekanismer og motstand mot forandring
- Positive automatiske tanker og motivasjon
- Individuelle barrierer, preferanser og

potensialer i lederskap og organisasjonsforståelse

GJENNOMFØRING

Arbeidet med faget er todelt, en teoretisk del der både psykologiske og filosofiske temaer blir presentert for å belyse den personlige utviklingen, og en praktisk del med fokus på individuelle preferanser, barrierer og utviklingspotensialer.

EKSAMEN

En refleksjonsrapport basert på ukentlige notater, der opplevelser og erfaringer underveis i skoleåret skal knyttes til teoristoffet i pensum, gjennom dialog, refleksjon og konsultasjon.

Rapporten skrives etter angitte retningslinjer i eget skriv, med vekt på følgende hovedpunkter:

- Utvalgte hendelser/opplevelser med vekt på egen rolle, samhandling og løsning av oppdrag.
- Egne subjektive opplevelser av utvalgte situasjoner og tilbakemeldinger fra andre e.
- Tilbakemeldinger både spesifikt og generelt.
- Personlige preferanser, unngåelser, barrierer og endringer.
- Egne utviklingsmål og om eget arbeid med disse målene, ved bruk av modeller fra undervisningen.

Rapporten vurderes som bestått/ikke bestått. I tillegg en skriftlig 6 timers individuell eksamen hvor det gis tallkarakter.

OBLIGATORISK LITTERATUR

- Bergdal, Inge (1995), Gruppeprosess
- en veg til personlig modning.
Eksamensoppgave, UiO. 25 s.
- Bronfenbrenner, Urie (1979),
Purpose and Perspective kap 1 i The
Ecology of Human Development,
13 sider.
- Chell, Elizabeth (1993),
Working with Groups, kap 4 i The
Psychology of Behavior in
Organizations, s 82-106, 24 s.
- Gravråkmo, Arve (1992),
Motstand mot forandring som begrep
og fenomen, LKSK, 25 s.
- Gravråkmo, Arve (1998),
Egenutvikling i selvpsykologisk
perspektiv, LKSK
(Under utarbeiding).
- Irving, L. Janis (1976),
Groupthink, kap 41 i Current
Perspectives in Social Psychology,
University Press, London , 6 s.
- Moxnes, Paul (1989),
Når mennesker møtes i grupper, kap 2
s 23-42 i Hverdagens angst i individ,
gruppe og organisasjon, Forlaget
Paul Moxnes, Oslo. 19 s.
- Moxnes, Paul (1989),
Angstens og trygghetens veier, kap 3
s 43-76 i Hverdagens angst i
individ, gruppe og organisasjon,
Forlaget Paul Moxnes, Oslo. 33 s
- Nordvik, Hilmar (1994),
Stabilitet i den voksne personlighet,
Psykologisk institutt, NTNU, 6 s.
- Nordvik, Hilmar (1997),
Personality Traits and Leadership
Tasks: Relationships or Common
Concepts, 19 s, Personality and
Leadership (Under trykking).
- Pervin, Lawrence A. (1989),
Personality Theory, kap 1 i
Personality. Theory and Research,
John Wiley & Sons, Inc, New York.
24 s.
- Pervin, Lawrence A. (1989),
A Psychodynamic Theory: Freud's
Psychoanalytic Theory of
Personality, kap 3 i Personality.
Theory and Research, John Wiley &
Sons, Inc, New York. 42 s.
- Pervin, Lawrence A. (1989),
Behavioral Approaches to
Personality, kap 10 i Personality.
Theory and Research, John Wiley &
Sons, Inc, New York. 46 s.

- Pervin, Lawrence A. (1989)), Trait
Approaches to Personality, Allport,
Eysenck and Cattell, kap 9 i
Personality Theory and Research,
John Wiley & Sons, Inc, New York.
40 s.
- Pervin, Lawrence A. (1989),
A Phenomenological Theory: Carl
Rogers' Person-centered
Theory of Personality, kap 4 i
Personality Theory and Research,
John Wiley & Sons, Inc, New York.
24 s.
- Yalom, Irvin (1985),
Group Cohesiveness, kap 3 i The
Theory and Practice of Group
Psychotherapy, s 48-69, 21s.
Utdelte kopier og notater.

ANBEFALT LITTERATUR

- Jacobs, T. O. Og Elliot, Jaques (1991),
Executive Leadership, s 431-447 i
Handbook og Military Psychology,
John Wiley & Sons Ltd, 16 s.
- Milgram, Norman, A. (1991),
Personality Factors in Military
Psychology, s 559-572 i Handbook
of Military Psychology, John Wiley
& Sons Ltd, 23 s.
- Nordvik, Hilmar (1994),
Vocational and career preferences.
Explorations of sex differences and
relations between vocational, career
and personality concepts. Del av
dr.grad. Psykologisk institutt, NTNU.
- Pesso, Albert (1990),
Center of Truth, True Scene and the
Pilot, Pesso, Albert (1988), Ego
Development and the Body
- Pesso, Albert (1986),
The Image of the Self and the Body.
- Sandal, Gro M., Grønningsæther,
Hilde, Eriksen, Hege R., Gravråkmo,
Arve, Birkeland, Kåre og
Ursin, Holger (1998), Personality and
Endocrine Activation in Military
Stress Situations, no 1, Military
Psychology.

LED 220601 – Organisasjonsutvikling (G2+S1+S2) *Faget er et fordypningstilbud*

SEMESTER: 3-4

UV-TIMER: 280 inkludert eksamensavvikling

VEKTTALL: 8

FAGLÆRER: 1.Amanuensis Karl Hellemsvik

MÅLSETTING

Faget skal gi kadettene en grundig teoretisk innsikt i organisasjonsutvikling (OU) som fagområde, og praktisk trening i slikt arbeid.

Det teoretiske grunnlaget skal gi en bred oversikt over sentrale teorier, modeller og verktøy som benyttes i organisasjonsutviklingsvirksomhet.

Det praktiske OU-prosjektet skal gi erfaring med sentrale sider ved en organisasjonsutviklings-prosess, innsikt i hvilke forhold som er særlig kritiske for at prosessen skal bli konstruktiv for organisasjonen/enheten og øving i bruk av det teoretiske grunnlaget.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Visjoner og målhierarkier
- Systemkvalitet
- Kompetansebygging
- Leder- og ledelsesutvikling
- Nettverk og interessenter
- Menneskets natur
- Verdiskaping
- Jus på arbeidsplassen
- Etikk
- Organisasjonsbesøk

GJENNOMFØRING

Første del er en bred teorigjennomgang, basert på forelesninger, diskusjoner og gruppearbeid.

Andre del er arbeid med et konkret OU-prosjekt i en organisasjon utenfor Luftkrigs-

skolen. Etter å ha fått mandat fra samarbeidsorganisasjonen, skal kadettene selv ha ansvaret for å gjennomføre prosjektet i henhold til mandatet. Dette arbeidet - som skjer i tett samarbeid med oppdrags-giveren - skal ende opp i en prosjektrapport.

EKSAMEN

Individuell skriftlig 6 timers eksamen ved slutten av 3. semester - 4 vekttall, Prosjektrapport - 4 vekttall.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Berg, M.E. (1995):

"Organisasjonsutvikling" Cappelen Akademisk Forlag, Oslo (forkunnskaper).

French, W.L./Bell Jr. C.H.

(1995): "Organizational Development"

Prentice Hall, New Jersey

Argyris, C. (1990): "Bryt forsvarsrutinene"

Universitetsforlaget/Prentice Hall

Bolman, L.G./Deal, T.E. (1991): "Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse" - Del I:

Å forstå organisasjoner - Del VI: Å forbedre lederskap, Ad Notam Forlag, Oslo

Handouts (ca 250 sider).

ANBEFALT LITTERATUR

French, W.L./Bell Jr., C.H./Zawacki, R.A.

(1994): "Organizational Development and Transformation" Irwin, Burr Ridge, Illinois

Cummings, T.G./Worley, C.G. (1997):

"Organizational Development & Change"

South Western College Publishing,

Cincinnati, Ohio

Senge, P.M. (1991): "Den femte disiplin"

Hjemmets bokforlag, Oslo

LED 220701 - Strategisk ledelse

SEMESTER: 3

UV-TIMER: 48 inkludert eksamensavvikling og lesedag

VEKTTALL: 2

HØYSKOLELEKTOR: Christian Moldjord

MÅLSETTING

Faget skal gi en forståelse for de indre og ytre krefter som påvirker den militære organisasjon, utvikling av strategiske alternativ med grunnlag i disse påvirkningene og forutsetninger for en vellykket gjennomføring av ett av disse alternativ. Faget skal belyse de mest sentrale emner og utfordringer offiseren er stilt overfor i spenningsfeltet mellom å lede dagens- samtidig som han/hun utvikler morgendagens militære organisasjon.

FORKUNNSKAPER

Ingen utover opptakskrav

EMNER

- Introduksjon, avklaringer
- Strategisk analyse
- Visjon og visjonære organisasjoner
- Verdiskaping i en militær organisasjon
- Organisasjonsforståelse
- Rammebetingelser

- Personal utvikling
- Personalledelse
- Strategiutvikling
- Endringsledelse/Organisasjonsutvikling

GJENNOMFØRING

Faget vil gi en bred oversikt snarere enn dybdekunnskap, og gjennomføres ved en blanding av teoriforedrag, erfaringsforedrag, gruppearbeid og skriftlige innleveringer.

EKSAMEN

Semesteroppgave, retningslinjer gis ved semesterstart

OBLIGATORISK LITTERATUR

Under utarbeidelse, foreligger ved semesterstart

ANBEFALT LITTERATUR

Under utarbeidelse, foreligger ved semesterstart

Rammeplan 23 – Internasjonale studier

Offiserene skal ha innsikt i forhold og konflikter som har vært med på å prege den internasjonale utviklingen i moderne tid, samt utvikle evnen til å analysere og vurdere mulige utviklingstrekk. Studiene skal bringe offiserene i kontakt med språk, kulturer og samfunn i og utenfor det nordiske

og angelsasiske språkområdet og vil gi et godt grunnlag for arbeid i internasjonale staber og for videreutdanning utenlands. Derfor bør flest mulig tilfredsstille nivå 3+ til 4 i NATO STANAG 6001.

*Fagansvarlig er førstelektor
Patricia Aresvik*

3

FPL:	INT 230101 Internasjonal politikk
SEMESTER:	1 - 2
UV-TIMER:	128 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTALL:	3
FAGLÆRER:	Høgskolelektor Karl Erik Haug

MÅLSETTING

Studiet skal gi en innføring i faget Internasjonal Politikk. Hovedvekten vil bli lagt på studiet av hvordan stater forholder seg til hverandre, samt staters forhold til ulike institusjoner (som for eksempel FN). Undervisningen skal gjennom å legge et historisk perspektiv til grunn, gi oversikt, trekke opp store linjer og drøfte problemstillinger på det statlige, regionale og globale plan. De historiske perspektiver vil bli kombinert med statsvitenskapelige tilnæringsmåter.

KUNNSKAPER

Gjennomført LKSK1/tilsvarende.

EMNER

1. Metoder og skoleretninger - historie og statsvitenskap
2. Utenrikspolitikken utforming
3. Det internasjonale politiske system
4. Den kalde krigen med de sentrale historiske tolkinger
5. Internasjonal krisehåndtering
6. Europa – integrasjon og fragmentering
7. Nasjonalisme som internasjonal konfliktkaper

GJENNOMFØRING

Undervisningen vil være en kombinasjon av forelesninger og diskusjoner i klassen med utgangspunkt i konkrete problemstillinger. Kadettene må regne med å legge fram ulike emner for klassen i løpet av kurset. Deler av pensumlitteraturen tilegnes gjennom selvstudier.

EKSAMEN

Skriftlig prøve, 6 timer

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Historisk Atlas

OBLIGATORISK LITTERATUR

Detaljert pensumliste med oversikt over obligatorisk og anbefalt lesing blir distribuert til kadettene i begynnelsen av første semester.

FPL:	INT 230201 Engelsk 1: Advanced Military English
SEMESTER:	1
UV-TIMER:	54 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTTALL:	1
FAGLÆRER:	Førstelektor Aresvik / Høgskolelektor Gorset

MÅLSETTING

Faget skal videreutvikle evnen til å forstå litteratur om fagmiliterære emner på engelsk og gi øvelse i å kommunisere om slike emner, skriftlig og muntlig.

EMNER

Skriftlige ferdigheter: Skriftlige øvelser i grammatikk og språkbruk: 12 timer

Øversettelse: Skriftlige øvelser i øversettelse fra norsk til engelsk: 12 timer

Presentasjon: Øvelser i muntlig fremlegging av militærfaglig stoff på engelsk: 12 timer

Militærfaglig terminologi: Forelesninger og øvelser med vekt på militært fagspråk: 12 timer

GJENNOMFØRING

Det vil bli avholdt en diagnostisk test i begynnelsen av 1. semester.

Undervisningen legges opp omkring et militærfaglig tekstutvalg på ca 200 sider. Med utgangspunkt i dette gjennomføres ulike typer øvelser som skal stimulere til aktiv bruk av språket, skriftlig og muntlig. Hver kadett skal i løpet av semesteret gjennomføre minst 3 muntlige fremføringer og levere inn minst 8 obligatoriske øversettelser.

EKSAMEN

Skriftlig prøve: 4 klokketimer: Den skriftlige prøven omfatter en øversettelse fra norsk til engelsk, ca. 400 ord, og oppgaver i grammatikk og språkbruk.

Muntlig prøve: 30 minutter: Den muntlige

prøven omfatter en fremføring av et forberedt emne med oppfølgende spørsmål, samt redgjørelse om et emne fra en annen del av pensum.

De to prøvene evalueres hver for seg. Begge må bestås. Ved karakterfastsettelsen teller skriftlig og muntlig prøve likt.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Skriftlig prøve: Collins Cobuild Dictionary

Muntlig prøve: AV midler etter behov.

En stikkordliste på opp til 10 punkter

OBLIGATORISK LITTERATUR

Et kompendium av øversettelsestekster og oppgaver i grammatikk og språkbruk.

Et utvalg tekster på ca. 200 sider.

Distribueres ved begynnelsen på hvert semester.

Collins Cobuild Dictionary

ANBEFALT LITTERATUR

Swan Practical English Usage

Kirkeby Norsk-Engelsk ordbok

Ark Norwegian-English Military Dictionary

Longmans Dictionary of Selected

Collocations

Dessuten anbefales regelmessig lesing av militærfaglige tidsskrifter på engelsk, f.eks.

Jane's Defence Weekly.

FLP:	INT 230301 Engelsk 2: English for International Affairs
SEMESTER:	2 og 3
UV-TIMER:	142 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTTALL:	2
FAGLÆRER:	Høgskolelektor Gorset/ Førstelektor Aresvik

MÅLSETTING

Faget skal skape forståelse for andre kulturer ved å gi utvalgte eksempler på konflikter og kriser og deres samfunnsmessige ringvirkninger. Undervisningen skal stimulere kadettene til å bruke engelsk til å uttrykke egne oppfatninger og vurderinger av aktuelle spørsmål i den internasjonale utvikling, og på den måten skape en språklig plattform for internasjonalt stabsarbeid. Flest mulig kadetter bør tilfredsstillende nivå 3+ til 4 i NATO STANAG 6001.

FORKUNNSKAPER

Bestått eksamen Engelsk I.

EMNER

CULTURE AND CONFLICT:

Øvelser i skriftlig fremstilling med utgangspunkt i et utvalg av internasjonale konflikter, britisk og amerikansk samfunns- liv og andre kulturer.

CURRENT AFFAIRS:

Litteratur og avisartikler for å belyse det internasjonale nyhetsbildet.

GJENNOMFØRING

Culture and Conflict gjennomføres som forelesninger, diskusjoner, gruppearbeid og individuelt arbeid kombinert med skriftlige øvinger.

Current Affairs gjennomføres ved bruk av nyhetsstoff fra aviser, radio og TV, der kadettene ventes å delta aktivt.

Ferdighetsøvelser gjennom begge semestre.

EKSAMEN

Skriftlig: En semesteroppgave med innleveringsfrist sent i semester 3. Semesteroppgaven gjennomføres i samarbeid med faget "Luftmakt II". Vekttall: 1

Muntlig prøve: Samtale/intervju med utgangspunkt i emner som er behandlet i Current Affairs. Ved karakterfastsettelsen vurderes både uttale, intonasjon, muntlig fremstillingsevne og kunnskaper om emnet. Avholdes i desember. Vekttall: 1

NATO STANAG 6001: Det holdes NATO STANAG test, som tester de fire ferdighetene: lytte, tale, lese og skrive, i begynnelsen av 4. semester.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Muntlig prøve: Ingen

OBLIGATORISK LITTERATUR

CULTURE AND CONFLICT

Et utvalg fra Oakland, British Civilization, og Mauk and Oakland, American Civilization. Utvalgte tekster om aktuelle konflikter og en innføring i oppgaveskriving. Oversikts- og fordypningslitteratur vil bli anbefalt i løpet av kurset.

CURRENT AFFAIRS

Et utvalg av artikler fra The Independent, The Weekly Telegraph, The Economist and Time magazine, supplert med videostoff fra BBC World TV og opptak fra BBC World Service.

FPL:	INT 230401 Tysk 2-årsstudium (G1+G2+S1+S2)
SEMESTER:	1 - 4
UV-TIMER:	420 inkludert eksamensavvikling
VEKTALL:	12
FAGLÆRER:	Høgskolelektor Larssen/ Timelærer

MÅLSETTING

Målet for faget er at kadettene skal tilegne seg kunnskaper om og ha innsikt i tysk språk, samfunnsliv og kultur. Studiet skal bidra til kadettene modning og utvikling ved å fremme kritisk holdning og evne til selvstendig vurdering. Hovedvekten ligger på oppøving av språklige ferdigheter og på tilegnelse av grunnkunnskaper innenfor de tre disiplinene i faget.

FORKUNNSKAPER

Det er ønskelig med Tysk B- eller C-språk videregående skole.

EMNER

1. Tysk språk: Fonetikk, Grammatikk
2. Tysk samfunnsliv: Geografi, Historie, Samfunnslære
3. Tysk kultur: Litteratur, Teater

GJENNOMFØRING

Studiet følger et opplegg som svarer til det en finner ved Universitet og høgskole. I løpet av to år vil en få dekket en vesentlig del av pensum til fageksamen på 20 eller 30 vektall. Studiet vil derfor gi et godt grunnlag for den som ønsker å avlegge slik eksamen ved Universitet eller høgskole. Et opphold i Tyskland er viktig for å oppnå nødvendig ferdighet i språket. Dette bør legges til sommeren mellom første og andre skoleår.

Kadettene kan i en viss grad selv velge hvordan de 12 vektallene skal fordeles på

de ulike disiplinene. Følgende regler gjelder:

1. Praktisk tysk: minimum 4, maksimum 6 vektall.
2. Grammatikk, Fonetikk: minimum 2, maksimum 5 vektall.
3. Landeskunde: minimum 1, maksimum 3 vektall.
4. Litteratur: minimum 1, maksimum 5 vektall.

EKSAMEN

1 skriftlig prøve i Tysk språk og Praktisk tysk: 8 timer.

1 skriftlig prøve i Landeskunde og Litteratur: 8 timer.

1 muntlig prøve i Praktisk tysk: 30 minutter.

Alle delprøvene må bestås. Ved karakterfastsettelsen vektet de ulike delene i henhold til vektallene for det pensum kadetten har lagt opp.

I Praktisk tysk er 2 vektall bundet til en skriftlig prøve i oversettelse fra norsk til tysk + en eller flere andre prøveformer. De øvrige 2-4 vektall i praktisk tysk er knyttet til den muntlige prøven. Denne har basis i et tekstpensum av tidsskriftartikler på 50 til 100 sider alt etter vektallet.

Muntlig eksamen gjennomføres med grunnlag delvis i tekstpensumet og delvis i ukjent tekst. Ved evalueringen av denne prøven legges det vekt på kandidatens

kommunikasjonsevne og hans ferdighet når det gjelder uttale, ordforråd og grammatikk.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Ved skriftlig eksamen kan kadettene anvende Duden, Deutsches Universal Wörterbuch eller annen tysk-tysk ordbok.

OBLIGATORISK LITTERATUR

I Grammatikk er obligatorisk pensum på 2 vekttall og svarer til Reiten, Tysk grammatikk og Jørgensen, Tysk grammatikk 1, sider 1-22. Kadetter som ønsker det, kan og velge en fordypningsdel på ett til to vekttall som omfatter et spesialpensum på 75-100 sider per vekttall. Faglærer vil orientere nærmere om dette pensum for interesserte. Kadetter som ønsker det, kan også legge opp et pensum på 1 vekttall i Tysk Fonetikk. Pensum her er: Høyem, Zickfeld, Deutsche Lautlehre.

Prøven i Tysk Fonetikk avlegges ved Germanistisk Institutt, NTNU.

I Landeskunde legges det opp et tekstpensum på inntil 250 sider om emner fra tysk geografi, historie og samfunnslære. Hvert vekttall svarer til 75 - 100 sider tekst. Faglærer gir råd om egnede tekster og pensum godkjennes av faggrupeleder og sensor.

I Litteratur er minstekravet 4 titler på til sammen 300 sider for ett vekttall. Tekstene velges fra bøker som er godkjente som pensum ved NTNU. Ved større fordypning enn ett vekttall i litteratur skal pensum bestå av minst 6 titler og ha en vektning som svarer til 300 sider per vekttall. Faglærer vil gi råd om egnede tekster. Pensum skal godkjennes av faggrupeleder og sensor.

Samtlige prøver avlegges i løpet av andre skoleår, fortrinnsvis i fjerde semester. Den muntlige prøven avlegges i slutten av fjerde semester.

Rammeplan 24 – Matematikk og naturvitenskap

Offiserens evne til logisk tenkning skal oppøves samtidig som de skal ha kunnskaper slik at den enkelte skal kunne trekke slutninger på grunnlag av observasjoner som er påvirket av tilfeldigheter. Det skal også gis en innføring i generell metodelære. Fordypningsdelen av faggruppen skal gi et grunnlag for å forstå teknologien som anvendes i Forsvaret samt et grunnlag for videre teknologiske studier. Det skal også gis forståelse for aktuelle miljøproblemer med vekt på forurensningssituasjoner påvirket av teknologisk virksomhet.

Fagansvarlig er professor Jarle Hjelen.

PPL:	MAN 240101 Sannsynlighetsregning, statistikk og metode
SEMESTER:	1 og 2
UV-TIMER:	118 inkludert eksamensavvikling og lesedag
VEKTTALL:	3
FAGLÆRER:	Førsteamanuensis Gunhild Oftedal

MÅLSETTING

Gi en innføring i sannsynlighetsregning og statistisk tankegang og bruk av matematiske modeller. Kunne anvende enkle statistiske metoder på et innsamlet datamateriale. Forstå prinsippene for estimering og hypoteseprovning. Bruk av datamaskin til å løse statistikkoppgaver.

FORKUNNSKAPER

Undervisningen forutsetter at kadettene har kunnskaper som tilsvarer de som blir gitt på LKSK I/ Kvalifiseringskurs.

EMNER

1. Matematiske modeller
2. Elementær matematisk logikk
3. Innføring av sannsynlighetsbegrepet
4. Kombinatorikk
5. Betinget sannsynlighet
6. Stokastiske variable
7. Sannsynlighetsfordelinger
8. Beskrivende statistikk
9. Statistisk inferens
10. Metodelære innen samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag samt stabsarbeid

GJENNOMFØRING

Undervisningen gjennomføres ved forelesninger og øvinger på skolen. Videre vil det bli gitt obligatoriske hjemmeøvinger med innleveringsplikt. Undervisningen vil bli forsøkt lagt opp slik at kadettene kan ta eksamen i statistikk (SIB 1) ved samfunnsvitenskapelig fakultet ved NTNU.

EKSAMEN

Skriftlig eksamen, 6 timer. Enten ved LKSK eller NTNU.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Kalkulator, statistiske tabeller, Formelsamling i matematikk.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Robert Johnson: Elementary Statistics

ANBEFALT LITTERATUR

Hans Foosnæs og Tore Wentzel-Larsen: Grunnkurs i statistikk for distriktshøgskolestudiet.

FPL :	MAN 240201 Matematikk grunnenne (G1)
SEMESTER:	1 og 2
UV-TIMER:	140 inkludert eksamensavvikling
Vekttall:	4
FAGLÆRER:	Professor Jarle Hjelen

MÅLSETTING

Faget er et grunnkurs i matematisk analyse og gir de nødvendige kunnskaper for studier i fysikk, våpenteknologi og andre tekniske fag.

FORKUNNSKAPER

2 MN fra videregående skole.

EMNER

1. Funksjoner, grenser og kontinuitet
2. Derivasjon
3. Trigonometriske-, eksponensial-, logaritmefunksjoner
4. Middelveidsetningen, kurvedrøfting
5. Anvendelse av derivasjon
6. Integrasjon
7. Numerisk integrasjon
8. Anvendelse av integrasjon
9. Plane kurver
10. Følger og rekker
11. Potensrekker
12. Diffligninger

GJENNOMFØRING

Faget er obligatorisk som G1 i naturvitenskapelig fordypning. Klasseromsundervisning ved LKSK inkludert obligatoriske øvinger med innleveringsplikt. Det vil bli tilnærmet det samme undervisningsopplegg som ved NTNU.

EKSAMEN

Kadettene avlegger eksamen ved LKSK og/eller NTNU (Ma 100 (5 vekttall)).

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Blir bestemt av Matematisk Institutt ved NTNU.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Edwards & Penney: Calcus and analytic geometry, eller tilsvarende.

FPL :	MAN 2400397 Anvendt Fysikk, G2,+S1+S2
SEMESTER:	3 og 4
UV-TIMER:	1210
Vekttall:	7
FAGLÆRER:	Førsteammanuensis Hjelen

MÅLSETTING

Dette grunnemnet skal gi kadettene en forståelse av og øvelse i fysikkens metoder og teknikker. Det vil bli lagt vekt på å få kjennskap til og øvelse i bruk av vitenskapelig apparatur. Kadettene vil få øvelse i tolkning og fremstilling av data og informasjon gjennom en veiledet forskningslab/prosjekt innen flyrelatert materialteknologi.

FORKUNNSKAPER

Matematikk: 3MN, Fysikk: 2 FY, 3FY eller tilsvarende.

EMNER

1. Optikk og diffraksjon med anvendelser
2. Materialfysikk I
3. Materialfysikk II
4. Militært teknologiske anvendelser
5. Laboratorieundersøkelser

GJENNOMFØRING

Undervisningen gjennomføres som vanlig klasseromsundervisning ved LKSK.

Gruppeoppgaver i form av praktiske laboratorieøvelser presenteres i rapportform. Ekskursjon til noen høytteknologibedrifter /forskningsinstitutt.

EKSAMEN

Muntlig og/eller skriftlig eksamener. Frivillig deleksamen ved NTNU.

HJELPEMIDLER TIL EKSAMEN

Tegne og skrivesaker, kalkulator.

OBLIGATORISK LITTERATUR

Utvalg fra:

Young H.D.: University Physics

Ashby M.F., Jones D.R.H.: Engineering materials 1&2

Hjelen J.: Scanning elektronmikroskopi

Utvalg tidsskriftartikler

ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER

FREMMØTE/INNKLARERING

I semesterkalenderen foran i studiehåndboka er det oppgitt dato for skolestart/innklaringsdag. Personell som er beordret på eventuelt forkurs i matematikk møter til dato for oppstart av dette kurset. Ved ankomst utenom normal arbeidstid skjer henvendelsene til daghavende offiser i Kuhaugen leir.

Innklaringsdagen møter alle kadettene i skolens aula kl 0800 iført tjenesteantrekk I. Kadettene skal i utgangspunktet ha anskaffet seg tjenesteantrekk I og II før fremmøte ved skolen. Ta kontakt med Forsvarets uniformsalg eller depotet ved hjemmeavdeling i god tid før fremmøte. Kadetter som på grunn av sen beordring ikke rekker å anskaffe seg Luftforsvarets tjenesteuniform ved fremmøte, stiller i sin våpengrens aktuelle tjenesteuniform.

LKSK I skal på feltøvelse i uke 33 og skal medbringe komplett, tilpasset feltuniform I og II ved fremmøte. Bytte ved LKSK kan ikke påregnes. Personell fra andre forsvarsgrener får utlevert feltuniformer ved oppmøte ved LKSK. Se for øvrig avsnitt "Uniformer/mobutstyr og uniformsgodtgjørelse".

POST-/ARKIVTJENESTE

Luftkrigsskolens adresse er:

- Luftkrigsskolen
Trondheim mil
7004 Trondheim

Inneboende kadetter benytter ovenstående adresse. All postgang går via arkivet. Kadettene får sin post utdelt en gang daglig.

Uteboende kadetter adresserer privat post til sin boligadresse.

Kadettforlegningen.

MILITÆR INNKVARTERING

Kadetter som begynner på LKSK I og LKSK II kan tildeles rom i befalsforlegningen. Kvarterleien trekkes i lønn. Skjema om innkvartering er sendt den enkelte kadett ifm informasjonsskriv om opptak. Skjermaet skal være skolen ihende innen 1 juni. Kadetter som etter gjennomført LKSK I/1 begynner ved sivil høyskole i andre deler av landet, er selv ansvarlig for å skaffe kvarter/bolig på studiestedet. Unntak er kadetter ved sivile høyskoler i Trondheimsområdet som får beholde rom på LKSKs befalsforlegning.

MILITÆR FAMILIEBOLIG

Nytt boligdirektiv er gjeldende fra 1 jan 01. www.fbot.mil.no Elektronisk søknadsblankett skal nyttes (søknadsskjema v1.4 m/veiledning). Søknaden fremsendes via egen avdelings personellkontor som attesterer søknaden. Søknad sendes Lokal bolignemnd Trondheim boområde, Forsyningslager Trøndelag (FLT), Trondheim mil, 7004 Trondheim. Boligpoeng regnes tom 31 juli 01. Angjeldende beordring medregnes. Samboere må dokumentere felles adresse i Folkeregisteret i 6 måneder eller ha felles barn. Saksbehandler ved FLT er Tøndel, tlf mil 550-5151, siv 73 99 51 51. Søknadsfrist er ca 1 mai 01.

DEKNING AV MERUTGIFTER TIL HUSLEIE I SIVIL BOLIG - FR DEL II, PKT 6.12.5

Befal som på grunn av beordring til nytt tjenestoområde får dekket flytting av Forsvaret fra selvstendig bolig, og må leie sivil bolig fordi militær bolig ikke kan skaffes i det nye tjenestestedets naturlige boområde, kan få dekket merutgifter til husleie etter dette punkt.

Det må dokumenteres fra lokal bolignemnd at mil bolig ikke kan skaffes i det nye tjenestestedets naturlige boområde før tillegg etter dette punkt er hjemlet. Det er Forsvarets leiepriser for familieboliger av tilsvarende størrelse i samme boområde som legges til grunn for beregningen.

BARNEHAGE FOR FORSVARETS PERSONELL

Forsvarets barnehage "Tordenskjold" er plassert i Persaunet leir i umiddelbar nærhet av LKSK. Barnehagen blir drevet som heltdsbarnehage. Den har 54 plasser: 18-20 plasser for barn under 3 år med resterende plasser for barn i alderen 3-7 år.

Opptakskriterier kan fåes ved henvendelse til Personellkontoret/LKSK som også vil kunne sende deg søknadsskjema. Søknaden fremmes tjenestevei via egen avdelings personellkontor for attestasjon, til den barnehagen du har satt øverst på listen. Kopi sendes Opptaksnemnda for Tordenskjold barnehage, DKT, Trondheim mil, 7004 Trondheim. Saksbehandler er Turi Haave-Johansen, tlf mil 550-5902, siv 73995902. Søknadsfrist er 2 april 01. Opptak skjer medio mai.

FORPLEINING

Alle kadetter som er forlagt ved skolen er pliktig til å være innmeldt i kosten ved Luftkrigsskolen. Uteboende kan innnta enkeltmåltider i messen eller melde seg inn fast for ett eller flere måltider mot trekk i lønn.

SPØRRESKJEMA

Spørreskjema med vedlagt rettleiding er sendt den enkelte kadett ifm informasjonsskriv om opptak. Skjemaet skal være skolen ihende innen 1 juni.

FERIEAVVIKLING

Kadetter som starter ved LKSK I høsten 2001 skal kun ha 3 feriedager igjen av opp-tjent ferie for ferieåret 2001. De som av tjenestelige grunner ikke har hatt mulighet til å få avvirket all ferie, med unntak av ovennevnte 3 dager, må få dette bekreftet av sin avdeling på skjema "Bekreftelse på ferie-avvikling 2001. Skrivet "Søknad om utbetaling av feriegodtgjørelse" må også fylles ut. Søknad om utbetaling av feriegodtgjøring kan fremmes dersom uavviklet ferie overstiger 10 virkedager.

For å få overført ferie til neste ferieår (maks 10 virkedager ekskl lørdag), må kadetten fylle ut skjemaet "Søknad om overføring av ferie" legge ved bekreftelse fra avdeling. I begge tilfeller skal søknad med bekreftet vedlegg sendes LKSK snarest mulig. For sent innkommet søknad vil føre til tap av de feriedager en har tilgode.

De 3 feriedagene som den enkelte skal ha igjen ved skolestart, vil bli benyttet ifm avvikling av juleferie første semester. For påskeferien trekkes også 3 feriedager. I tillegg avvikles normalt 17 dager sommerferie i 2001 og 19 dager sommerferie i 2002.

PERSONLIGE PAPIRER

Personellet skal ha kontrollert at rulleblad er ajourført før avreise fra avdelingen. Den enkelte kadett er videre ansvarlig for å få utkvittert personlig mappe fra sin avdelings personellkontor og ta den med til LKSK ved skolestart. Unntatt er kadetter som avslutter sivil høgskole i juni 01, og som beordres på LKSK I/1 høsten 01, samt flyelever som kommer direkte fra Værnes flystasjon.

Dersom dette ikke blir gjort, vil den enkelte kadett bli pålagt å skaffe de manglende personlige papirer etter skolestart. Mappen skal inneholde rulleblad, person-

opplysningsblankett, kopier av alle attester og vitnemål, beordringskriv, helsekort og bekledningsliste. Bekledningsliste skal imidlertid ikke tas med for kadetter som beordres fra Hæren eller Sjøforsvaret. Samtlige kadetter vil imidlertid bli avkrevd en skriftlig erklæring på at de har regulert skalaen iht uniformsplikten i forbindelse med innklarerings ved LKSK. De som skal ha med seg bekledningsliste, tar kontakt med sitt intendanturlager umiddelbart etter at denne orientering er mottatt, for å få bekreftelse på at bekledningslisten forefinnes der og er i orden. Samme kontroll gjøres for helsekortet ved sykestua/tilsvarende. Hvis du ifm utklarerings får opplyst at din personlige mappe allerede er sendt til LKSK, må du sørge for at P-kontoret bekrefter dette med underskrift på tilsendte personlig sjekkliste ifm utklarerings ved avd.

For kadetter ved LKSK I vil det av kontrollmessige grunner ikke kunne utbetales lønn før personlig mappe er mottatt av skolen. Forskudd på lønn vil bli utbetalt dersom kadetten kan dokumentere at han/hun ikke hadde mulighet for å få med seg mappen. I sistnevnte tilfelle skal kons/P LKSK kontaktes etter 1 aug 01.

Kadetter som ikke har sammenhengende tjeneste i Luftforsvaret frem til skolestart, eller kommer fra Hæren/Sjøforsvaret eller fra det sivile, må ta med skattekort ved fremmøte.

KRAV PÅ ENGASJEMENTSKON- TRAKT FRAM TIL SKOLESTART/FORKURS

Iht BFL 185-1 pkt 6 har befal som tas opp som elever ved LKSK og sivile høgskoler krav på sammenhengende tjeneste fram til skolestart/forkurs. Engasjementskontrakt skal gis på ditt nåværende tjenestested til

og med dagen før skolestart/forkurs. Eventuell ferieperiode skal inngå i engasjementsperioden. Mangel på slik kontrakt vil bety tap av ansiennitet, og kan derfor få store konsekvenser for den det gjelder. Dersom noen blir nektet slik kontrakt kontaktes personellavdelingen i henholdsvis Hær-, Sjø- eller Luftforsvarsstaben tlf 23 09 80 00. Er det fortsatt problemer med å få forlenget kontrakten må LKSK kontaktes.

SYKDOM

Sykefravær i inntil 3 dager (lø/sø inkludert) innrapporteres ved egenmelding til Studieleder som videresender den til konsulent/P-avd. Slik egenmeldt sykdom kan i løpet av siste 12 måneders periode (ikke kalenderår) kun nyttes 4 ganger. Dvs egenmeldinger som er over 1 år gamle teller ikke i denne sammenheng. Utover dette skal sykemelding fra lege nyttes fra første sykedag.

SKADE

Dersom skade oppstår i tjenesten, må den skadde ta kontakt med Personelloffiser så snart som mulig for å få fremsendt nødvendige rapporter. Dette er nødvendig fordi det av en vanlig sykemelding ikke fremgår at sykdommen skyldes skade oppstått i tjenesten. Dersom slik rapportering ikke blir gjort, kan det få store økonomiske konsekvenser for den det gjelder.

PERMISJONER

Permisjoner vil normalt ikke bli innvilget innenfor semestrene. Kadetter ved sivile høyskoler kan unntaksvis fremme søknader til Kons/P ved LKSK senest 14 dager før en evt permisjon skal starte. Dette kravet fra vikes selvsagt når det er behov for velferdspermisjon kl A. I slike tilfeller plikter kadetten å underrette LKSK pr telefon

snarest mulig. Kadetter ved LKSK I og LKSK II kan søke om velferdspermisjon som følger: Permisjon inntil 2 dager søkes til sjef Avdeling for lederskap. Permisjon utover 2 dager stiles til sjef Luftkrigsskolen.

REGULATIVFESTEDE STØNADS-REISER/PENDLERREISER

Tilstås kadetter som er gift/samboer og som på grunn av beordring må føre to husholdninger. Det samme gjelder også for kadetter som er skilt/separert og som har forsørgerplikt for barn. Antall reiser tilstås etter gjeldende bestemmelser i FR del II og BTF 4-002.

Kadetter ved Luftkrigsskolen samt deres husstander gis 2 enkeltreiser på fast plass pr halvår med Forsvarets lufttransportsystem uavhengig av reisemål og tilknytning. Haik reiser bestilles av den enkelte kadett ved Forsvarets terminal, Værnes. Flybilletter skrives ut ved avreise.

PENDLERREISER FOR ENSLIG BEFAL

Tilstås enslige kadetter som følge av beordring har sitt faktiske bosted på et annet sted i landet enn der de tjenestegjør, og som eier eller leier bolig/leilighet på det faktiske bosted. Antall reiser tilstås etter gjeldende bestemmelser i FR del II og BTF 4-002. Spørsmål ifm dine reiser kan rettes til Reisekontoret, tlf 5466.

ARBEIDSTIDSBESTEMMELSER

Iht Arbeidstidsbestemmelsene for militære arbeidstakere, ATM § 4, er kadetter unntatt fra reglene om arbeidstid. Kadetter beordret til sommertjeneste er unntatt fra skolevirksomheten og tilkommer alle tillegg etter ATM dersom betingelsene forøvrig er oppfylt.

LØNN

Lønn iht Hovedtariffavtalen. Brutto lønn A-tabellen kolonne 2. Militærtilllegg B-tabell trinn 15. Fra disse trekkes 2 % lovbestemt pensjon. Uniformsgodtgjørelse etter satser iht FR del II pkt 6.11.1, vedlegg 1 for Luftforsvaret.

EKTESKAP/SAMBOERSKAP/ REGISTRERT PARTNERSKAP

Fast og varig samboerforhold mellom to personer av motsatt eller samme kjønn som lever sammen i et ekteskaplignende forhold. For at samboerskap skal godtas som fast og varig og derigjennom falle inn under bestemmelsene i Fredsregulativet del II, kreves det at det har vært registrert felles bopel/adresse i de siste 9 måneder i Folkeregisteret eller at det er felles barn, enten egne biologiske barn, felles adoptivbarn eller fosterbarn som begge er ansvarlig for. Befal beordret fra annet tjenesteområde opparbeider seg samboerstatus under oppholdet ved LKSK dersom forholdet er registrert før beordringsdato til skolen.

Forsvarets boligjeneste krever registrert samboerskap i 6 måneder før det gis ektefellepoeng ved søknad om tildeling av Forsvarets boliger. Ved tilståelse av rettigheter etter Fredsregulativet del II gjelder fortsatt bestemmelser om 9 måneder registrert samboerskap.

FORSØRGER

Person som har ansvar for ektefelle/samboer som har en årlig arbeidsinntekt som maksimalt beløper seg til lønnstrinn 4 eller tilsvarende. Barn kan ikke tjene mer enn lønnstrinn 1 eller tilsvarende. Barn over 18 år som ikke er i en skole-/studiesituasjon, ansees ikke som forsørget.

FLYTTING/REISE

Kadetter ved LKSK I, LKSK II og kadetter ved sivile høyskoler kan tilstås flyttegodtgjøring etter FR del II for strekningen tjenestested til LKSK/studiested dersom beordringen er av minst ett års varighet (365 dager) og medfører skifte av tjenestedistrikt. Kadetter gis fast beordring til LKSK og beordres midlertidig til fagutdanning ved LKSK I/2. Midlertidig beordring av under ett års varighet utløser ikke flyttegodtgjøring, kun dekning av forsendelsesutgifter. Kadetter beordret til kun å gjennomgå LKSK I/1 tilstås ikke flyttegodtgjøring, kun refusjon av utgifter til forsendelse av kadettens eiendeler.

Overnatting i Trondheimsområdet i påvente av leilighet skal søkes ordnet gjennom LKSK. Den enkelte kadett må, for å få oppgjort flytting til skolen, fremsende søknad om flytting tjenestevei til LKSK. Kadetter som foretar reell flytting skal dokumentere dette i form av flyttemelding/bostedsbevis fra Folkeregisteret før oppgjør av flytteregning foretas. LKSK gjør oppmerksom på at utgifter til frakt av eiendeler med jernbane, fly eller container etc er å betrakte som flytting. Befal som velger å pendle må frakte eiendeler i egen bil, Forsvarets fly eller betale forsendelsen selv.

Ved flytting fra LKSK/studiested etter avsluttet utdanning, fremmes søknad tjenestevei til mottagende avdeling. Oppgjør for flytting foretas ved nytt tjenestested.

REISEFORSKUDD/REISEORDRE

Forsvarets reisenorm ble iverksatt ved LKSK fra 1 feb 98 og forutsetter at den enkelte skal foreta bestilling av egne tjenestereiser på grunnlag av reiseordre ved henvendelse til flyselskap (innland) og NSB reisebyrå (utland). Et av målene er å

begrense reiseforskudd til et minimum. Oppgjør skal skje direkte til flyselskapet ved bruk av kredittkort. Dersom du ønsker utbetalt reiseforskudd, må reiseordre i underskrevet stand leveres til regnskapskontoret/LKSK senest 5 dager før avreise.

REISEREGNING/FLYTTEREGNING

Tidsfristen for oppgjør av reiser er 1 mnd fra avreisedato, og for flyttinger 2 mnd fra avreisedato. Overskrides fristene, vil forskudd bli trukket i lønn. Oppgjør for stønadsreiser (besøk i hjemmet) og flyttereigninger blir innrapportert over Forsvarets lønnsystem (FLS) og kommer på lønns-slippen til den enkelte.

EKSTRAORDINÆRT

LØNSFORSKUDD

Forskudd på lønn gis i forbindelse med husbygging, betaling av boliginnskudd, kjøp av hus/leilighet og kjøp av personlig datamaskin (PC). Viser til BFL 210-5 for utfyllende opplysninger. Rimelige lån skal normalt beskattes.

UNIFORMER/MOBUTSTYR OG UNIFORMGODTGJØRELSE

I henhold til HFL 245-1 pkt 163 er kadettene uniformspliktige og får utbetalt uniformsgodtgjørelse fra og med oppmøtedagen. Frist for anskaffelse av alle effekter er satt til 2 mnd etter innklaringsdato. Personell fra Luftforsvaret er ansvarlig for at de blir omklart iht uniformsplikt ved avgivende avdeling før oppmøte ved LKSK. Personell tilhørende Hæren og Sjøforsvaret som er oppsatt med mobutstyr, skal innlevere dette til hjemmeavdeling før oppmøte ved LKSK.

LEGETJENESTER

Garnisonslegen ved Persaunet leir gir gratis helsetjeneste og evt henvisning til spesialist for kadetter ved Luftkrigsskolen.

PLIKTTJENESTE ETTER AVSLUTTET UTDANNING

Forsvaret pålegger befal plikttjeneste av en viss lengde som motytelse for utdanning bekostet av Forsvaret. Det samme gjelder hvor Forsvaret gir permisjon med lønn og hvor Forsvaret yter stipend. Lengden av plikttjenesten fastsettes ut fra utdanningens lengde/varighet og etter hvilke utgifter utdanningen påfører Forsvaret.

For utdanning som medfører plikttjeneste, skal lengden av denne være angitt i kunn-gjøringen av utdanningen (blå KFL). Plikttjeneste skal angis som et tidsrom og ikke til en bestemt dato. Personell som beordres til utdanning/gis stipend, skal avgi villighetserklæring om at angitt plikttjeneste og øvrige vilkår som fremgår av kunn-gjøringen er akseptert.

Avtjening av plikttjeneste skal normalt påbegynnes straks etter at utdanningen er avsluttet, eller avbrutt. Plikttjeneste avtjenes ikke under utdanning som gir ny plikttjeneste, og heller ikke i den tid befal unntaksvis er innvilget permisjon uten lønn (unntak gjelder for befal i tillitsverv, jfr TFF kl 5 L II). Ny utdanning som medfører plikttjeneste kommer altså i tillegg til tidligere plikttjeneste. Den totale plikttjeneste skal dog begrenses slik at ingen på noe tidspunkt skal kunne stå med mer enn 10 års plikttjeneste. Plikttjeneste skal avtjenes i militær stilling, og i den funksjon utdanningen er rettet mot. Forsvarsdepartementet kan i særlige tilfeller godkjenne at plikttjenesten for befal avtjenes i sivil stilling i Forsvaret.

Som hovedregel gjelder at all plikttjeneste skal avtjenes. Ingen har således krav på å få slippe å avtjene plikttjeneste mot refusjon av de utgifter som utdanningen har påført Forsvaret. Forsvarets overkommando med Forsvarsdepartementet som ankeinstans, kan i helt spesielle tilfeller dispensere fra pålagt plikttjeneste, mot at vedkommende kadett helt eller delvis refunderer påløpne utdanningskostnader. Hvis kadetten er forhindret fra å utføre plikttjenesten innen rimelig tid, og denne omstendighet ikke kan tillegges han selv, bortfaller kravet om plikttjeneste og refusjon.

I henhold til bestemmelser i Forsvarets personalhåndbok, del B, pkt 2.4.11, fastsettes plikttjenestens lengde for fullført og evt avbrutt utdanning, der en skole/utdanningsmåned tilsvarer en kalendermåned til 10 måneder plikttjeneste pr skoleår. Utdanning av kortere varighet enn et skoleår regnes etter antall måneder. For kortere kurs enn 3 måneder pålegges normalt ikke plikttjeneste. Forlengelse av utdanningstid som følge av stryk/kontinuering, regnes i hele måneder.

Den plikttjeneste som fastsettes for Forsvarets regulære skoler er vanligvis av samme lengde som utdanningstiden. For utdanning gitt ved sivile skoler, og ved skoler og kurs i utlandet (utover 3 måneder) fastsettes det normalt en plikttjeneste som er dobbelt så lang som utdanningstiden.

For utdanning som påfører Forsvaret særlig store utgifter, fastsettes plikttjenestens lengde på grunnlag av utgiftenes størrelse.

Flygere/navigatører som gjennomgår LKSK II gis ikke tillegg i plikttjenesten unntatt i de tilfeller der vedkommende har mindre enn to år til rest av opprinnelig plikttjeneste ved fullført LKSK II. I så fall forlenges plikttjenesten til to år etter endt LKSK II.

AKTUELLE REFERANSER

- FR del II Fredsregulativet for befal
- Forsvarets personellhåndbok, del B
- KfF klasse 4 Utdanning av befal
- Permisjonsdirektivet del 1
- KFL-U nr 26/00 Utdanning LKSK 1 2001

Instruks for kadetter på videreutdanning ved sivile skoler på Luftforsvarets bekostning

Befal i Luftforsvaret som etter søknad er beordret til å gjennomgå videreutdanning innenlands på Forsvarets bekostning i mot Krigsskole I/II utdanningsnivå, er i studietiden kadetter, og kommandomessig, disiplinært og administrativt underlagt sjefen for Luftkrigsskolen (LKSK), Trondheim.

Denne instruks må sees i sammenheng med forutgående hovedavsnitt i studiehåndboka som er Administrative bestemmelser for alle kadetter ved LKSK.

GENERELLE PLIKTER

Kadetter ved sivile høyskoler (SHS) har i studietiden en meget fri og selvstendig stilning sammenlignet med kadetter ved LKSK. Ved å motta studieplass på Forsvarets betingelser, har befalet i studietiden samtidig akseptert det særlige tillitsforhold og de

plikter/rettigheter som gjelder for alle kadetter ved Luftkrigsskolen. Kadettene plikter således:

- å yte sitt beste for å oppnå best mulig eksamensresultater og faglig utbytte
- å innordne seg og følge de bestemmelser og regler som gjelder for vedkommende studium og skole. Studietiden er å betrakte som tjeneste i egentlig forstand
- å holde LKSK til enhver tid orientert om endringer i familiære forhold, adresse, helse og andre forhold som kan ha betydning for studiet eller den etterfølgende tjeneste
- å være forberedt på beordring i samsvar med det tjenstlige behov

4

Administrative forhold

FORVALTNING

Skriftlige henvendelser adresseres slik:

Luftkrigsskolen
Trondheim mil
7004 Trondheim

For telefoniske henvendelser vises til telefonliste bak i studiehåndboka.

Faglige forhold for kadetter under teknisk utdanning:

Luftforsvarets forsyningskommando, Boks 10, 2027 Kjeller

Telefoniske henvendelser til LFK:

- siv: 63 80 80 00 (Sentral)

- siv: 63 80 81 45 (Utdanning- og kompetanseavd)

- mil: 4505 + abnr.

KONTAKTPERSONER

ved LKSK er konsulent/Personell (se telefonliste bak i studiehåndboka). Ved LFK, LSS og BFI er det utpekt studiekoordinator og studieveiledere.

PERSONELLFORVALTNING

LKSK er i studietiden kadettens personellforvaltende enhet hvor rulleblad, militært helsekort og karakterutskrifter mv oppbevares.

FAGLIG VEILEDNING

LFK v/ major Benedicte Haslestad, tlf 63808145, har faglig oppfølgingsansvar for personell tilhørende teknisk bransje (T), LSS/IT-avd for personell ved DH, mens BFI har faglig oppfølgingsansvar for personell tilhørende MP/SAN.

LSS: Luftforsvarets skoler Stavern/IT-avd, 3290 Stavern. Tlf siv 33134653, mil 525-

4653, mobil 93092358. Kontaktperson er major/Karius-offiser Jørn Torstensen.

BFI: Baseforsvarsinspektoratet, Rygge hovedflystasjon, 1590 Rygge Kontaktperson er kaptein Reidun Gussiås, tlf siv 69237767, mil 520-7767, mobil 92808804.

NIH: Norges idrettshøgskole/Forsvarets avd, Sognsveien 220, 0863 Oslo.

Kontaktperson er major/KARIUS-offiser Birgit Andreassen, tlf siv 23098849, mil 510-8849.

INN-/UTKLARERING

Kadetter som etter fullført LKSK I/1 skal

4 Forhold under utdanningen

gå SHS, utklarerer fra LKSK I/1 og innklarerer ved LKSK for SHS. Ved innklareringsen for SHS vil kadettene på utlevert utdrag av aktuelle reglement og bestemmelser.

VÅPEN/AMMUNISJON

LKSK vil søke å samarbeide med militære naboavdelinger ved de sivile høyskolene, med sikte på å utlevere evt våpen og ammunisjon til de av kadettene som er interessert i dette. Kadettene henvender seg til Logistikkavdelingen/LKSK i hvert enkelt tilfelle.

BOLIG

Kadettene er selv ansvarlig for å skaffe kvarter/ bolig på studiestedet. Dersom Forsvaret disponerer boliger på/ved studiestedet, sendes søknaden via LKSK for attestasjon, til den lokale bolignemnd.

VALG AV FAGKOMBINASJONER

Kadetter ved sivile høyskoler og universite-

ter bes i god tid sende inn ønske om type/forslag til hovedoppgave. Valg av hovedoppgave, fagkombinasjoner og/eller utdanningslinje avgjøres av fagansvarlig som også gir kadettene tilbakemelding.

KARAKTERRAPPORTERING/ HALVÅRLIG STUDIERAPPORT

Rapportering av standpunkt-/tentamen-/og eksamenskarakterer skal skje skriftlig til LKSK to ganger hvert år, henholdsvis etter avsluttet høst- og vårsemester. Dette skjer ved innsending av utskrift eksamensprotokoll (eller tilsvarende) så snart resultatene foreligger. Som vedlegg til karakterutskriften skal fremsendes en halvårlig studierapport som omhandler forhold i løpet av perioden. Spørsmål til fagansvarlig rettes i denne rapporten da LKSK fremsender kopi av karakterutskrift/studierapport til hhv LFK, LSS, BFI og LST/U.

STRYK I EKSAMENSFAG

Evt stryk i et fag skal omgående rapporteres til LKSK med gjenpart til LFK (for teknisk), LSS (for DH) og BFI (for MP/SAN) med angivelse av hvor og når kontinuasjonseksamen vil bli avlagt. Dersom normal studietid må forlenges for at eksamensresultatene skal bli godkjent, skal LKSK straks underrettes.

SYKDOM

Sykefravær i inntil 3 dager (lø/sø inkludert) innrapporteres ved egenmelding til LKSK uten opphold. Slik egenmeldt sykdom kan i løpet av siste 12 måneders periode (ikke kalenderår) kun nyttes 4 ganger. Dvs egenmeldinger som er over 1 år gamle teller ikke i denne sammenheng. Utover dette skal sykemelding fra lege nyttes fra første sykedag. Ved henvendelse til LKSK vil helsekort kunne bli oversendt til behandlende lege.

Kadetter som har omsorg for barn under 12 år, har rett til inntil 10 dager permisjon med lønn pr kalenderår for nødvendig tilsyn med barnet når det er sykt, eller dersom den som har det daglige tilsynet med barnet er sykt.

PERMISJONER

Permisjoner vil normalt ikke bli innvilget innenfor semestrene. Unntaksvis kan søknader fremsendes LKSK senest 14 dager før en evt permisjon skal starte. Dette kravet fravikes selvsagt når det er behov for velferdspolispermisjon kl A. I slike tilfeller plikter kadetten å underrette LKSK telefonisk så hurtig som mulig.

ØKONOMI

Regulativfestede stønadsreiser/pendlerreiser/besøksreiser.

Se under administrative bestemmelser.

FLYTTING/FLYTTATEGODTGJØRING

Strengt nødvendige og legitimerede flytteutgifter dekkes etter FR II. Dette gjelder for flytting til/fra studiested og utgifter som ligger innenfor satsene for avstanden mellom studiestedet og tjenestestedet. Det forutsettes da at studiested og tjenestested er beliggende i forskjellige tjenstedistrikt. Søknad om flyttegodtgjøring fra studiested etter avsluttet utdanning, fremmes tjenestevei til LKSK. Oppgjør for flytting foretas ved nytt tjenestested.

DEKNING AV SKOLEMATERIELL

Kadetter ved sivile høyskoler får tildelt et fast årlig beløp kr 8.000 til dekning av utgifter til skolemateriell, skrive- og kopieringsutgifter, ref FR II, pkt 6.14.

Treningsutgifter dekkes ikke. Beløpet utbetales av LST via lønn, forskuddsvis ved skoleårets begynnelse. Alle anskaffelser forblir kadettens eiendom. Dersom utgifter til skolemateriell overstiger det faste engangsbeløpet, må det fremlegges kvitteringer for hele engangsbeløpet, inkludert det overstigende, før ytterligere refusjon innvilges. Evt regnskap skal være fremsendt LKSK innen skoleårets slutt.

MATERIELLBEHOV FOR UTDANNING VED NIH/F

I forbindelse med gjennomføringen av LKSK I/1 vil disse kadetter få utlevert komplett utstyr iht liste som er utarbeidet ved NIH/F. Kadettene tilbys en komplett skispakke, langrenn mot en rimelig egenandel på linje med øvrige kadetter ved LKSK.

STUDIEREISER/EKSKURSJONER

Ved obligatoriske studiereiser/ ekskursjoner som inngår som et ledd i undervisningen ved skolen, kan studentene sende inn søk-

4

nad om å få dekket deler av dokumenterte reise-/oppholdsutgifter innenfor de til enhver tid gitte rammer. Innen 1 november må reiseutgifter for studieturer i inn- og utland for påfølgende år fremsendes til LKSK. I tillegg skal søknad fremmes LKSK i god tid før reisen og skal inneholde alle aktuelle opplysninger om reiseopplegget (sted, tid, innkvarteringstilbud i skolens regi og antatte utgifter). Det skal også vedlegges en attestasjon fra skolen om at studieturen er obligatorisk og er en del av undervisningen. Etter avsluttet ekskursjon skal utfylt reiseregning vedlagt nødvendig dokumentasjon fremsendes LKSK. Studiereiser/ekskursjoner som ikke er obligatoriske må dekkes av den enkelte kadett.

BEORDRET TJENESTEGJØRING I SKOLEFERIER

LKSK beordrer studentene på sommertjeneste. Kadettene har normalt 17 sammenhengende dager sommerferie i 2001. Denne skal normalt avvikles først, evt sist i skoleferien. Restferie (6 dager) regnes avviklet i forbindelse med skolefri i jule- og påskehelgene. Kadettene søker OJT-avdeling direkte om ferie og gir tilbakemelding til LKSK dersom kadetten av tjenestelige årsaker ikke får anledning til å avvikle 17 dager sommerferie. I rene sosiale unntakstilfeller kan LKSK etter søknad innrømme fritak for å utføre sommertjeneste.

Kadetter som ikke har opparbeidet den praksis som skolen krever, vil etter søknad bli beordret til slik tjeneste i skoleferiene. Elevene sender forslag til LKSK om når og hvor slik praksis kan opptjenes. Kadettene har selv ansvaret for å opptjene den nødvendige praksis.

AVBRUTT UTDANNING

Med avbrutt utdanning menes utdanning som ikke fullføres, slik at forutsatte kvalifikasjoner ikke oppnås.

For avbrutt utdanning fastsettes pliktjensens lengde på samme måte som for fullført utdanning. Som grunnlag for beregning nyttes fullførte, hele skoleår og deretter fullførte hele måneder. For øvrig henvises til Tff kl 4.

AVGJØRELSESMYNDIGHET

Avgjørelse om dimisjon/frabeordring fra studier på Forsvarets bekostning treffes av LST. Vedkommende kadetts skriftlige uttalelse skal innhentes før avgjørelse treffes. Når disiplinære eller strafferettslige forhold ligger til grunn for avbrutte studier, kan saken forelegges for krigsadvokaten før innstilling om dimisjon/ frabeordring treffes. Dersom en kadett selv ønsker å avbryte sine studier, må søknad om dette fremsendes LST. Alle slike henvendelser skal fremmes via LKSK med gjenpart til LFK (for teknisk), LSS (for DH) og BFI (for MP/SAN).

Forhold etter avsluttet utdanning

RAPPORTERING

Så snart eksamensvitnemål er mottatt skal dette sendes LKSK som kontrollerer og videresender dette til LST. Yrkestilsetting blir ikke gitt før vitnemål foreligger.

TILSETTING

Etter endt utdanning ved LKSK I/1 og bestått sivil høyskole har kadettene rett og plikt til yrkestilsetting. Utdanning fra NTNU og universiteter med godkjent/bestått hovedoppgave gir tilsetting på KS II-nivå, mens utdanning fra øvrige høyskoler gir tilsetting på KS I-nivå.

PLIKTTJENESTENS LENGDE

Se forutgående hovedavsnitt i studiehåndboka som er Administrative bestemmelser for alle kadetter ved LKSK.

AKTUELLE REFERANSER

- FR del II Fredsregulativet for befall
- Forsvarets personellhåndbok, del B
- Tff klasse 4 Utdanning av befall
- Permisjonsdirektivet del 1
- KFL nr 26/00 (Utdanning LKSK I 2001 - sivile høyskoler)

Aktuelle tjenestestillinger og telefonnummer ved LKSK

Følgende personell kan kontaktes hvis kadettene har spørsmål som ønskes avklart før fremmøte:

STILLING	TELEFON
Sjef skolestab (NK)	5405
Sjef Avd for ledelse og int samarbeid	5414
Sjef Avd for Luftmakt og teknologi	5430
Studieleder LKSK I	5416, 5417, 5419
Studieleder LKSK II	5415, 5418
Stabsoffiser	5406
Programoffiser	5407
Opptaksoffiser (Værnes)	6445
Personelloffiser	5466
Konsulent/personell (kadetter)	5467
Lønningskontor (beo-/komp.tillegg)	5468
Reisekontor (reise/flytting)	5480
Forlegningskontor	5152
Leder Logistikkavdeling	5471
Intendanturlager	5473
Telefax Arkiv/Servicekontor	5499/5424
Trondheim sentral	
(fra sivil telefon)	73 99 50 00
Luftkrigsskolen	
(fra sivil telefon)	73 99+intern nr
Forsvarets fjernvalg	
Trondheim sentral	550 5000
Innvalg Luftkrigsskolen	550+intern nr

STUDIEINFORMASJON

Dette kapitlet er utarbeidet etter utdrag fra TjF klasse 4 (Tjenestereglement for Forsvaret) og HFL 195-1. Dette er informasjon den enkelte kadett plikter å gjøre seg kjent med. For mer utfyllende opplysninger henvises det til nevnte reglement.

INFORMASJONSKILDER

I løpet av tiden ved Luftkrigsskolen vil du oppdage at informasjon om såvel faglige som andre aktiviteter distribueres gjennom forskjellige kanaler. Den viktigste informasjonskanalen er Luftkrigsskolens skolenett (web). På skolenettet vil du finne ukeprogrammer, leseplaner, informasjon fra fagavdelinger, samt diverse administrative opplysninger. I tillegg til informasjon på skolenettet utgis stasjonsordre og skoleordre. Dette ordreverket ivaretar vaktbeordringer, opplysninger om diverse aktiviteter og andre faglige forhold. De enkelte studieledere vil kunne besvare øvrige spørsmål. I tillegg vil fagansvarlig og øvrige lærerkrefter svare på spørsmål - benytt deg av dette. For de av kadettene på LKSK II som skal gjennomføre fordypningsfag ved Universitetet vil en del informasjon finnes i studiehåndboka for NTNU (finnes på biblioteket og ved Planavdelingen). Endringer som skjer i forhold til Studiehåndboka vil fremkomme på skoleordre, og denne har samme gyldighet som om den enkelte hadde fått personlig beskjed.

FORDYPNINGSFAG VED NTNU

For de som skal ta fag ved NTNU er det viktig å overholde frister for immatrikulering, fagpåmelding, betaling av semesteravgift (refunderes av LKSK) samt eksa-

mensoppmelding. Fristene vil fremgå av LKSKs semesterkalender. Detaljerte opplysninger finnes i de respektive studiehåndbøker. Ved eksamener på NTNU må du medbringe studentbevis samt kvittering for betalt semesteravgift.

VEKTTALL

Du vil finne at LKSKs fagplaner har et angitt vektall for hvert fag. Vektall er et uttrykk for emneomfang og arbeidsmengde. Ett semester ved universiteter og høyskoler tilsvarer normalt 10 vektall. Ved Luftkrigsskolen beregnes også ett semester lik 10 vektall. Disse må dog betraktes som interne LKSK vektall, da utdanning ved LKSK I og LKSK II foreløpig kun er godkjent med 5 vektall pr semester ved innpassing i en universitetsgrad.
(ref: Universitetsrådet/249/91/7 mai/91)

EKSAMENSAVVIKLING

(Utdrag fra TjF kl 4 og HFL 195-1)

Innleveringsfrister

Innleveringsfrister som er satt for semesteroppgaver, hjemmeeksamener og tilsvarende, er endelige. Innlevering etter fastsatt klokkeslett vil medføre karakteren 6,0 og styk i faget.

Dysleksi

Elever som ut fra en sakkyndig vurdering kan dokumentere at de har spesifikke lese- og skrivevansker (dysleksi), kan kreve særskilt tilrettelagt eksamen ved skriftlige eksamener der den språklige kvaliteten på besvarelsen er en del av grunnlaget for bedømmelsen. Dette innebærer som hoved-

regel: Utvidet eksamenstid lik ordinær eksamenstid tillagt 1/6 av ordinær tid, tillatelse til å bruke spesialordbøker/ordlister/samt andre hjelpemidler for dyslektikere i fag der dette er naturlig. Ordningen gjelder normalt ikke muntlige prøver og heller ikke ved gruppeeksamener, hjemmeeksamener eller semester-oppgave/hovedoppgaver. Nærmere retningslinjer fastsettes av Skolesjef. For Luftkrigsskolen innebærer dette at det gis ekstra tid på alle ordinære skriftlige eksamener.

De av kadettene som tror de kan ha dysleksi er selv ansvarlige for å fremskaffe slik dokumentasjon. Søknad om ekstra tid ved eksamener må være LKSK i hende senest 2 uker før første eksamen avlegges. Søknaden stiles til Luftkrigsskolen, og leveres tjenestevei. Dokumentasjon om påvist dysleksi må vedlegges søknaden. Alle utgifter i forbindelse med slik dokumentasjon må betales av den enkelte og dekkes ikke av Luftkrigsskolen.

Ordensregler for eksamen

Når kadettene er på plass i eksamenslokalet, skal ansvarshavende inspektør sammen med inspektørene kontrollere tillatte hjelpemidler, kadettens bord, matpakker og lignende. De skal påse at alt som ikke er tillatt å ha på, ved eller under bordene blir innlevert/plassert foran eller bak i eksamenslokalet. Dette gjelder også skolevesker og poser. Elevene skal selv undersøke og fjerne fra sine lommes alt som kan betraktes som ulovlige hjelpemidler.

Blyant, viskelær, penn, passer, og linjal er uten formler eller lignende opplysninger er hjelpemidler som kadettene kan bruke uten at dette er spesifisert på oppgavearket. Som tillatt hjelpemiddel kan også inngå lomme-kalkulator. Det må påses at ingen oppnår

særfordeler ved spesielt avanserte kalkulatorer. Programmerbare kalkulatorer og ferdige programmer tillates bare benyttet ved eksamener når dette er spesielt kunngjort. Regnestav, logaritmetabeller, formelsamlinger o.l. kan ikke brukes uten at dette er tillatt iflg oppgaven.

Kadettene skal før eksamensstart bli underrettet om tillatte hjelpemidler, og sørge for at skriveredskapene er i orden. Teksten i besvarelsen skal føres med sort/blått blekk eller tilsvarende lysekte kulepenn.

Før eksamensperioden starter, vil hver enkelt kadett bli meddelt sitt kandidatnummer (innleveringsnummer). Faglærer, sensor og de andre kadettene vil ikke få, og skal ikke gis, kjennskap til dette nummeret. Kandidatene nytter sitt innleveringsnummer som referanse på alle skriftlige eksamener over en eksamensperiode. Kadettens navn skal ikke finnes på noen av de innleverte papirer.

Før eksamen tar til, deler inspektørene ut kladdeark og innføringsark. Det skal bare skrives på arkets ene side. På første og siste side i besvarelsen skal alle rubrikkene være fylt ut. På de resterende sider kan ut- og innleveringsstidene sløyfes. NB! Unngå utilsiktet gjennomslag. Skriv ikke med flere selvkopierende ark oppå hverandre, eller med kladdeark oppå innføringsark. Samtlige kladdeark skal være stemplet med skolens stempel. Alle utleverte papirer, inkluderte kladdeark og oppgavetekst, skal leveres inn.

Når alt er klart skal ansvarshavende inspektør bryte konvolutten(e) med oppgaver. Med inspektørens hjelp deles disse ut til kadettene, som fra nå av ikke skal snakke sammen.

Når samtlige oppgaver er utlevert (og evt gjennomgått), skal eksamen erklæres å være begynt og klokkeslett noteres som utle-

ringstid. Tid for eksamens begynnelse og seneste innleveringstid føres på tavlen i eksamenslokalet.

Når en kadett trenger skrivemateriell, skal ut, e l, påkaller han inspektørens oppmerksomhet ved å rekke en hånd i været. Han/hun må ikke reise seg eller forlate plassen sin før inspektøren kommer til, eller ved tegn har gitt tillatelse til det. Dette gjelder også ved innlevering av besvarelsen. Lån av hjelpemidler mellom kadettene kan kun foregå via inspektør, og kun hvis et utilstrekkelig antall hjelpemidler skyldes omstendigheter som den enkelte kadett ikke kan lastes for.

Det er ikke tillatt for en inspektør å gå ut med mer enn en kadett om gangen, uansett om kadettene har forskjellig eksamensfag. Inspektørene må sørge for at kadettene holdes absolutt isolert. Lufteturene gjøres kortest mulig, ikke over 10 minutter. Det er tillatt med lettelser i antrekket i eksamenslokalet. Under lufteturene skal antrekket være korrekt.

En av inspektørene skal minne kadettene om tiden, første gang når det er en time igjen og andre gang når det er 15 minutter igjen.

Før besvarelsen leveres, skal kadettene påse at:

- rubrikken øverst på hvert enkelt ark er korrekt utfyllt
- ordet SLUTT er tilføyd siste linje i besvarelsen
- kadettens navn ikke finnes på noen av de innleverte papirer
- innføringsarkene er splittet i hhv hvit, gul og rød del og heftet sammen i riktig rekkefølge (en hvit, en gul og en rød besvarelse)
- hvis kandidaten leverer kladd, skal denne

vedlegges den hvite kopien
- alt utlevert eksamensmaterieell blir innlevert.

Kadettene skal ikke overskride den tid som er fastsatt for eksamen. Dersom en kadett ikke er ferdig med innføringen, skal han anføre dette på innføringsarket og henvise til fortsettelse på kladd som vedlegges og tas hensyn til ved bedømmelsen av besvarelsen. Eleven underretter inspektøren om dette ved innleveringen.

En av inspektørene tar imot besvarelsene og de øvrige papirer, og kontrollerer at det som er nevnt ovenfor er utført. Når dette er funnet i orden, kan eleven gis tillatelse til å forlate eksamenslokalet.

Fravær fra eksamen/sent oppmøte

- Gyldig grunn til fravær ved eksamen må legitimeres. Ved sykdom kreves sykemelding, egenmelding godtas ikke.
- Kadettene møter i god tid før kunnngjort starttidspunkt, slik at eksamen kan igangsettes presis.

Kadetter som møter for sent, gis anledning til å avlegge eksamen med sluttidspunkt som bestemt for de øvrige, forut-satt at oppmøte skjer innen en time etter starttidspunkt. Dette medfører at ingen får avslutte sin eksamen og forlate eksamenslokalet uten ledsager, før tidligst en time etter starttidspunktet. Oppmøte senere enn en time etter kunn-gjort starttid regnes som "ikke møtt", (dvs ikke bestått eksamen). Kadetten(e)s nærmeste militære foresatte skal i tilfelle fravær/for sent oppmøte informeres om forholdet.

Utsatt prøve

Kadetter som pga gyldig grunn ikke har avlagt eksamen til fastsatt tid, gis adgang til å avlegge utsatt prøve. Prøven skal normalt avlegges innen to måneder etter den normale eksamensperiode. Ved eksterne institusjoner i det påfølgende semester. Karakterer oppnådd ved utsatt prøve, skal behandles som om de var oppnådd ved regulær eksamen.

Ny prøve (kontinuasjon)

Ved stryk i fag/deleksamener gis det, etter nærmere angitte krav, anledning til å avlegge ny prøve (kontinuasjon). Prøven skal være avlagt snarest mulig, normalt ikke senere enn to måneder etter at eksamensresultatet er gjort kjent.

Ved stryk i:

- hovedkarakter
- ny prøve
- flere enn to eksamener,

er det ikke adgang til ny prøve, og eleven skal frabeordres skolen. Ved stryk i flere enn to eksamener, kan skolesjefen i særlige tilfeller dispensere fra regler om frabeordring.

Det er ikke adgang til å gå opp til ny prøve i fag som allerede er bestått.

Elever som har bestått eksamen etter ny prøve, får på sitt vitnemål den nye karakteren påført i høyre marg. Kadetter som har bestått ny prøve (kontinuert), rangerer etter sin hovedkarakter regnet ut på grunnlag av opprinnelig strykkarakter.

Fusk

Som fusk regnes ervervelse eller forsøk på ervervelse av eksamensprøver eller deler av disse før eksamen tar til, bruk av ikke tillatte hjelpemidler og av "signaler", befor-

dring av lapper, hvisking, kinking eller medvirkning til dette.

Ved mistanke om fusk eller forsøk på fusk skal inspektør i eksamenslokalet omgående sørge for sikring av bevismateriale, og orientere ansvarshavende inspektør eller Skolesjef, slik at øyeblikkelige tiltak treffes og forklaring kan opptas snarest mulig. Eksamenskandidaten fullfører sin eksamensbesvarelse.

Skolesjefen skal forelegge saken for Skolerådet som skal tre sammen snarest mulig. Skolerådet fremsetter etter en vurdering av saken et forslag til skolesjefen om vedkommende elev:

- bør fritas for mistanke
- bør gis adgang til å avlegge utsatt prøve
- bør regnes som strøket og henvises til å avlegge ny prøve
- bør frabeordres skolen.

Eksamener ved andre utdanningsinstitusjoner

I enkelte fag ved LKSK II er det en forutsetning at kadettene avlegger eksamen ved sivile utdanningsinstitusjoner. For disse eksamener gjelder i utgangspunktet den enkelte skoles eksamensreglement for praktisk gjennomføring av eksamen. Imidlertid gjelder Luftforsvarets regler hva angår stryk, adgang til utsatt prøve, adgang til ny prøve samt bestemmelsen om hvilken karakter som er tellende ved beregning av hovedkarakter ved evt stryk.

Det er den enkelte kadetts ansvar å følge de frister for fag- og eksamenspåmelding som gjelder ved den enkelte sivile skole/universitet. Alle legitimerede utgifter til dette refunderes av Luftkrigsskolen.

Dersom en kadett unnlater å melde seg på et fag han/hun skal gjennomføre og således ikke kan gjennomføre eksamen,

eller unnlater/glemmer å melde seg til eksamen innen gitte frister iht den enkelte skoles studiehåndbøker, vil dette medføre at kadetten ansees som ikke møtt til den enkelte eksamen med ikke gyldig grunn til fravær. Således får den enkelte kadett karakteren "6,0 - stryk" som tellende i det respektive fag. Ved stryk i eksamener ved eksterne i nstitusjoner teller dette på samme måte som ved interne eksamener ved LKSK. Kadetten må avlegge "ny/utsatt prøve" ved første påfølgende anledning - normalt påfølgende semester.

KLAGER

(Utdrag fra Tff Klasse 4)

Det skiller mellom krav om begrunnelse (blir gitt skriftlig) og klage på karakterfastsettelsen.

Krav om begrunnelse innebærer ønske om innsyn i de problemstillinger/vurderinger som ligger til grunn for en karakterfastsettelse eller beslektet avgjørelse. Klage innebærer krav om endring/omgjørelse av karakter eller beslektet avgjørelse.

Frist for fremsetning av klage eller krav om begrunnelse er 10 dager. Fristen løper fra det tidspunktet eleven er gjort kjent med karakteren, burde ha gjort seg kjent med den eller fra mottak av skriftlig begrunnelse av karakteren. Skolerådet kan dispensere fra fristen. Klage eller krav om begrunnelse må fremsettes skriftlig. Skrevet stiles til sjef Luftkrigsskolen sendes gjennom studieleder og videre via LKSKs arkiv. Det må tydelig fremgå om det er et krav om begrunnelse eller om det er en klage.

Klagebehandling ved muntlig prøve og karakter for militært forhold

En elev kan kreve begrunnelse for karakter i fag hvor det fastsettes karakter etter muntlig

prøve, eller karakter for militært forhold. Begrunnelsen gis av sensor eller lærer/offiser som har tatt del i karakterfastsettelsen. Ved klage over karakter for muntlig prøve kan det bare klages over formelle feil av betydning for resultatet, herunder inhabilitet hos sensor eller eksaminator, feil ved sensoroppnevningen eller ved de prinsipper som er fulgt ved karakterfastsettingen. Anser klagenemnda klagen berettiget skal karakteren annulleres og eleven gis adgang til å prøve seg på ny. I motsatt fall er karakteren endelig. Vedtak om hovedinntrykk i militært forhold kan bare påklages hva angår formelle feil, herunder mangelfull gjennomføring fra skolens side av skoleinstruks/eksamensreglement med hensyn til advarsler og øvrige bestemmelser for fastsetting av karakterer i militært forhold.

Klagebehandling ved skriftlig prøve

En elev kan etter at karakteren er fastsatt, på anmodning gis kopi av besvarelsen. Uten skriftlig samtykke fra vedkommende kan en elev ikke kreve å gjøre seg kjent med andres besvarelser. Etter at karakteren er fastsatt kan en elev kreve fremlagt eventuelle retningslinjer som er gitt til hjelp ved sensureringen. Klagen og eksamensbesvarelsen sendes de sensorer (evt faglærer og sensor) som har fastsatt den påklagede karakter, med underretning om adgang til å omgjøre vedtaket. Klageren har krav på skriftlig begrunnelse dersom sensorene ikke finner grunn til omgjøring.

Dersom klageren ikke aksepterer karakteren/og eller begrunnelsen, må han innen 10 dager påklage avgjørelsen. Klagen skal behandles av en særskilt klagenemnd som oppnevnes av Skolesjef. Klagenemnda skal ha minimum to medlemmer som oppnevnes blant fagkyndige som ikke har deltatt i sen-

sur av klagerens besvarelse. Klagenemnda fastsetter ny karakter – til gunst eller ugunst for klageren – dersom den finner at det er et misforhold på en halv karakter (0,5) eller mer, mellom eksamenskarakter og klagenemnda karakter. Endring skal likevel alltid foretas når nemnda finner at klageren med urett har fått ikke bestått istedenfor bestått, eller omvendt. Klagenemndas avgjørelse kan formelt påankes til generalinspektøren for Luftforsvaret.

FRITAK FOR EKSAMEN

Luftkrigsskolen kan gi fritak for eksamen på grunnlag av eksamener avlagt ved andre høyskoler eller universiteter. Skoleråd kan etter innstilling fra fagansvarlig lek-tor/faggruppeleder innstille ovenfor sjef Luftkrigsskolen at det gis fritak for eksamen i enkelte fag dersom tilstrekkelig kompetanse er oppnådd. Det kan ikke gis fritak for mer enn 20 % av det totale antall vektall pr skoleår. Det gis normalt ikke fritak for eksamener i fag ved LKSK II på grunnlag av eksamener avlagt ved LKSK I. Det gis heller ikke fritak for hjemme-eksamener eller hoved-/prosjekt-oppgaver.

Søknad om fritak

Søknad om fritak sendes Luftkrigsskolen, og må være vedlagt:

- attestert kopi av vitnemål
- kurs-/fagbeskrivelse med antall undervisningstimer
- litteraturliste.

Søknader som ikke inneholder de nevnte vedlegg vil ikke bli behandlet. Det (de) kurs/fag som danner grunnlag for fritaks-søknaden må ha minst samme omfang og nivå som det (de) fag det søkes fritak for. Kurs/fagbeskrivelser (leseplaner), litteratur-

lister og eksamensform behøver ikke være identiske, men kurset/faget må dekke de emner som inngår i det aktuelle fag ved Luftkrigsskolen. Søkeren må minst ha bestått det fag som danner grunnlag for søknaden. Faget det søkes fritak for kommer med i vitnemålet med det antall vektall faget har. Det blir ikke gitt karakter, men "fritak".

Søknadsfrister

For eksamener som skal avlegges i høstsemesteret er fristen for å søke om fritak 1 oktober, dog allikevel ikke mindre enn 1 mnd før den aktuelle eksamensdato. For eksamen i vårsemesteret er søknadsfristen 1 februar, dog allikevel ikke mindre enn 1 mnd før den aktuelle eksamensdato. Manglende vedlegg til søknaden vil ikke i noe tilfelle medføre utsatt søknadsfrist. Svar på søknaden gis normalt innen 21 dager etter at søknadsfristen er utløpt. Ved hver søknadsrunde kan det søkes om fritak for eksamener i både høst- og vårsemesteret.

EVALUERING AV OFFISERSUTVIKLINGEN – MILITÆRT FORHOLD

(Utdrag fra Tiff Klasse 4)

Evalueringsutvalget

Ved begynnelsen av hvert semester, og senest to uker etter skolestart, peker sjef Kadettskvadron ut et evalueringsutvalg for hver klasse. Evalueringsutvalget består av klassens studieleder, faste militære og sivile lærekrefter fra skolegruppen (totalt fire representanter). Sjef Skolestab oppnevner formelt utvalget. Ved slutten av hvert semester kaller studielederne evalueringsutvalget inn til et forberedende skoleråd. Det forberedende skoleråd ledes av studieleder

og består av oppnevnte evalueringsutvalg og evt. andre lærekrefter etter sjef Kadettskvadronens bestemmelse.

Det forberedende skoleråd gir en vurdering i form av en uttalelse og et hovedinntrykk av hver kadett. Uttalelse og hovedinntrykket skal gis på grunnlag av observasjoner og oppfølging av den enkelte kadett i det aktuelle semester. Studieledere og lærere skal observere kadettene og følge med i hvordan de utfører pålagte oppdrag. Videre iaktta deres framferd i og utenfor skolesituasjonen, deriblant under øvelser og i sosial sammenheng. Verv i kadettsammenfunnet, inkludert BIL og JET SET skal også inngå i vurderingen.

Gjennom disse observasjoner skal det forberedende skoleråd søke å danne seg en oppfatning av den enkelte kadett. Uttalelsen utarbeides av vedkommende klasses studieleder.

Sjef Skolestab kaller ved semesterslutt inn til skoleråd hvor studieleder legger fram en sammenfatning av forberedende skoleråds uttalelse og hovedinntrykk for den enkelte kadett. Skolerådet fastsetter endelige uttalelse og hovedinntrykk.

Militært forhold

Hensikten med å fastsette den enkeltes Militære forhold (MF) er å vurdere skikket for yrkestilsetting i Luftforsvaret, samt gi skriftlige råd og veiledning om den enkeltes utviklingsområder. Ved vurdering av MF skal man ta utgangspunkt i helheten. Kadettene skal vurderes ut fra et totalbilde, og helhetsinntrykket skal komme til uttrykk i form av en uttalelse i militært forhold. Etter gjennomført utdanning gis skriftlig uttalelse og hovedinntrykk på vitnemålet for hvert av de to skoleårene ved KS I. Ansvarlig offiser (studieleder) utarbeider en

skriftlig uttalelse og hovedinntrykk etter samråd med evalueringsutvalget. Dette vurderes i skoleråd som fastsetter endelig uttalelse og hovedinntrykk – Militært forhold. På KS II sitt vitnemålet gis en skriftlig uttalelse med hovedinntrykk samlet for begge skoleår.

Som et tillegg til vurderingen av militært forhold, kan studieleder benytte "Tjenesteuttalelse for elever ved Forsvarets skoler" (bl 0533B) som et hjelpemiddel i å systematisere inntrykk og observasjoner av kadetten. Det presiseres at bl 0533B kun nyttes som et hjelpemiddel for blant annet tjenestesamtaler. Blanketten er ikke en gyldig tjenesteuttalelse som kan ankes. Bruk av karakterer for å angi Militært Forhold

På vitnemålet angis Militært forhold som en verbal uttalelse og et hovedinntrykk. I forbindelse med premiering av resultater ved Luftkrigsskolen hvor militært forhold inngår, benyttes følgende konverteringstabell:

MF karakteren gis etter en skala fra 1 til 6, med 1 som beste karakter. Karakterene beskrives slik:

karakteren	1,0	=	over norm
karakteren	1,5	=	over norm
karakteren	1,6	=	litt over norm
karakteren	2,0	=	litt over norm
karakteren	2,1	=	norm
karakteren	3,0	=	norm
karakteren	3,1	=	litt under norm
karakteren	3,25	=	litt under norm (laveste ståkarakter)
karakteren	3,3	=	under norm (stryk)
karakteren	6,0	=	under norm (stryk)

Når skolerådet behandler militært forhold for den enkelte kadett, skal det også bestemmes karakter. Denne føres i skolerådsprotokollen og benyttes kun ved premiering.

VITNEMÅL

Vitnemål utstedes til den enkelte offiser etter gjennomført og bestått utdanning, normalt skjer dette i forbindelse med graduasjonen i juni.

Vitnemålet lister de enkelte fag med fagnoder, fagnavn, vekt tall, samt karakter oppnådd ved ordinær eksamen. Har kandidaten strykt i et fag vil strykkarakteren være listet sammen med de øvrige karakterer og karakter oppnådd ved "ny prøve" vil stå i høyre marg.

I de tilfeller hvor karakterer ikke er klare ved den offisielle avslutningen i juni mnd, vil vitnemål for gjennomført og bestått Luftkrigsskole bli ettersendt så snart dette er klart. Ved den offisielle avslutningen vil offiseren få utdelt en karakterutskrift og et skriv hvor det redegjøres for denne prosedyren. Tilsetning vil bli gitt med tilbakevirkende kraft fra den dato den offisielle avslutning finner sted. Dette gjelder også i de situasjoner hvor en kandidat avlegger ny eller utsatt prøve etter at den ordinære tid ved Luftkrigsskolen er avsluttet.

Luftkrigsskolen vil etter graduasjon sende attesterte kopier av vitnemål til LST (LST P2R) slik at kopi av vitnemål blir lagt i personlig mappe.

Vitnemål for Luftkrigsskole I

Vitnemålet for den helhetlige lederutdanningen ved LKSK I er 2-delt.

1. Første del av vitnemålet består av to innlegg, hver med karakterene i det enkelte fag gjennom første og andre skoleår, som et uttrykk for den enkeltes akademiske kunnskap og ferdigheter.

2. Andre del gir uttrykk for den enkeltes officersutvikling. Dette er summen av personlig utvikling, militære ferdigheter med vekt på forståelsen for korpsånd, stil og tradisjon som grunnlag for utøvelsen av offi-

sersprofesjonen. Dette uttrykkes i form av en skriftlig uttalelse og et hovedinntrykk, også omtalt som Militært Forhold for hvert av de to skoleårene. På vedlegget for KS I/1 vil også karakteren for fysisk kapasitet bli påført.

Karakterer gis i henhold til Tff kl 4 Utdanning av Befal, med 1,0 som beste karakter og 4,0 som dårligste ståkarakter. I de tilfeller hvor det skal regnes ut hovedkarakter for den helhetlige officersutdanningen, teller militært forhold 25% (likt fordelt på første og andre skoleår), fysisk kapasitet 15% og fagkarakterene forhvert av de to skoleårene 30%, til sammen 100%.

I de tilfeller en kadett kun gjennomfører første skoleår, teller de enkelte deler hhv 25%, 15% og 60% ved beregning av en helhetlig hovedkarakter.

Vitnemål for Luftkrigsskole II

Vitnemålet for den helhetlige lederutdanningen ved LKSK II er 2-delt.

1. Første del av vitnemålet består av karakterene i det enkelte fag for begge skoleår, som et uttrykk for den enkeltes akademiske kunnskap og ferdigheter.

2. Andre del gir uttrykk for den enkeltes officersutvikling. Dette er summen av personlig utvikling, militære ferdigheter med vekt på forståelsen for korpsånd, stil og tradisjon som grunnlag for utøvelsen av officersprofesjonen. Dette uttrykkes i form av en skriftlig uttalelse og et hovedinntrykk, også omtalt som Militært Forhold for begge skoleårene samlet. På dette vedlegget vil også karakteren for fysisk kapasitet bli påført.

Karakterer gis i henhold til Tff kl 4 Utdanning av Befal, med 1,0 som beste karakter og 4,0 som dårligste ståkarakter. Ved utregning av hovedkarakter for LKSK

II er det de obligatoriske fellesfagene som inngår i beregningen. Fordypningsfag og hovedoppgave står oppført med sine respektive karakterer, men inngår ikke som del av hovedkarakteren. For kåring av beste elev se avsnittet om premiering.

KRAV TIL BESTÅTT EKSAMEN OG GODKJENT UTDANNING

Følgende krav stilles til bestått eksamen for å få godkjent utdanningen:

For å bestå i enkeltfag eller deler av fag, må karakteren være 4,0 eller bedre. Det regnes ut en hovedkarakter som er et veiet gjennomsnitt av alle karakterer. Hovedkarakteren regnes ut med to desimaler. Kadettene må oppnå en hovedkarakter på 3,25 eller bedre for å bestå skolen. Videre må karakteren i militært forhold ikke være dårligere enn 3,25, samt at fysiske tester må være bestått. For KS II behandles begge skoleårene som samlet. For KS I må kravene oppfylles for hvert av skoleårene.

FRABEORDRING AV KADETTER I UTDANNINGSTIDEN

Detaljerte bestemmelser er gitt i TjF kl 4 – Utdanning av Befal.

Kadetter kan relegeres fra skolen hvis kadettens hovedinntrykk er "under norm". Kadetter kan relegeres med umiddelbar virkning på bakgrunn av konkrete disiplinære eller andre uverdige forhold. I slike tilfeller gjelder Forvaltningsloven uavkortet.

Kadetter som viser tendenser til ikke å tilfredsstill minimumskravet for hovedinntrykk og som ligger i grenseland "litt under norm", skal kalles inn til skolesjef eller hans representant som gir nødvendig tilbakemelding i form av skriftlig advarsel, rettlede samtale og prøvetid. Dersom kadetten ikke klarer å bringe sitt hovedinn-

trykk opp på et tilfredsstillende nivå, skal kadetten relegeres fra skolen. Avgjørelsen fattes i skoleråd. Vedtak med begrunnelse skal straks meddeles vedkommende kadett skriftlig.

Kadetter som etter endt studietid (KS I/1, KS I/2 og KS II) ikke har bestått minimumskravene for fysisk kapasitet, militært forhold og hovedkarakter skal relegeres fra skolen. Forlenget frist ift fysisk test kan innvilges etter søknad ved spesielle tilfeller. Avgjørelsen fattes i skoleråd og vedtak med begrunnelse skal straks meddeles vedkommende kadett skriftlig.

Premiering av resultater ved Luftkrigsskolen

Premiering av innsats har lange tradisjoner både i Forsvaret og ved Luftkrigsskolen. Hensikten med premiering er å gi kadettene inspirasjon og anerkjennelse for innsats. Premiene overrekkes normalt av Generalinspektøren for Luftforsvaret eller dennes representant ved uteksaminering fra skolen.

LKSK II

Luftkrigsskolens kårde tilstås beste kadett ved LKSK II. Kården er gitt av Norsk Aero Klubb (NAK). Hovedkarakter teller 60% og karakteren i militært forhold teller 40%.

GILs ærespremie, et grafisk trykk, tilstås den kadett som har vist størst evne til å motivere andre, skape miljø ved skolen, samt har plettfri vandel og gode tjenesteuttalelser. Sjef skolegruppen fremsender en skriftlig innstilling til skolesjef. Innstillingen skal navngi tre kadetter i prioritert rekkefølge. Skolesjef avgjør.

GILs diplom tilstås de kadetter som har oppnådd hovedkarakteren 1,7 eller bedre.

Skolesjefens premie i idrett til største bidragsyter innenfor feltet fysisk fostring. Premien gis etter en samlet vurdering av følgende kriterier: Fysisk kapasitet 3000 m, bidrag ifm idrett ved LKSK (motivator, forbilde og miljøskaper) og representasjon nasjonalt og internasjonalt.

Generalinspektørens reisestipend tilstås for beste prestasjon i faget Luftmakt II, dvs samlet resultat fra begge skoleår.

Luftkrigsskolens premie i skyting tilstås for beste sammenlagte resultat på eksamensskytingen andre skoleår. Skyteprogrammet består av følgende øvelser:

Flytrekampprogrammet med Glock P80, skarpskyttermerket med MP-5 og avslutningsvis NAIS og Dugleik med AG-3. Beste kadett får navnet inngravert på vandrepokalen, som utdeles symbolsk ved graduasjonen. Egen miniatyrrpremie blir gitt til odel og eie.

LKSK I

GILs diplom tilstås de kadetter innen hver bransje som på LKSK I/2 har oppnådd hovedkarakteren 1,7 eller bedre.

Skolesjefens premie i idrett tilstås for beste testresultater i idrett etter første skoleår.

Generalinspektørens reisestipend tilstås for beste prestasjon etter første skoleår. Beregningen gjøres på grunnlag av hovedkarakter og militært forhold, hvor karakteren teller 75% og militært forhold teller 25%.

Luftkrigsskolens premie i skyting

tilstås for beste sammenlagte resultat på eksamensskytingen. Skyteprogrammet består av følgende øvelser: Skarpskyttermerket med MP-5 og skarpskyttermerket med Glock P80. Premien er en bajonett gitt av NOF.

Luftkrigsskolens premie i faget Luftmakt tilstås den kadetten som har beste prestasjon i faget Luftmakt I. Premien er et ur gitt av Tysklandsbrigadens veteranforening.

Kadettsamfunnet

Gjennom Kadettsamfunnet foregår det en rekke aktiviteter til nær sagt alle døgnetstider:

Kadettsamfunnet er vår egen organisasjon, der alle kadettene automatisk er medlemmer. Formålet med Kadettsamfunnet er å gi alle kadetter og ansatte ved skolen et tilbud om å fylle fritiden med sosiale aktiviteter etter eget ønske. Kadettsamfunnet består av et messestyre og en rekke undergrupper som igjen er delt inn i forskjellige grupper og aktiviteter. Denne organisasjonen er ikke statisk, da hvert kull har muligheten til å iverksette aktiviteter og grupper etter egne interesser. Det er viktig å understreke at Kadettsamfunnet blir det medlemmene gjør det til. Det er ofte de spontane og kreative ideene som viser seg mest vellykket.

Kadettsamfunnet skal gi kadettene et sosialt og kulturelt tilbud på fritiden som skal bidra til trivsel og utvikling. Aktivitetene i Kadettsamfunnets regi skal i størst mulig utstrekning appellere til den enkelte kadett, da deltakelse i de forskjellige aktiviteter er frivillig. Den generelle tendensen de senere år er at en stadig større andel av kadettene har stiftet familie. Det er derfor en stor utfordring for Kadettsamfunnet å tilrettelegge aktiviteter som appellerer også til samboer / ektefelle / barn.

Aktivitetene eksisterer ikke bare for at du skal få et underholdningstilbud, men like mye for at du skal få muligheten til å være med å gjøre en innsats for at alle ved skolen skal trives. Å ha et verv i kadettsamfunnet er lærerikt og engasjerende, og som du vil se er det mange muligheter for utfoldelse. For at kadettsamfunnet skal fungere optimalt er vi avhengig av at alle kan være

med å ta et tak dersom det skulle være nødvendig. Du skal ikke føle deg forpliktet, men vite at du er ønsket som aktiv deltaker.

MESSESTYRET

Messestyret velges formelt av Generalforsamlingen ved starten av hver skoleår. For enkelthets skyld er likevel de fleste vervene hengt opp i klassetrinn og fordeles direkte av de aktuelle klassene. Vervet som president blir avgjort ved avstemning på Generalforsamlingen, og aktuelle kandidater kommer fra eldste kull. Messestyret ledes av presidenten og er samfunnets utøvende organ. Messestyret står ansvarlig for den daglige driften av Kadettmessene. Messestyret er også ansvarlig for å koordinere den øvrige aktiviteten innenfor Kadettsamfunnet og forvalter samfunnets økonomi. Det er viktig å påpeke at messestyret ikke nødvendigvis innehar de beste ideene eller den største kreativiteten for å skape aktivitet på Luftkrigsskolen. Messestyret er fullstendig avhengig av innspill, forslag og hjelp fra den enkelte for å gi et så godt tilbud som mulig. Dette gjelder alle aktiviteter, ikke bare fester og barens åpningstid eller utvalg. Bruker medlemmene kreativiteten og jobber aktivt for en meningsfull fritid, er rammebetingelsene og økonomien i Kadettsamfunnet godt egnet til å få realisert ideene.

SOSIALE ARRANGEMENT

Gjennom Kadettsamfunnet arrangeres det en rekke aktiviteter som beercall, fester og sosiale tilstelninger etc der de enkelte medlemmer, klasser eller grupper i Kadettsamfunnet påtar seg mye av ansvaret for gjennomføringen. I tillegg er Kadettsam-

funnet med på å finansiere eller skape en ramme rundt mange av skolens andre arrangement, som Militært Norgesmesterskap i Flytrekamp og Fekting, Høstsoiren og Vårballet.

Et av de mer populære og hverdagslige tiltak er den ukentlige «after shopping» som arrangeres i messa de fleste lørdager fra ca kl 1400. Da serveres det gratis vafler og kaffe for hele familien, kombinert med lek for barna i idrettshallen, eller film i auditoriet. Dette er en fin måte å treffes på utenom skolesammenheng, og vel egnet for at barna skal sovne i rimelig tid på kvelden.

KADETTMESSEN

Messen ved Luftkrigsskolen er og vil fortsatt være et naturlig samlingspunkt for kadettene ved skolen. Messestyret engasjerer seg for å tilrettelegge lokalene og inventaret slik at det skal tilfredsstillende flest mulig. I Kadettmessen finner du baren med et nytt stereooanlegg. Baren er åpen hver kveld og skal være et samlingspunkt for medlemmer av Kadettsamfunnet og gjester ved skolen. I baren kan du få kjøpt det meste fra telekort, slipsnåler og andre LKSK-effekter, til pizza og de mest eksotiske drinker. I barsalongen har vi et flygel og en gitar til allment bruk. I messa er det også TV tilknyttet kabel, blant annet med Canal + og TV 3. Ved fotballkamper det derfor mye folk i messa. I nedre salong har vi et biljardbord, en darttavle og et fotballspill samt et mindre barutsalg som brukes ved spesielle arrangement. I øvre salong legges dagens aviser ut til gjennomsyn.

Som tidligere nevnt foregår det mange organiserte aktiviteter i messa, men vi mener at det er viktig at disse flotte lokalene også kan benyttes til spontane, uorganiserte sosiale samlinger, som eksempelvis vorspiel

før en tur på byen på lørdagene. Samlingene til Beercall hver fredag har en stor sosial nytteeffekt, og er med på å knytte kontakter mellom kadetter og skolens ledelse, mellom kadetter med ulik bransjetilhørighet, og mellom kadetter på de forskjellige utdanningsordningene. Beercall kan være et godt forum for å få luftet ut ukens oppsamlede frustrasjoner på et mer eller mindre usaklig grunnlag. Beercall er ikke ensbetydende med at det er kun øl som skal konsumeres. Det er ingen som bryr seg om hva du har i glasset. Det vi bryr oss om er at akkurat du hadde anledning til å spandere en liten time sammen med oss etter arbeidstid til sosialt samvær.

Lokalene er til for deg, og vi ønsker at du kan være med på å danne et sosialt miljø blant skolens kadetter og ansatte. Ofte kan et avbrekk med sosialt samvær og humor over et slag biljard, være en motivasjonsinnspørting i den ellers «harde skoletilværelsen». Messestyret oppfordrer alle kadetter til å bruke messens lokaler på fritiden, og gjerne med sosialt samvær midt i uken.

STATUTTER LUFTKRIGSSKOLENS SKOLERING

- Skoleringen kan bæres av de offiserer som har oppnådd KS I status ved fullført Luftkrigsskole I/2, eller Luftkrigsskole I/1 i Trondheim kombinert med annen tilleggsutdanning, evt ved gjennomført KS II. Med annen tilleggsutdanning menes utdanning hvor det er bestått 40 vektall og som er godkjent av Forsvaret etter søknad. Dersom offiserer ønsker å kjøpe ringen utenom skolens ordning må det dokumenteres at kjøperen er uteksaminert fra LKSK. Denne dokumentasjon kan fås ved perso-

- nellavdelingen ved LKSK. Eksterne kjøpere sender søknad om kjøp av ring via skolen for registrering og godkjenning. Levering av ringen og oppgjøret gjøres direkte mellom kjøper og leverandør.
- Det skal etableres et skolering-råd bestående av skolesjef, representant fra Planavdelingen og visepresident. Rådet skal behandle eventuelle tvilstilfeller, hvor det er usikkert om søkeren har Krigsskole status.
  - Skolen har ansvaret for skoleringens eksistens og status. Det er skolens oppgave å forvalte og holde rede på de administrative forholdene rundt skoleringen, herunder registrering og tildelinger av ringen. Hovedansvaret for omstendighetene rundt skoleringen ligger på vedkommende som er utpekt som ansvarlig fra Planavdelingen. Kontaktperson her er leder logistikk avdeling. Dennes ansvar er som følger:
  - I samarbeid med kadettsamfunnet sørge for at ringens status og prestisje blir opprettholdt
  - I samarbeid med Logistikk avdelingen sørge for at riktig antall og størrelse blir bestilt og levert til graduasjon
  - I samarbeid med Logistikk avdelingen være kontaktledd mellom skolen og leverandør/gullsmed
  - Ta seg av de økonomiske forhold
  - Ved oppstart av nye KS I og KS II kull skal ringen markedsføres og kadettene gis et tilbud på kjøp av skoleringen. Bestilling av skoleringen tas opp ved skoleårets start, og det tilbys kadettene månedlige trekk i lønn for nedbetaling av ringen.
  - Skoleringen skal deles ut ved den høytidelige graduasjonsseremonien av skolesjef som et tegn på bestått KS I evt KS II.

- For at ringen skal få status i Luftforsvaret, skal designet IKKE forandres med mindre dette er en direkte grunn til at en ikke får solgt ringen i løpet av en 10 årsperiode. Eventuelle konsekvenser ved å forandre design på ringen må være tungtveiende. Eventuelle forandringer fremmes for og godkjennes av skolesjef.
- Kadettsamfunnet gjennom visepresident, er kontaktledd mellom skolen og kadettene, og støtter skolen med markedsføring og administrative forhold rundt ringen. Ringens utseende og økonomiske forhold Ringen har en egen dame og egen herre-ring. Den er laget i hvitt gull, med helstøpt/lukket krone. Paletten er oval med en tredimensjonal falk på blå emaljebunn. Ringen graveres med navn og kull nr. Ringen er lik for KS I og KS II, og farge og emblem skal representerer Luftforsvarets særtrekk. Det skal tilstrebes at hver kadett får økonomisk støtte fra skolen ved kjøp av ringen. Beløpets størrelse avgjøres fra år til år. Det innhentes tillatelse til å trekke et fast beløp månedlig i lønn fra kadettene som bestiller ringen. Fullmakter med gjeldende beløpet meldes inn til økonomikontoret som gjennomfører trekket. I god tid før graduasjon skaffes ringen til veie av ansvarlig offiser fra skolen, som samtidig sørger for at penger overføres til leverandør. Eventuelle endringer av disse statutter skal fremmes og godkjennes av skolesjef.

MEDLEMSSKAP I TRONDHEIM OG OMEGN BOLIGBYGGELAG

Kadettsamfunnet eier tre andeler i Trondheim og Omegn Boligbyggelag (TOBB), den eldste med ansiennitet fra 1972. Andelene kan benyttes av kadetter som ønsker å kjøpe bolig gjennom TOBB.

AKTIVITETER OG GRUPPER I KADETTSAMFUNNET

POLITISK FORUM

Politisk Forum er en del av Kadettsamfunnet, og hovedmålsettingen er å skape interesse blant kadettene for sikkerhetspolitiske og militærpolitiske forhold. Politisk Forum arrangerer temakvelder og kunnskapskonkurranser for Kadettsamfunnets medlemmer. Politisk Forum har et nært samarbeide med Trondheim Militære Samfunn (TMS). TMS sine foredrag er vanligvis lagt til skolens auditorium. Dette er foredrag som spenner over et vidt spekter av emner, hvor kjente personer fra for eksempel politikken eller Forsvaret foredrar om et tidsaktuelt emne.

BEDRIFTSIDRETTLAGET

Kadettsamfunnets Bedriftsidrettslag - BIL - har tilbud i nært sagt alle tenkelige former for idrett - både sommers- som vinterstid. BIL er organisert med et eget styre samt grenledere for de enkelte idrettsgrener. Det er kadettene selv som styrer denne virksomheten og tilbudet og antall grener varierer fra år til år avhengig av interessen hos kadettene. Uansett er det stor aktivitet innenfor BIL, og målsettingen er å ha et

best mulig tilbud til flest mulig, enten du bare ønsker å ha det gøy eller du trener og konkurrerer mot deg selv eller andre. Her er det plass for alle uansett om du er erfaren i «gamet» eller vil prøve deg på noe helt nytt. Av aktiviteter som normalt går igjen hvert år kan nevnes fotball, volleyball, håndball, ski, løping, aerobic, skyting, innebandy, svømming, squash, badminton, dykking, fekting, luftsport...

Luftkrigsskolen har en moderne idrettshall med styrkerom og innendørsskytebane. I tillegg til å organisere tre-ning innen de forskjellige grenene, deltar også BIL i ulike bedriftsserier i Trondheimsområdet, og normalt gjør vi det rimelig bra i de fleste grenene. Dette er en fin måte å møte andre i lokalmiljøet og samtidig profilere skolen utad. Nasjonalt Kadettstevne - NAKA - er en av skoleårets store høydepunkter rent idrettslig. Her møtes de tre krigsskolene til idrettslig konkurranse og sosialt samvær. Luftkrigsskolen har lange og gode tradisjoner med mange seire både individuelt og sammenlagt, og vi håper at også du har lyst til å være med på å bidra til at vi også i fremtiden kan hevde oss i dette selskapet. Men husk: det viktigste er å ha det gøy med idrett.

SKOLEAVISEN

Kadettsamfunnets egen avis JetSet kommer ut tre ganger i året. JetSet har sin egen redaksjon som består av kadetter fra alle klassene ved skolen. I JetSet tas det opp stoff av faglig karakter, i tillegg til artikler som fokuserer mer på den sosiale siden av kadetttilværelsen. Som kadett er du med på å bestemme hva bladet skal inneholde, og har du noe på hjertet kan du skrive om det i JetSet. Avisas distribusjonsliste er omfattende, noe som viser at det er stor interesse for JetSet også utenfor Luftkrigsskolen.

ÅRBOKEN

Luftkrigsskolens årbok er en relativt ny aktivitet i Kadettsamfunnet. Boken blir et kjært minne for kadetter og ansatte fra året her på Kuhaugen. Boken består av bilder og reportasjer fra ulike formelle og mindre formelle begivenheter og aktiviteter som har funnet sted i løpet av skoleåret. Årbokredaksjonen består i sin helhet av kadetter som også samarbeider med JetSet i sitt arbeid.

LUMAK – LUFTKRIGSSKOLENS MARKEDSFØRINGSKOMITE

LUMAK ble opprettet som organisasjon etter initiativ fra kadettene for å øke interessen for utdanning i Forsvaret. Økt rekruttering vil kunne føre til enda hardere konkurranse for å bli tatt opp ved befals- og krigsskolene, og dermed bidra til et høyt nivå på Forsvarets ledere i framtiden. I tillegg skal LUMAK gjennom sine aktiviteter bidra til positiv synliggjøring av Luftkrigsskolen i Trondheimsområdet.

Organisasjonen har vært inndelt i flere undergrupper som har hatt ansvaret for oppgavene LUMAK har blitt tildelt. Dette er oppdrag som gjennomføring av stasjonsturné

for rekruttering til KS I, reiser rundt til sivile skoler for promotering av Forsvaret og befalsutdanning og deltakelse på utdanningsmesser.

BILHOBBYKLUBBEN LKSK

Bilhobbyklubben har som formål å legge forholdene til rette så du kan ta vare på bilen din. Enten ved å gjøre enkle reparasjoner selv, eller utføre generelt vedlikehold som vask og hjulskift. Bilhobbyklubben har tilgang til innendørs reparasjonshall gjennom BSIT og tilgang til verkstedhall ved Shell Bilby'n på Sluppen industriområde. Her kan du gratis reparere og vedlikeholde bilen din.

INTERNETTGRUPPA

Internettgruppa produserer og oppdaterer Kadettsamfunnets egen hjemmeside på internett. Her skal du finne informasjon og aktuelle tema fra Kadettsamfunnet. Siden finner du på <http://home.c2i.net/kadettsamfunnet>. Kadettsamfunnet har også egen e-post adresse som du kan bruke hvis du har spørsmål eller henvendelser til messestyret. Adressen er kadettsamfunnet@c2i.net.

BIBLIOTEKET

Luftkrigsskolens bibliotek er en integrert del av det faglige og pedagogiske tilbudet ved skolen. Vi sikter på å holde høy standard både når det gjelder litteraturtilbud og service. Brukergruppene ved skolen er i hovedsak kadetter, undervisningspersonell og stipendiater. Biblioteket har ca 10.000 boktitler, 150 løpende tidsskrifter og aviser, og en del video og CD-ROM. Samlingen er tilpasset undervisningen ved skolen, med hovedvekt på luftmakt, lederskap, strategi, krigshistorie, forsvars- og sikkerhetspolitikk. På lesesalen er det

30 plasser. Kadetter som trenger det, kan få fast plass i skoleåret. Biblioteket er betjent fra 0730 til 1600, men det står til disposisjon resten av dagen og i helgene.

SELVBETJENING

Så godt som alle dokumenter står på åpne hyller. Det er plassert 4 publikumsterminaler i lokalet med bl.a. bibliotekets katalog og Internett. En av terminalene har CD-ROM-utstyr. Bibliotekets OPAC (Online Public Access Catalogue) er enkel å betjene og viser til dokumentets plassering på hylla. Brukerne kvitterer selv for det de låner. Tidsskrifter lånes ikke ut, men vi har gode kopieringsmuligheter. Det er planer om å automatisere utlånsrutinene. Fra bibliotekets hjemmeside på Internett er det lagt ut lenker til de vanligste kildene ved informasjonssøking.

TJENESTER

All service er tilpasset den enkelte brukers behov. En god del av undervisningen er basert på oppgaver som krever utstrakt bruk

av bibliotek. Her skal vi komme brukerne i møte ved å være forberedt på store innrykk og samtidig imøtekomme den enkeltes informasjonsbehov. Vi setter pris på at brukerne ber oss om hjelp. Biblioteket har et godt samarbeid med andre bibliotek i inn- og utland. Dokumenter som ikke fins i våre samlinger, kan som regel skaffes fra andre. Vi har mulighet for å søke i flere store databaser for å lokalisere ønskede dokumenter.

ANDRE TILBUD

Våre kadetter kan også bruke de andre bibliotekene i Trondheim. Det gjelder spesielt søk i artikkelbaser på Universitetsbiblioteket Dragvoll og offentlige dokumenter på Kalvskinnnet.

PUBLIKASJONSAVDELING

Biblioteket er lokalisert sammen med 'publikasjonskontoret som administrerer klassesett, reglementer og blanketter. Skolens hustrykkeri og selvbetjent kopimaskin ligger i umiddelbar nærhet.

KARAKTERSKALA, LKSK 1

KAR	MENN			KVINNER			M	K	M	K	M	K
	3000 M	3 MIL MARSJ	10 KM SKI	3000 M	3 MIL MARSJ	10 KM SKI	SIT-UPS		PUSH-UPS		HANG-UPS	
1.0	10:00	2.45	36:00	11:30	3.15	45:00	75	75	48	28	15	21
1.1	10:06	2.49	36:34	11:36	3.18	45:30	74	74				
1.2	10:12	2.52	37:08	11:42	3.20	46:00	73	73	47	27		20
1.3	10:18	2.56	37:42	11:48	3.23	46:30	72	72			14	
1.4	10:24	2.59	38:16	11:54	3.25	47:00	71	71	46	26		19
1.5	10:30	3.03	38:50	12:00	3.28	47:30	70	70	45			
1.6	10:36	3.06	39:24	12:06	3.30	48:00	68	68	44	25	13	18
1.7	10:42	3.10	39:58	12:12	3.33	48:30	66	66	43			
1.8	10:48	3.13	40:32	12:18	3.35	49:00	64	64	42	24		17
1.9	10:54	3.17	41:06	12:24	3.38	49:30	62	62	41		12	
2.0	11:00	3.20	41:40	12:30	3.40	50:00	60	60	40	23		16
2.1	11:06	3.24	42:14	12:36	3.43	50:30	58	58	39			
2.2	11:12	3.27	42:48	12:42	3.45	51:00	56	56	38	22	11	15
2.3	11:18	3.31	43:24	12:48	3.48	51:30	54	54	37			
2.4	11:24	3.34	43:58	12:54	3.50	52:00	52	52	36	21		14
2.5	11:30	3.38	44:32	13:00	3.53	52:30	50	50	35		10	
2.6	11:36	3.41	45:06	13:06	3.55	53:00	48	48	34	20		13
2.7	11:42	3.45	45:40	13:12	3.58	53:30	46	46	33			
2.8	11:48	3.48	46:14	13:18	4.00	54:00	44	44	32	19	9	12
2.9	11:54	3.52	46:48	13:24	4.03	54:30	42	42	31			
3.0	12:00	3.55	47:24	13:30	4.05	55:00	40	40	30	18		11
3.1	12:06	3.59	47:58	13:36	4.08	55:30	38	38	29	17	8	
3.2	12:12	4.02	48:32	13:42	4.10	56:00	36	36	28	16		10
3.3	12:18	4.06	49:06	13:48	4.13	56:30	34	34	27			
3.4	12:24	4.09	49:40	13:54	4.15	57:00	32	32	26	15	7	9
3.5	12:30	4.13	50:14	14:00	4.18	57:30	30	30	25			
3.6	12:36	4.16	50:48	14:06	4.20	58:00	29	29	24	14		8
3.7	12:42	4.20	51:24	14:12	4.23	58:30	28	28	23		6	
3.8	12:48	4.23	51:58	14:18	4.25	59:00	27	27	22	13		7
3.9	12:54	4.27	52:32	14:24	4.28	59:30	26	26	21			
4.0	13:00	4.30	53:00	14:30	4.30	1:00:00	25	25	20	12	5	6
4.1	13:06	4.34	53:34	14:36	4.33	1:00:30	24	24	19	11		
4.2	13:12	4.37	54:08	14:42	4.35	1:01:00	23	23	18	10		5
4.3	13:18	4.41	54:42	14:48	4.38	1:01:30	22	22	17			
4.4	13:24	4.44	55:16	14:54	4.40	1:02:00	21	21	16	9		
4.5	13:30	4.48	55:50	15:00	4.43	1:02:30	20	20	15		4	4
4.6	13:36	4.51	46:24	15:06	4.45	1:03:00	19	19	14	8		
4.7	13:42	4.55	56:58	15:12	4.48	1:03:30	18	18	13			
4.8	13:48	4.58	57:32	15:18	4.50	1:04:00	17	17	12	7		
4.9	13:54	5.02	58:06	15:24	4.53	1:04:30	16	16	11			
5.0	14:00	5.05	58:40	15:30	4.55	1:05:00	15	15	10	6	3	3
5.1	14:06	5.09	59:14	15:36	4.58	1:05:30	14	14	9	5		
5.2	14:12	5.12	59:49	15:42	5.00	1:06:00	13	13	8	4		
5.3	14:18	5.16	1:00:22	15:48	5.03	1:06:30	12	12	7			
5.4	14:24	5.19	1:00:56	15:54	5.05	1:07:00	11	11	6	3		
5.5	14:30	5.23	1:01:30	16:00	5.08	1:07:30	10	10	5		2	2
5.6	14:36	5.26	1:02:04	16:06	5.10	1:08:00	8	8	4	2		
5.7	14:42	5.29	1:02:38	16:12	5.13	1:08:30	6	6	3		1	1
5.8	14:48	5.32	1:03:12	16:18	5.15	1:09:00	4	4	2	1		
5.9	14:54	5.36	1:03:46	16:24	5.18	1:09:30	2	2	1			
6.0	15:00	5.39	1:04:20	16:30	5.20	1:10:00	0	0	0	0	0	0

5

KARAKTERSKALA, LKSK 2

KAR	MENN					KVINNER				
	3000 M	500 M SVØM	20 KM SYKKEL	3 MIL MARSJ	10 KM SKI	3000 M	500 M SVØM	20 KM SYKKEL	3 MIL MARSJ	10 KM SKI
1.0	10:00	7:00	34:00	2.45	36:00	11:30	7:30	36:13	3.15	45:00
1.1	10:06	7:07	34:24	2.49	36:34	11:36	7:38	36:39	3.18	45:30
1.2	10:12	7:14	34:48	2.52	37:08	11:42	7:46	37:04	3.20	46:00
1.3	10:18	7:21	35:12	2.56	37:42	11:48	7:53	37:30	3.23	46:30
1.4	10:24	7:28	35:36	2.59	38:16	11:54	8:01	37:55	3.25	47:00
1.5	10:30	7:35	36:00	3.03	38:50	12:00	8:09	38:21	3.28	47:30
1.6	10:36	7:42	36:24	3.06	39:24	12:06	8:16	38:46	3.30	48:00
1.7	10:42	7:49	36:48	3.10	39:58	12:12	8:24	39:12	3.33	48:30
1.8	10:48	7:56	37:12	3.13	40:32	12:18	8:32	39:37	3.35	49:00
1.9	10:54	8:03	37:36	3.17	41:06	12:24	8:39	40:03	3.38	49:30
2.0	11:00	8:10	38:00	3.20	41:40	12:30	8:47	40:28	3.40	50:00
2.1	11:06	8:17	38:24	3.24	42:14	12:36	8:55	40:54	3.43	50:30
2.2	11:12	8:24	38:48	3.27	42:48	12:42	9:02	41:19	3.45	51:00
2.3	11:18	8:31	39:12	3.31	43:22	12:48	9:10	41:45	3.48	51:30
2.4	11:24	8:38	39:36	3.34	43:58	12:54	9:18	42:10	3.50	52:00
2.5	11:30	8:45	40:00	3.38	44:32	13:00	9:25	42:36	3.53	52:30
2.6	11:36	8:52	40:24	3.41	45:06	13:06	9:33	43:01	3.55	53:00
2.7	11:42	8:59	40:48	3.45	45:40	13:12	9:41	43:27	3.58	53:30
2.8	11:48	9:06	41:12	3.48	46:14	13:18	9:48	43:52	4.00	54:00
2.9	11:54	9:13	41:36	3.52	46:48	13:24	9:56	44:18	4.03	54:30
3.0	12:00	9:20	42:00	3.55	47:24	13:30	10:04	44:43	4.05	55:00
3.1	12:06	9:27	42:24	3.59	47:58	13:36	10:11	45:09	4.08	55:30
3.2	12:12	9:35	42:48	4.02	48:32	13:42	10:19	45:34	4.10	56:00
3.3	12:18	9:42	43:12	4.06	49:06	13:48	10:27	46:00	4.13	56:30
3.4	12:24	9:49	43:36	4.09	49:40	13:54	10:34	46:25	4.15	57:00
3.5	12:30	9:56	44:00	4.13	50:14	14:00	10:42	46:51	4.18	57:30
3.6	12:36	10:03	44:24	4.16	50:48	14:06	10:50	47:16	4.20	58:00
3.7	12:42	10:10	44:48	4.20	51:24	14:12	10:57	47:41	4.23	58:30
3.8	12:48	10:17	45:12	4.23	51:58	14:18	11:05	48:07	4.25	59:00
3.9	12:54	10:24	45:36	4.27	52:32	14:24	11:13	48:33	4.28	59:30
4.0	13:00	10:30	46:00	4.30	53:00	14:30	11:20	49:00	4.30	1:00:00
4.1	13:06	10:37	46:24	4.34	53:34	14:36	11:28	49:25	4.33	1:00:30
4.2	13:12	10:44	46:48	4.37	54:08	14:42	11:36	49:51	4.35	1:01:00
4.3	13:18	10:51	47:12	4.41	54:42	14:48	11:43	50:16	4.38	1:01:30
4.4	13:24	10:58	47:36	4.44	55:16	14:54	11:51	50:42	4.40	1:02:00
4.5	13:30	11:05	48:00	4.48	55:50	15:00	11:59	51:07	4.43	1:02:30
4.6	13:36	11:12	48:24	4.51	46:24	15:06	12:06	51:33	4.45	1:03:00
4.7	13:42	11:19	48:48	4.55	56:58	15:12	12:14	51:58	4.48	1:03:30
4.8	13:48	11:26	49:12	4.58	57:32	15:18	12:22	52:24	4.50	1:04:00
4.9	13:54	11:33	49:36	5.02	58:06	15:24	12:29	52:49	4.53	1:04:30
5.0	14:00	11:40	50:00	5.05	58:40	15:30	12:37	53:15	4.55	1:05:00
5.1	14:06	11:47	50:24	5.09	59:14	15:36	12:45	53:41	4.58	1:05:30
5.2	14:12	11:53	50:48	5.12	59:49	15:42	12:52	54:06	5.00	1:06:00
5.3	14:18	12:00	51:12	5.16	1:00:22	15:48	13:00	54:32	5.03	1:06:30
5.4	14:24	12:07	51:36	5.19	1:00:56	15:54	13:08	54:57	5.05	1:07:00
5.5	14:30	12:14	52:00	5.23	1:01:30	16:00	13:15	55:23	5.08	1:07:30
5.6	14:36	12:21	52:24	5.26	1:02:04	16:06	13:23	55:48	5.10	1:08:00
5.7	14:42	12:28	52:48	5.29	1:02:38	16:12	13:31	56:14	5.13	1:08:30
5.8	14:48	12:35	53:12	5.32	1:03:12	16:18	13:38	56:39	5.15	1:09:00
5.9	14:54	12:42	53:36	5.36	1:03:46	16:24	13:46	57:05	5.18	1:09:30
6.0	15:00	12:49	54:00	5.39	1:04:20	16:30	13:54	57:30	5.20	1:10:00